

1.

TÖRÖKSZENTMIKLÓSI VÁROSI ÓVODAI INTÉZMÉNY VEZETŐJÉTŐL

ELŐTERJESZTÉS

A Képviselő-testület 2016. március 30. napján tartandó **rendes nyilvános** ülésére

Előterjesztő megnevezése:	Kolozsvári Andrea intézményvezető
Iktatószám:	2-51/2017. F-1.
Tárgy:	Törökszentmiklói Városi Óvodai Intézmény Pedagógiai Programjának módosítása
Döntéshozatal:	Egyszerű többség
Előterjesztés jellege:	<u>Határozat-tervezet</u>
Melléklet:	• 1 db határozat tervezet • 1 db Pedagógiai Program
Készítette:	Kolozsvári Andrea intézményvezető
Véleményezésre megküldve:	A Képviselő-testület Oktatási és Kulturális Bizottsága részére
Törvényességi véleményezésre bemutatva:	2017.03.20.

Tisztelt Képviselő-testület!

A Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény nevelőtestülete 2016.12.12-én kérelmezte intézményünk Pedagógiai Programjának szerkezeti és tartalmi módosítását, felülvizsgálatát.

A Pedagógiai Program módosításának, felülvizsgálatának indokai:

- jogszabályi változásoknak való megfelelés
- a tervezett módosítások a fenntartóra többletköltséget rónak
- szakmai megújulás igénye

Pedagógiai Programunk módosításakor fontosnak tartottuk, hogy az esélyegyenlőség, és az egyenlő hozzáférés megvalósulásának jegyében az intézmény valamennyi óvodájában, a gyermekeket az óvodai alaptevékenységekre vonatkozóan, azonos értékrenden alapuló, azonos nevelési hatások ériék. Ennek érdekében nevelőtestületünk döntése alapján pedagógiai programunk két részre tagolódik.

Az első részben a szakmai párbeszéd során kialakított, minden tagintézményre vonatkozó, az óvodai nevelés minden területét érintő közös értékrendünk jelenik meg, míg a második részben a tagintézmények foglalkoztak meg helyi, sajátos nevelési értékeiket, gyakorlatukat, amivel kiegészítik, gazdagítják az intézményi óvodai nevelés minőségét. Intézményi szakmai elvárás volt a tagintézményi többletekkel szemben, hogy az intézményi közös értékrendünkhöz koherensen illeszkedjenek, és segítsék annak magas szintű megvalósulását saját eszköztárukon keresztül.

A szerkezeti és tartalmi megújulással is járó módosítások során beépítésre kerültek az ÉAOP-5.1.1//A. projekt „Törökszentmiklós város északi szegregátumának komplex fejlesztése” mini projektjein keresztül, a „Kedvesház” Esélyteremtő Program elemei, az Aranykapu és a Napraforgó tagóvodákba. A beépített programelemek 500e ft/év többletköltséget rónak a fenntartóra. A többletköltség betervezésre került a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény 2017. évi költségvetésébe, melyet a Képviselő testület, 7/2017.(II.24.) sz. Önkormányzati rendeletében jóváhagyott.

Többletköltséggel járó programelemek:

- Családi napok rendezése
- Nyitott ház programok
- Szülők klubja
- Kirándulások
- Születésnapok megünneplése-születésnap könyv

A köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. tv. (továbbiakban: Nkt.) 26. § (1) bekezdésének értelmében „a nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybe lépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges.”

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérem az előterjesztés megtárgyalását és az alábbi határozati javaslat elfogadását mellékleteivel együtt.

Törökszentmiklós, 2017. március 20.

Kolozsvári Andrea s.k.
intézményvezető

___/2017. (___) Kt.

H a t á r o z a t

Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény Pedagógiai Programjának elfogadása

Törökszentmiklós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a határozat mellékletét képező, Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény Pedagógiai Programját megismerte és azzal egyetért.

Felelős: Markót Imre polgármester
Kolozsvári Andrea intézményvezető

Határidő: 2017.03.30./folyamatos

Erről értesülnek:

1. Törökszentmiklós Város polgármestere
2. Törökszentmiklós Város jegyzője
3. MÁK JNSZ Megyei Igazgatósága
4. JNSZ Megyei Kormányhivatal
5. Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény intézményvezetője
6. Irattár

TÖRÖKSZENTMIKLÓSI VÁROSI ÓVODAI INTÉZMÉNY

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2017.

OM azonosító: 035728

PEDAGÓGIAI PROGRAM

5200 Törökszentmiklós, Hunyadi u.14.

Az intézmény OM azonosítója: 035728	Készítette: Kolozsvári Andrea intézményvezető PH. aláírása
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestületi elfogadás határozatszáma: A nevelőtestület nevében névaláírás: (Közalkalmazotti Tanács elnöke) 	A Szülői Szervezet megismerte 2017.hó.....nap A Szülői Szervezet nevében névaláírás: (Szülői Szervezet elnöke)
A Törökszentmiklósi Roma Nemzetiségi Önkormányzat nevében véleményezte: elnök	
A Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény intézményvezetőjeként nyilatkozom, hogy az intézmény Pedagógiai Programjának végrehajtása a Fenntartó számára többletköltséggel jár. A többletköltség a „Kedvesház” esélyteremtő program működtetéséből adódik. PH. intézményvezető	
Fenntartói egyetértés határozatszáma: PH. A fenntartó képviselőjében névaláírás: polgármester	
A Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény Pedagógiai Programját az intézmény vezetőjeszámú határozatával jóváhagyta. Kolozsvári Andrea intézményvezető	
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható: www.tsztm-varovi.hu Iktatószáma:.....	
Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig.	
Verziószám: 1/2017. változat	Készült: 1/9 másolati példányban

Tartalom

1.	BEVEZETŐ	7
1.1.	A pedagógiai program jogszabályi háttere	7
2.	HELYZETKÉP	8
2.1.	Intézményünk adatai, jellemzői	8
2.2.	Intézményünk szakmai mérföldkövei	11
3.	A PEDAGÓGIAI MUNKA FELTÉTELEI	13
3.1.	Intézményünk személyi feltételei	13
3.2.	Intézményünk tárgyi feltételei	14
4.	INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI ALAPELVEI – PEDAGÓGIAI HITVALLÁSA	15
4.1.	Alapelveink	15
4.2.	Küldetésnyilatkozatunk	16
4.3.	Jövőképünk	17
4.4.	Gyermekeképünk	17
4.5.	Óvodaképünk	17
4.6.	Pedagógusképünk	18
5.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	19
5.1.	Napirend	19
5.2.	Hetirend	20
5.3.	A nevelési év szervezése	21
5.4.	Az óvodai csoportok szervezése	21
6.	INTÉZMÉNYI CÉL- ÉS FELADATRENDSZER	21
6.1.	Intézményi értékazonosság	21
6.2.	Nevelésünk általános céljai	22
6.3.	Nevelésünk általános feladatai	22
6.4.	Egészséges életmód alakítása	23
6.5.	Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	30
6.6.	Anyanyelvi-értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	35
7.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	39
7.1.	Játék	39
7.2.	Verselés, mesélés	41
7.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	43
7.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	46
7.5.	Mozgás	50
7.6.	Külső világ tevékeny megismerése	53

7.7.	Munka jellegű tevékenységek	57
8.	A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	59
9.	ALKALMAZOTT MÓDSZEREK, ELJÁRÁSOK A NEVELÉS/TANÍTÁS FOLYAMATÁBAN	62
10.	AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAINAK RENDSZERÁBRÁJA	64
10.1.	A tervezéshez használt dokumentumok jellemzői	64
10.2.	Pedagógusok számára kötelező tanügyigazgatási dokumentumok	67
11.	AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI	68
11.1.	Gyermekevédelemmel összefüggő tevékenységek	68
11.2.	A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	75
11.3.	Nemzetiségi nevelés	78
11.4.	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	80
11.4.1.	Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	81
a)	Sajátos nevelési igényű gyermekek	81
b)	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek	87
c)	Kiemelten tehetséges gyermekek	88
11.5.	Óvodapszichológusi feladatok ellátása	90
12.	A GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE	91
13.	AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	93
14.	AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE	97
14.1.	Nevelők együttműködése	97
14.2.	Az óvoda és család együttműködése	97
14.3.	Intézményen kívüli együttműködés	101
15.	ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	103
	Aranyalma óvoda nevelési gyakorlatának sajátosságai	107
	Aranykapu óvoda nevelési gyakorlatának sajátosságai	121
	Napfény óvoda nevelési gyakorlatának sajátosságai	137
	Napraforgó óvoda nevelési gyakorlatának sajátosságai	161
	Nyitnikék óvoda nevelési gyakorlatának sajátosságai	177
	Százszorszép gyakorlatának óvoda nevelési sajátosságai	189
	Tulipánkert óvoda nevelési gyakorlatának sajátosságai	203

1. BEVEZETŐ

Pedagógiai Programunk 2017. évi felülvizsgálatát az ágazati jogszabályok módosulása, a pályázati feltételeknek való megfeleltetés és a nevelőtestület programmódosításra irányuló javaslata indokolta.

A nevelőtestület konstruktív szakmai párbeszéd során közös értelmezéssel, javaslataival közös értékrendet alakított ki, így a módosítás szerkezeti és tartalmi megújulással járt.

A módosítás során a program minden pontját a hatályos ágazati és egyéb jogszabályok figyelembe vételével és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára építettük. A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 128.§-ban meghatározott egészségfejlesztési program céljai és feladatai beépítésre kerültek az egészséges életmódra nevelés, a mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, és a gyermekvédelem fejezetekbe.

A módosított pedagógiai program a tagintézmények közötti nevelési elvek, nevelési gyakorlatok és a dokumentációs rendszer értékegyezőségét egyaránt hivatott biztosítani.

1.1. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- 2011.04.25. Magyarország Alaptörvénye
- 2011.évi CXCV. törvény A nemzeti köznevelésről
- LXXIX/1993. törvény a Köznevelésről szóló törvény
- 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet Óvodai nevelés országos alapprogram
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet A nevelési-oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelésének irányelve
- 32/1997.(XI.5.) MKM rendelet A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve
- 2003. évi CXXV. törvény Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről szóló és gyámügyi igazgatásról szóló
- 149/1997. (IX.10.) Kormány Rendelet A gyermekek védelméről szóló és gyámügyi igazgatás módosításáról szóló
- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. szeptember 2-án kelt Egyezmény kihirdetéséről

2. HELYZETKÉP

Intézményünk óvodai ellátási területe Törökszentmiklós város közigazgatási területe. A város keleti részén élő gyermekeknek két óvodánk-, a nyugati és déli lakóközterében élő gyermekeknek egy-egy óvodánk, míg a városközpont gyermekeinek három óvodánk biztosítja az ellátását. Érvényesül a szabad óvodaválasztás, a lehetőségeink és a szülők óvodaválasztási szempontjait figyelembe véve biztosítjuk a választott óvodai férőhelyeket a gyermekek számára.

Pedagógiai programunk hangsúlyozza a közös értékeket, melyek jellemzik a tagintézmények nevelőmunkáját, a tanulási folyamatok szervezését, ugyanakkor lehetőséget ad a tagintézményi nevelőtestületek számára helyi hagyományaik, értékes különbözőségeik, és sajátosságaik gyakorlására is.

2.1. Intézményünk adatai, jellemzői

Az intézmény neve, címe:		Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény cím: 5200 Törökszentmiklós, Hunyadi u. 14. tel: 06-56-390-243 tel./fax: 06-56-390-244 mobil: 06-20/777-8464 e-mail: ovodak@fibermail.hu honlap: www.tsztm-varovi.hu		
OM azonosító:		035728		
Törzsszám:		660477		
Az intézmény fenntartója:		Törökszentmiklós Város Önkormányzata 5200 Törökszentmiklós Kossuth u. 135.		
Az intézmény alapító okiratának száma, kelte:		59/2016.(II.25.) K.t. határozat		
Az intézmény férőhelyeinek száma:		538 fő		
tagintézményeink elérhetősége:				
	tagintézmény	telefon	mobil	e-mail
1	Tulipánkert	06-56-390-258	06-20/292-4205	hunyadiovi01@gmail.com
2	Aranyalma	06-56-390-028	06-20/292-4574	aranyalma@tsztm-varovi.hu
3	Aranykapu	06-56-390-892	06-20/292-4839	aranykapu@tsztm-varovi.hu
4	Napfény	06-56-390-295	06-20/292-5012	napfeny@tsztm-varovi.hu
5	Napraforgó	06-56-390-192	06-20/292-6097	napraforgo@tsztm-varovi.hu
6	Nyitnikék	06-56-390-789	06-20/292-5364	nyitnikek@tsztm-varovi.hu
7	Százszorszép	06-56-390-017	06-20/292-5594	szazszorszep@tsztm-varovi.hu

tagintézményeink jellemzői:					
Tulipánkert székhelyóvoda Hunyadi u. 14.	A város központi részén, 1906-ban óvodának épült. Ikerépülete az Aranykapu tagóvodának, 2013-ban és 2014-ben jelentős mértékben felújított, korszerűsített. A felújítások során részben megőriztük az eredeti homlokzat színeit, formáit. A természetes anyagok használata meleg légkört teremt a tagintézmény épületén kívül és belül egyaránt. A tagintézmény eszköztára gazdag az óvodai tevékenységek valamennyi területén. A gyermekek számára otthonosságot, esztétikus, családias belső teret biztosít az épület jellege, tükröződik a néphagyományokra épülő ízlésvilág.				
	férőhely száma	csoportok száma	mosdók száma	tornaszoba	fejlesztő szoba
	66	3	1	0	1
Képviselt kiemelt pedagógiai értékelemek:	*Néphagyomány ápolása, őrzése *Átvett Jó gyakorlat: - Magyar Mozgáskotta Módszer				
Aranyalma tagóvoda Almásy u. 9.	A város központi részén, régi polgári házból átalakított épület, 2014-ben jelentős mértékben felújított, korszerűsített. A tagintézmény központi elhelyezkedése miatt könnyen megközelíthető, ezért a város minden területéről érkeznek ide gyermekek. A tagintézmény épületének állagmegóvása korából adódóan nagy odafigyelést igényel, de ezt az ott dolgozó kollégák folyamatosan segítik. Csoportszobái jól felszereltek, barátságos, esztétikus berendezéssel, kiváló minőségű játékeszközökkel. A fejlesztő szoba kialakításával itt lehetőség nyílt a többi tagóvoda gyermekeinek fejlesztésére is.				
	férőhely száma	csoportok száma	mosdók száma	tornaszoba	fejlesztő szoba
	66	3	2	0	1
Képviselt kiemelt pedagógiai értékelemek:	*Integrálás-differenciálás *Átvett Jó gyakorlat: - Magyar Mozgáskotta Módszer				
Aranykapu tagóvoda Arany János u. 22.	A város keleti peremén 1906-ban óvodának épült. Ikerépülete a Tulipánkert székhelyóvodának, 2013-ban és 2016-ban jelentős mértékben felújított, korszerűsített. A felújítások során igyekeztünk az eredeti homlokzat színeit, formáit megőrizni. Az óvodapedagógusok az udvar és a csoportszobák széles kínálatát tudatosan használják a gyermekek fejlesztésére. Csoportszobái barátságos, esztétikus berendezéssel, kiváló minőségű játékeszközökkel rendelkeznek.				
	férőhely száma	csoportok száma	mosdók száma	tornaszoba	fejlesztő szoba
	95	4	1	0	0
Képviselt kiemelt pedagógiai értékelemek:	*Sajátos kapcsolatrendszer és együttnevelés a családdal *Átvett Jó gyakorlatok: - „Tedd és mondd” (anyanyelvi)				

	- „Gyere velem” (drámapedagógiai) - Magyar Mozgáskotta Módszer			
Napfény Művészeti Modell tagóvoda Bajcsy - Zs. u. 9.	Az óvoda, a város déli részén, a vasúton túl, az 1950-es években iskolából átalakított – majd több ütemben bővített, 2014-ben jelentős mértékben felújított, korszerűsített. Udvara jól felszerelt, tágas, ligetes, ami a szabadban végezhető művészeti tevékenységekre és a szabad mozgásra is kiválóan alkalmas. Az épület sajátos adottságát az óvoda dolgozói nagyszerű összhanggal alakították ki, illeszkedően a gyermekek igényeihez és az óvoda szakmai arculatához, ahol jól követhető a mindennapos, tervszerűen megvalósuló pedagógiai munka, a belépő számára. A művészeti hatások tudatos alkalmazásával az egész épületben, a mosdóktól az öltözőkön át a csoportszobákig egységes óvodakép tükröződik.			
	férőhely száma	csoportok száma	mosdók száma	tornaszoba/fejlesztő szoba
	82	4	3	1
Képviselt kiemelt pedagógiai értékelemek:	*Bátorító nevelés *Vizuális szimbólumrendszer *Projektrendszerű tanulásszervezés *Ismerkedés a művészetekkel *Átvett Jó gyakorlat: - Magyar Mozgáskotta Módszer			
Napraforgó tagóvoda Kossuth L. u. 21.	A város keleti peremén más célú épületből kialakított óvoda, 2016-ban jelentős mértékben felújított, korszerűsített. A tagintézmény épületének állagmegóvása korából adódóan nagy odafigyelést igényel. Udvara jól felszerelt, tágas, ligetes, parkosított, mely megfelelő teret ad a családokkal közös programok rendezésének, a gyermekek számára pedig változatos mozgástevékenységeket biztosít. Csoportszobái a gyermeki szükségletekhez igazodóak, harmonikusan berendezettek, jól felszereltek. Az épület helyiségeinek előnyeit a tagintézmény a pedagógiai programjának megfelelően használja (fejlesztő szoba). A tagintézmény eszköztára gazdag az óvodai tevékenységek valamennyi területén.			
	férőhely száma	csoportok száma	mosdók száma	tornaszoba
	67	3	1	0
Képviselt kiemelt pedagógiai értékelemek:	*Sajátos kapcsolatrendszer és együttnevelés a családdal *Cigány kulturális nevelés magyar nyelven *Átvett Jó gyakorlat: - „Hagyományok, mesterségek, szokások” - Magyar Mozgáskotta Módszer			
Nyitnikék tagóvoda Damjanich u. 23.	A város nyugati peremén 1950-es években iskolából átalakított – majd több ütemben bővített, 2013-ban és 2014-ben jelentős mértékben felújított, korszerűsített. Udvara tágas, ligetes, hatalmas fák által körbeölelt, mely kiválóan alkalmas a környezet szépségeinek felfedeztetésére, a tudatos			

	szemléletformálásra és a felszabadult, természetes mozgásra. A tagintézmény épülete jól felszerelt, külső- belső környezete, esztétikusan kialakított, nyugalmat árasztó, otthonos.				
	férőhely száma	csoportok száma	mosdók száma	tornaszoba	fejlesztő szoba
	90	4	2	0	0
Képviselt kiemelt pedagógiai értékelemek:	*Sajátos együttnevelés- család-óvoda *Környezeti nevelés-szemléletformálás *Átvett Jó gyakorlat: - Magyar Mozgáskotta Módszer				
Szászszerszép tagóvoda Herman O. u. 2/a	A város északi részén, az 1970-es években óvodának épült, 2014-ben jelentős mértékben felújított, korszerűsített. Udvara jól felszerelt, tágas, hatalmas fák által körbeölelt. A csoportszobák és az udvar gazdagon felszereltek különféle mozgásfejlesztő eszközökkel, melyek kitűnő lehetőséget biztosítanak szabadidős, illetve szervezett mozgásos tevékenységek végzésére. Csoportszobái barátságos, esztétikus berendezéssel, kiváló minőségű játékeszközökkel rendelkeznek.				
	férőhely száma	csoportok száma	mosdók száma	tornaszoba	fejlesztő szoba
	72	3	2	0	0
Képviselt kiemelt pedagógiai értékelemek:	*Egészséges életvitel, mozgásfejlesztés *Átvett Jó gyakorlat: - Magyar Mozgáskotta Módszer				

2.2. Intézményünk szakmai mérföldkövei

időszak	esemény	nyomon követés
2001-2003	Comenius I. Minőségfejlesztési modell csoportos bevezetésében résztvevő, a partnerközpontú működés rendszerét kiépítő intézmény	→ A partnerközpontú működés kiépítése → Partnerek azonosítása, igény, elégedettség, elégedetlenség mérése → Kulcsfolyamatok szabályozása → Intézményi önértékelés → Képzések (10 fő)
2006-2008	HEFOP 3.1.4. „KOMP – Átkelés a kompetencia alapú oktatás területére” című projekt	→ Felkészülés a kompetencia alapú nevelésre → A kompetencia alapú nevelés megismerése, felmenő rendszerben → Képzés (12 fő) → Szakirodalom (tématerv javaslatok)
2008.	TÁMOP 3.3.2. Esélyegyenlőségi programok végrehajtásának támogatására az Aranykapu, Napraforgó tagintézményekben.	→ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek korai (3 éves kortól történő) óvodáztatását biztosító szakmai programok működtetése → Beóvodázási felelős kijelölése → Nyitott óvodai programok, játszóházi programok

		→ Képzési programsorozat szülőknek → Fórum az óvoda-iskola átmenet témakörében → Egészségügyi és szociális szolgáltatók és az óvodák szakmai együttműködése- Szakmai fórum - Egészségügyi és szociális szolgáltatók és az óvodák szakmai együttműködése- Egészségnevelő nap
2009	TÁMOP 3.1.4. „Kompetencia alapú oktatás egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” projekt megvalósítása az Aranykapu és Napraforgó tagintézményekben.	→ A kompetencia alapú nevelés bevezetése → Csoportnaplók elkészítése (Aranykapu és Napraforgó tagóvodákban) → Háromszintű differenciált tervezés megvalósítása (Aranykapu és Napraforgó tagóvodákban) → IPR kidolgozása, bevezetése → Jó gyakorlatok átvétele <u>Aranykapu:</u> - „Tedd és mond” (anyanyelvi) - „Gyere velem” (drámapedagógiai) <u>Napraforgó:</u> - „Hagyományok, mesterségek, szokások” multikulturális nevelés óvodai megvalósulása (Vésztő) → Saját gyakorlat kidolgozása <u>Aranykapu:</u> - A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése – dokumentációs rendszere <u>Napraforgó:</u> - Cigány kulturális nevelés magyar nyelven → Képzések (15 fő) → Eszközfejlesztés (informatikai eszközök, meseládikó, szakkönyvek)
2009	Művészeti Modellóvoda cím elnyerése Napfény tagintézmény részére.	→ A modellóvoda kritérium-rendszerének való megfelelés
2010	TÁMOP 3.1.1. Biztos Kezdet Óvodai Program megvalósítása az Aranykapu és Napraforgó tagintézményekben	→ A BKÓP szakmai koncepciójának beépítése a pedagógiai programba → A családokkal való kapcsolat erősödése a programokon keresztül. → A programban részt vevő gyermekek fejlődésének mérése. → Képzés (21 fő) → Eszközfejlesztés
2012.	ÉAOP-5.1.1/D-12 - Funkcióbővítő integrált települési fejlesztések az Észak-alföldi régióban c. pályázat megjelenése az Aranyalma, Aranykapu, Napfény, Napraforgó, Nyitnikék, Százszorszép, Tulipánkert tagintézményekben.	→ Törökszentmiklós Város Önkormányzatának kiadásában megjelenő helytörténeti segédanyag bevezetése az óvodai nevelésbe. <u>Segédanyag:</u> Böszéné Szatmári - Nagy Anikó: Törökszentmiklós, a mesélő város -foglalkoztató füzet óvodásoknak-

		→ A segédanyag elkészítésében közreműködő óvodapedagógusok (3fő)
2013-2014	TÁMOP 3.1.11.-12/2-2012-0086 „Óvodafejlesztés Törökszentmiklóson” az Aranyalma, Aranykapu, Napfény, Napraforgó, Nyitnikék, Szákszorszép, Tulipánkert tagintézményekben.	→ Kapcsolatok formálása: - családok - tagóvodák - a város közintézményei és lakossága felé → Komplex állapotfelmérés → Humánerőforrás fejlesztése → Jó gyakorlatok átvétele - „Magyar Mozgáskotta módszer” → Képzések (72 fő) → Eszközfejlesztés
2014.	ÉAOP-5.1.1/A-12-2013-0007 Törökszentmiklós város északi szegregátumának komplex fejlesztése projekten belül ÉAOP-5.1.1/A-12-2013-0007/1-5. mini projektek az Aranykapu, Napraforgó tagintézményekben.	→ Kedvesház Esélyteremtő program beépítése az Aranykapu és Napraforgó tagintézmények nevelési gyakorlatába. → Humánerőforrás fejlesztése → Képzés (22 fő) → Kedvesház pedagógia I. - A „más”-ság megismerése, roma kultúra → Kedvesház pedagógia II. - Közösségépítés és együtt tanulás, roma kultúra → Kedvesház pedagógia III. - Hídépítés intézmény és család között → Mentorálás (14 fő) → Szupervízió (14 fő)

3. A PEDAGÓGIAI MUNKA FELTÉTELEI

3.1. Intézményünk személyi feltételei

A szakképzettség 100 %-os az óvodapedagógusi és az oktató nevelő munkát közvetlenül segítő munkakörökben is. Az intézményünk tudatosan figyel a humán erőforrás fejlesztésére. Az óvodapedagógusok sajátos nevelési gyakorlatuk színvonalas megvalósítását segítő speciális végzettségek megszerzésére, és pedagógusi kompetenciájuk fejlesztésére törekednek. A nevelőtestületre jellemző az életen át tartó tanulás, a folyamatos szellemi megújulás, az önképzés igénye és az intézményen belüli tudásmegosztás. Évente felmérésre kerülnek a továbbképzések iránti igények, melyeket összevetve az intézmény humánerőforrás szükségletével az éves beiskolázási terv elkészítésekor figyelembe vesszünk.

Óvodapedagógusaink szakirányú végzettségei	fő
Közoktatás vezető	1
Óvodai menedzser	1
Vezető óvodapedagógus	2
Óvodai szakértő	2
Fejlesztő pedagógus	1
Tehetséggondozás	2
Másoddiplomás végzettség	
Mentálhigiéné	1
Gyógyypedagógus - tanulásban akadályozottak pedagógiája	2

Egyéb tanfolyamok, továbbképzések		
	megszerzett oklevelek, tanúsítványok száma	teljesített órák száma
óvodapedagógusok	493	17995
dajkák	41	1380

3.2. Intézményünk tárgyi feltételei

Intézményünk tárgyi feltételrendszerét 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete határozza meg.

Pedagógiai programunk megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések többnyire rendelkezésünkre állnak, melyek megfelelnek a kötelező minimális eszköz- és felszerelési jegyzékbe foglaltaknak. Eszközeink, felszereléseink állapotát évente felülvizsgáljuk, pótlásukról, korszerűsítésükről, biztonságos működésükről tervszerűen, az anyagi forrásainkhoz mérten gondoskodunk, figyelembe véve a nevelőmunka aktuális feltételeit és pedagógiai céljainkat. Kiemelten figyelünk az intézményi működést és a nevelő munkát is segítő IKT eszközök folyamatos fejlesztésére. Az intézményben, az alkalmazottak munkáját mindenhol internet elérhetőség és a hozzá kapcsolódó perifériák segítik. A működést segítő adatok kezeléséhez, és a különböző prezentációkhoz szükséges eszközök mérsékelt számban és minőségben, de adottak.

Tárgyi feltételrendszerünk további meghatározó elemei az épületeink, melyek már többször felújításon estek át, a közelmúlt (2014) legnagyobb jelentőségű felújítása 5 tagóvodánk (Aranyalma, Napfény, Nyitnikék, Százszorszép, Tulipánkert) energetikai korszerűsítése volt. További fejlesztést igényelnek kiszolgáló helyiségeink (fejlesztő szoba, közösségi tér, mosdó, öltöző, torna szoba, stb.), melyek szűkösek vagy egyáltalán nincsenek, ezek hiánya sokszor gátolja pedagógiai innovációs törekvéseinket és megnehezíti mindennapi nevelőmunkánkat.

Tagintézményeink játszó udvarainak adottságai változóak, de mindenhol biztosítunk sokfunkciós nevelési teret, ahol többnyire a gyermekek nagymozgás igényét kielégítő, mozgásfejlesztő eszközök találhatók.

Az eszközök karbantartása, állagmegóvása folyamatos, előtérbe helyezve a balesetvédelmi, munkavédelmi szempontokat.

Tagóvodáink közül egyik sem rendelkezik főzőkonyhával, így a város által üzemeltetett Törökszentmiklósi Iskolai Konyha látja el ételmezésünket.

Összességében az intézményi szintű eszközfejlesztés koncepcionális rendszerű, amit befolyásol a közös szakmai értékrend megvalósulásának eszközigénye, a tanulást segítő eszközök folyamatos differenciált fejlesztése, a helyi szakmai innovációk (pl.: tehetségfejlesztés, jó gyakorlatok működése, innovációs folyamatok, programspecifikumok, stb.) és a partnerek elégedettsége.

Ennek lehetőségét, fenntartói, pályázati, alapítványi, egyesületi és egyéb támogatások biztosítják.

A tagintézmények belső terei esztétikusak, praktikusak, a gyermekek magas színvonalú ellátását biztosítják. Tagóvodáink óvodaképét tudatosan egyedivé formáljuk.

4. INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI ALAPELVEI – PEDAGÓGIAI HITVALLÁSA

4.1. Alapelveink

- Óvodai nevelésünket a gyermekek mindennekfelett álló érdekeit figyelembe véve szervezzük és valósítjuk meg.
- Nevelésünk során, szeretetteljes, barátságos, biztonságot nyújtó, családias légkörben a személyes, egyéni bánásmód elveit alkalmazzuk.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodai nevelésünk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő tevékenységet végez.
- A gyermekeink személyiségét, gyermeki méltóságát és jogait tiszteletben tartjuk.
- Gondoskodást, és különleges védelmet biztosítunk, a fizikai és lelki erőszakkal szemben.
- Óvodásainknak joguk van ahhoz, hogy egyediségükből adódóan és másoktól való különbözőségüktől fogva, egyéni szükségletükhöz igazodó differenciált, személyre szabott bánásmódban részesüljenek.
- Intézményünk inkluzív szemlélete biztosíték minden gyermek számára a befogadásra, a másság felé történő természetes odafordulásra, az egyenlő hozzáférésre.

- Tiszteletben tartjuk, és elfogadjuk az eltérő identitást, kulturális különbségeket, az elkülönülő kultúrák jelenlétét.
- A kiemelt figyelmet igénylő és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeinket, kiemelt pedagógiai figyelemmel neveljük a mindennapi nevelőmunkánk során.
- A játék óvodásaink elsődleges, természetes módon megjelenő tevékenysége, mely során teret adunk az önkéntes, szabad gyermeki játék- és társválasztásnak.
- Alapelvünk, hogy a játék és a tanulás – egymástól elkülöníthető, ugyanakkor az óvodás gyermek számára szétválaszthatatlan folyamatok. A tanulási folyamatok során a játékosság és a fokozatosság elvét kiemelten alkalmazzuk.
- A munka jellegű tevékenységekkel a szocializációs folyamatok, normák, értékek, szabályok kiépülését segítjük elő. A munkaformák alkalmazása során a gyermek önállósulási törekvéseit szem előtt tartjuk, támogatjuk.
- Olyan pedagógiai eljárásokat alkalmazunk, amelyek követendő és vonzó mintaként szolgálnak a gyermekek számára, vagyis modellálható magatartásformákat jelenítenek meg.
- Alapelvünk, hogy az ismeretszerzés közvetlen tapasztalatszerzés, tevékenykedés, cselekvés útján történjen.
- Hangsúlyt fektetünk a gyermek mozgásigényének kielégítésére, egészségük megővására, az egészséges életvitel szokásainak, valamint a harmonikus együttélés, és a környezettudatos magatartás alakítására.
- Nevelésünk során az anyanyelv helyes használata, elsajátítása áthatja egész napos óvodai tevékenységeinket.
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartásával és kielégítésével, a kreativitás előtérbe helyezésével segítjük a kompetencia érzés kialakulását és fenntartását.

4.2. Küldetésnyilatkozatunk

Mi a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény dolgozói közös értékrend alapján, szakmai felelősséggel és elkötelezettséggel neveljük, fejlesztjük óvodásainkat. Tagintézményeink előnyös különbségük megtartásával, az óvodahasználók igényének figyelembevételével komplex nevelés rendszerében segítik a gyermekek fejlődését. Küldetésünknek tekintjük a szeretet és élménypedagógia erejével a gyermekek pozitív énképének fejlesztését. Pedagógus közösségünk szakmai felkészültsége, nevelési attitűdje, biztosítja minden gyermeknek az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével a differenciált fejlesztést. Garanciát vállalunk arra, hogy a fejlesztés tartalmát, többségében a

magyar irodalom, zene- és képzőművészet értékeiből merítjük, melyek a magyarságtudat és a lokálpatriotizmus belsővé válását szolgálják.

4.3. Jövőképünk

A Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény váljék olyan intézménnyé, ahol a dolgozók elhivatottsága, szakmai felelőssége, felkészültsége megalapozza a gyermekek egyedi személyiségének kialakulását, a társadalmi értékek mentén.

Programunk alapértékei, innovációs eredményeink váljanak szemléletformáló erővé a dolgozók, a szülők és a lakosság körében egyaránt.

Intézményünk a nevelőmunka tartalmi színvonalát tekintve váljék a város egyik kiemelkedő intézményévé, ahol a nevelés minden résztvevője megbecsült.

4.4. Gyermekképünk

A törökszentmiklósi óvodás gyermekek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiségek, szoros érzelmi kapcsolatban, örömmel töltik napjaikat óvodáinkban. Alapvető tevékenységükben, a játékban kiteljesedik személyiségük. Ismerik és betartják a közösségi élet szabályait és az erkölcsi normákat. Nyíltan és pozitívan viszonyulnak egymáshoz és minden irányú kapcsolatukhoz. Társas kapcsolataikban együttműködőek, elfogadják a különbözőségeket, szolidárisak és toleránsak. Érdeklődéssel fordulnak a művészeti területekhez, amelyekben megnyilvánul alkotó kreativitásuk az önkifejezés eszközeként. A természeti és társadalmi környezetük értékeit rácsodálkozással fedezik fel. Jól tájékozódnak közvetlen környezetükben, gyakorolják a környezettudatos magatartást, az egészséges életvitel szokásait. Képesek gondolataikat kifejezni és megértetni. A célok elérésében együttműködőek, motiváltak, sikerre vágyók. A mi óvodásaink jól szocializált személyiségek, önállóak, nyitottak és érdeklődőek, a megszerzett ismereteik és képességeik alkalmassá teszik őket az iskolai életre.

4.5. Óvodaképünk

A Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény minden kisgyermek számára biztonságos, esztétikus, derűs, harmóniát nyújtó intézmény. Tagintézményeink, képviselik a közös értékrendünket, és az egyéni arculatot biztosító helyi nevelési gyakorlatuk specifikumait. Intézményünk a külső környezet felé nyitott, befogadó, biztosítja az

együttnevelés különböző formáit. Minden tagintézményünk munkatársa, pedagógiai tevékenységrendszer, és tárgyi környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének feltételeit, amely lehetőséget ad a gyermekek szabad játékára, a spontán és utánpótlásos tanulásra, az emberi értékek közvetítésére. A mindennapokban a tudatos, és feltételteremtő óvodapedagógusi jelenlét biztosítja a játék és a saját élményű tanulás lehetőségét. A munkánkat a gyermek fejlődésébe, fejleszthetőségébe vetett bizalmunk, és pedagógiai optimizmusunk jellemzi. A gyermeki igényekre, jelzésekre, érzelmi reakciókra diszkrimináció nélkül fogékonyak vagyunk, a megoldásban támogató partnerként veszünk részt. Feladatunknak és célunknak tekintjük, hogy intézményünk építsen az óvodapedagógia tradicionális értékeire, saját kialakított hagyományainkra, nevelési gyakorlatunkra, a multikulturális értékek közvetítésére.

Pedagógiai gyakorlati munkánkban fontosnak tartjuk a közös rendezőelvek megfogalmazását, hogy gyermekeinket a „közös normákhoz tartva”, szabad módszerválasztással nevelhessük, szabadon felhasználva ehhez többek között a kompetencia alapú óvodai programcsomag módszertani útmutatásait is.

4.6. Pedagógusképünk

- Viselkedésével minden helyzetben példát közvetít, emberi attitűdje elfogadó, biztonságot árasztó, nevelői attitűdje tudatos és kontrollált.
- A gyermekeket partnernek tekinti, együttműködik velük, szerepvállaló, rácsodálkozni tudó.
- Pedagógiai és módszertani ismereteit a tudatos tervezésben, és a nevelési célok megvalósításában kamatoztatja.
- Képes támogató környezet kialakítására, amelyben a gyermek formális és informális ismereteire építve biztosítja a tevékenységek komplexitását.
- A hátrányos helyzetű-, a sajátos nevelési igényű- és a kisebbségi kultúrát gyakorló gyermek személyiségfejlődését meg tudja valósítani.
- Nyitott a tervezésben rögzítettek módosítására a gyermeki igényekhez igazodóan, és reflektív módon képes elemezni azokat.
- A gyermekek fejlettségi szintjét szem előtt tartva differenciál, teret ad a gyakorlásra.
- Kommunikációjában hiteles, érzelmeit adekvát módon megfogalmazza.
- Mosolyával, gesztusaival, mimikájával motiváló, biztató metakommunikációjával megerősíti a verbális kommunikációját.
- Visszajelzései megerősítőek, egyénre szabottabbak, és tevékenységorientáltak.

- Speciális helyzetekben felismeri a szakember bevonásának szükségességét, szakmai megbeszéléseket kezdeményez és képes a szakpedagógusok fejlesztési terveit, munkáját segíteni.
- Nyitott az új tanuláselméletek, tanulási-tanítási módszerek, az IKT új pedagógiai alkalmazásainak megismerésére és saját tanulási-tanítási folyamatába való beépítésére.
- Tudását képes átadni másoknak, szívesen megosztja.

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Tagintézményeinkben reggel 6 órától, délután 17 óráig fogadjuk a gyerekeket, így óvodapedagógusaink reggel 6 órától lépcsőzetes munkakezdéssel dolgoznak váltott műszakban. A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A csoportok napirendjét, hetirendjét a gyermekek életkori sajátosságai, a helyi adottságok, igények, lehetőségek és hagyományok figyelembe vételével készítjük el.

5.1. Napirend

A gyermekek életkorának megfelelő, optimális életritmus kialakítására törekszünk, így óvodai napirendjünkben, amely **rugalmas és folyamatos**, vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, melyek segítik őket eligazodni a napszakokban, szabályozzák tevékenységeiket, ritmust adnak napjaiknak. Mindezek kihatnak életfolyamataikra, érzelmi biztonságukra.

A **folyamatos** napirendben a játék, a reggeli étkezés és a tanulási idő többnyire párhuzamosan zajlik. Van, aki játszik, van, aki étkezik, van, aki tanul, az egyéni szükséglet, az életkor és a képességek függvényében.

A **rugalmasság** lehetővé teszi, hogy egyéni szükségletük, igényük, tempójuk, teljesítőképességük szerint végezzék tevékenységeiket. E szervezési móddal biztosítjuk a választási lehetőség és az irányítottság egyensúlyát, a rend és a szabadság jelenlétét. Ez az egyensúly teremt harmóniát a gyermek életmódjában és a személyiségében is.

A napirend kialakítása során a párhuzamosan végezhető tevékenységek szervezését a **differenciálás** egyik feltételének tekintjük. Az általunk tervezett napirend biztosítja a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető tevékenységek differenciált

megvalósítását, úgymint a gondozási feladatokat, a játékot és a növekvő időtartamú (5 - 35 perces) csoportos foglalkozásokat.

5.2. Hetirend

A hetirend, a héten rendszerességgel előforduló események és tevékenységek rendje. Szervezeti keretei változhatnak, összeállításánál törekszünk a stabilitásra és a mobilitásra. Stabilitás - vannak tevékenységek, amelyek mindig ugyanazokon a napokon vannak Mobilitás - lehetőséget adunk az aktualitásokra, és a gyermekek kezdeményezéseinek hetirendbe illesztésére

Általánosan megjelenő napirend:

6.00.-tól 12.00-ig párhuzamosan végezhető tevékenységek a csoportszobában és/vagy az udvaron és/vagy az óvodán kívül:

- játék
- egyéni, mikrocsoportos, csoportos, csoportközi tevékenységek: - részképességek fejlesztése, kötött és kötetlen tevékenységek, növekvő időtartamú (5–35 perces) foglalkozások/tevékenységek
- gondozási tevékenységek
- folyamatos reggeli
- óvodán kívüli tevékenységek
- munkajellegű tevékenységek

12.00.-tól 15.00-ig

- gondozási tevékenységek
- ebéd (az ebéd elfogyasztása ugyanabban az időben, minden gyermek számára egyszerre történik)
- munkajellegű tevékenységek
- pihenés

15.00.-tól 17.00-ig párhuzamosan végezhető tevékenységek a csoportszobában és/vagy az udvaron:

- gondozási tevékenységek
- folyamatos uzsonna
- munkajellegű tevékenységek
- játék

- egyéni fejlesztések
- egyéb speciális tevékenységek

5.3. A nevelési év szervezése

1. időszak: szeptember 1-től június 15-ig
2. időszak: június 16-tól augusztus 31-ig

A nyári élet eltér a megszokottól. A csoportok összevontan működnek. Ügyeleti formában, - kihasználva az évszak adta lehetőségeket-, átgondolt szervezéssel, csoportközi tervezéssel, változatos tevékenységeket biztosítunk a gyermekeknek, hogy minél kellemesebben töltsék a nyarat az óvodában.

5.4. Az óvodai csoportok szervezése

Intézményünkben **heterogén** és **homogén** csoport is szervezhető.

A csoportok szervezésénél figyelembe vesszük:

- a gyermekek számát, életkorát
- a gyermekek egyéni fejlettségi összetételét
- a hátrányos helyzetű gyermekek arányát
- a sajátos nevelési igényű gyermekek arányát
- a szülők igényeit
- az óvodapedagógusok szakmai beállítódását

6. INTÉZMÉNYI CÉL- ÉS FELADATRENDSZERÜNK

6.1. Intézményi értékazonosság

Az esélyegyenlőség, és az egyenlő hozzáférés megvalósulásának legfontosabb feltétele, hogy az intézmény valamennyi óvodájában, a gyermekeket az óvodai alaptevékenységekre vonatkozóan azonos értékrenden alapuló, azonos nevelési hatások érijék. Ennek érdekében nevelőtestületünk döntése alapján pedagógiai programunk két részre tagolódik. Az első részben a szakmai párbeszéd során kialakított, minden tagintézményre vonatkozó, az óvodai nevelés minden területét érintő közös értékrendünk jelenik meg, míg a második részben a tagintézmények fogalmazták meg helyi, sajátos nevelési értékeiket, gyakorlatukat, amivel kiegészítik, gazdagítják az intézményi óvodai nevelés minőségét.

Intézményi szakmai elvárás a tagintézményi többletekkel szemben, hogy az intézményi közös értékrendünkhöz koherensen illeszkedjenek, és segítsék annak magas szintű megvalósulását saját eszköztárakon keresztül.

Az intézmény ellenőrzési és értékelési rendje elsősorban az azonos értékrendek megvalósítására irányul, ami magas szintű szakmai felkészültséget és felelősséget kíván minden óvodapedagógusunktól.

6.2. Nevelésünk általános céljai:

- Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése. A gyermekek személyiségének formálása, kibontakoztatása – nyitott, rugalmas rendszerben a kompetencia érzés kialakítása, fenntartása.
- A személyiségdimenziók (testi, érzelmi, értelmi, szociális) harmonikus fejlesztése, amelyek biztosítják a sikeres iskolai átmenethez szükséges testi, szociális, anyanyelvi és értelmi érettség kialakulását.

6.3. Nevelésünk általános feladatai:

- Az óvodások testi, lelki, szellemi **szükségleteinek** kielégítése az **érzelmek differenciálódásának** segítségével.
- A **másság elfogadása, a különleges bánásmódot** igénylő gyermekek szükségleteinek felismerése, kielégítése.
- A **személyes bánásmód, a befogadás** módszereinek, eljárásainak alkalmazása.
- Olyan (probléma) helyzetek teremtése, mely **széles tevékenység kínálatot** biztosít a gyermekek számára, amely az érdeklődésükkel, kíváncsiságukkal, vágyaikkal, késztetéseikkel koherens.
- **Reflektív pedagógiai módszerek** alkalmazása, **tevékenységek választási lehetőségének** biztosítása, amely segíti a gyermekek **önfejlődését**, a **pozitív érzelmi viszony kialakulását a társadalmi és természeti környezetükhöz**.
- Az **élményen alapuló tapasztalatszerzés differenciált és komplex** lehetőségeinek felkínálása, az egyéni bánásmód, az elismerés és ösztönzés változatos módszereinek alkalmazása.
- **Kompetencia érzés fejlesztése** készségek, képességek, ismeretek és attitűdök megalapozásával.
- Az egészség megóvására, megtartására irányuló **szokások alakítása, szemléletformálás**.

- Olyan **viselkedésformák, attitűdök, együttműködési, konfliktuskezelési** technikák alkalmazása, melyek vonzó mintaként szolgálnak az óvodahasználók (gyermekek, szülők, alkalmazotti kör) számára.
- Emberi kapcsolatainkban és kommunikációnkban egymás tisztelete, megbecsülése, az őszinteség, a kölcsönös felelősségvállalás hangsúlyozása.
- A **hagyományok, nemzeti értékeink, nemzeti sajátosságaink** megjelenítése, megismertetése.
-

6.4. Egészséges életmód alakítása

Cél:

Az egészség védelmére, az egészség értéként való kezelésére nevelés, a gyermekek egészséges életvitelének megalapozása. Az egészségfejlesztő testmozgás igényének kialakítása. A gyermekek testi és mentális egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

Feladat:

- Az egészség óvásához, megőrzéséhez, és az egészséges életmód szokásainak alakításához **szükséges feltételek megteremtése.**
 - gyermek és felnőtt méretű berendezések, bútorok, eszközök (zsúrkocsi, fésűtartó, fogmosó-pohártartó, toalettpapír-tartó, papír zsebkendő-tartó, szemetes kosár, ágy, ágytartó)
 - a személyes tárgyaknak jellel, névvel ellátott tárolási lehetőség
 - folyadékpótlásához csoportszobai és udvari lehetőség, eszköz, berendezés
 - étkezéshez textilterítő, szalvéta, szalvétatartó, asztali kenyérkosár
 - a gyermekek életkorához igazodó, étkezéshez szükséges eszközök (tányér, pohár, kancsó, merőkanál, evőeszköz)
 - folyamatosan cserélt, gyermek méretű tisztálkodási eszközök (körömkefe, törülköző, fésű vagy hajkefe, fogmosó pohár, fogkefe)
 - toalettpapír, papírzsebkendő, folyékony szappan, fogkrém
 - gyermek méretű takarító eszközök (seprű, lapát, stb.)
 - pihenéshez szükséges megfelelő méretű eszközök (pizsama/"alvós" ruha, ágynemű, ágynemű huzat)
 - praktikus váltó ruhadarabok, biztonságos váltó cipő
 - többfunkciós, speciális mozgásfejlesztő eszközök
 - IKT eszközök

- Lehetőség szerint az **egészség megőrzését segítő eszközök** biztosítása, beszerzése
 - árnyékoló
 - udvari ivókút
 - udvari zuhany
 - víz és levegőtisztító
 - homokozó takaró
 - léghűtő berendezés

- Életkoruknak, családi, egyéni és óvodai szokásrendszerüknek megfelelő napi **életritmus** kialakítása.
 - rugalmas időkeret
 - folyamatos napirend
 - párhuzamosan végezhető tevékenységek
 - csoportközi tevékenységek lehetősége csoportnaplóban rögzített formában

- A gyermekek **komfortérzetének**, testi és lelki harmóniájának alakítása az egyéni szükségletekhez igazítottan.
 - intimitás tiszteletben tartása, biztosítása
 - sürgetésmentes légkör
 - hőmérséklet, levegő, fény, zaj optimalizálása

- A **testápoláshoz** tartozó folyamatok, (sorrendiség, technikák) és az ehhez szükséges eszközök helyes használatának megismertetése, kialakítása, automatizálása.
 - a kézmosás, fogmosás, fésűlködés zsebkendőhasználat, körömkefe használat, WC használat helyes folyamatának megismerése, segítése, elsajátítása, begyakorlása
 - a tisztálkodási eszközök tisztántartásának segítése kialakítása
 - a tükör használatának, mint az önellenőrzés eszközének ösztönzése
 - az orrfújás technikájának tevőleges, szóbeli segítése

- A különböző fertőzések elkerülése érdekében az **egészség megőrzését biztosító szokások szabályok**, eljárások megismertetése, kialakítása, alkalmazása
 - óvodába érkezéskor a csoportba lépés előtti kézmosás

- köhögés, tüsszentés közbeni kéz- és zsebkendőhasználat
- napközben gyakori szappanos kézmosás
- kizárólag saját tisztálkodási eszközök használata
- rendszeres védőnői vizsgálat (haj, köröm, bőr)

- **Az öltözés, vetkőzés** folyamatának, módjának, technikájának megismertetése, egyedi szükségletüknek megfelelő segítése.
 - saját öltözőszekrényük rendben tartásának bemutatása, segítése, gyakoroltatása
 - saját ruhájuk felismerésének segítése
 - az öltözés-vetkőzés helyes sorrendiségének megismertetése, begyakoroltatása
 - a technikai fogások megtanítása: gombolás, cipzárakozás, kötés, fűzés, kifordítás, eleje-hátulja és jobb bal megkülönböztetése
 - a szép, esztétikus, rendezett öltözék igényének kialakítása
 - a szülők figyelmének felhívása a praktikus, évszaknak megfelelő, réteges, jellel ellátott öltözet fontosságára

- **A pihenéshez** szükséges nyugodt légkör megteremtése az egyéni és a közösségi érdekek figyelembevételével.
 - szellőztetés, sötétítés, pihenés előtti szükségleteik elvégzése (orrfújás, WC használat, szükség esetén hajgumi, hajcsat kivétele)
 - levett ruhájuk székük támlájára terítése, cipőjük ágyuk vagy székük alá helyezése, átöltözés pizsamába vagy „alvós” ruhába
 - az ágyak kényelmes, komfortos elhelyezése
 - csend
 - altató dal vagy zene
 - vers, mese
 - balesetveszélyt nem rejtő „alvóka”-cumi használatának lehetősége igény szerint
 - igény esetén cirógatás, simogatás
 - ébredés után ágyneműjük elrendezése

- **A korán érkező** gyermekek számára a magukkal hozott reggeli elfogyasztásához nyugodt, esztétikus körülmény biztosítása. (6.00.-7.00.)
 - leterített asztal
 - bekészített tányér, szalvéta
 - állandó helyen kancsóban víz és tiszta pohár

- Az **óvodai étkezések** típusainak, folyamatának, szokásainak, eszközeinek, azok helyes használatának megismertetése, figyelemmel kísérése, szóbeli, tevőleges segítése.
 - napi háromszori étkezés biztosítása (reggeli, ebéd, uzsonna)
 - az önkiszolgálás folyamatának, eszközeinek megismertetése, segítése, figyelemmel kísérése
 - a napos rendszer folyamatának, eszközeinek megismertetése, segítése, figyelemmel kísérése
 - a gyermek részvételének biztosítása saját reggelijének, uzsonnájának elkészítésében
 - az elfogyasztani kívánt, kiszedett, kiöntött ételek, folyadékok mennyiségének figyelemmel kísérése, a helyes mennyiség megbecsülésének segítése

- Az **egészséges táplálkozásra** nevelés érdekében játékos alkalmak teremtése különböző összetételű és ízvilágú ételek megismerésére, megkóstolására, elfogadására.
 - séta a piacra, zöldséges üzletbe
 - látogatás, részvétel, kóstolás szüreteken, betakarításokon
 - alkalom- és lehetőség teremtése saláták, gyümölcs- és zöldséglevek közös elkészítésére
 - az egészséges és az egészségtelen ételek megismertetése, megkülönböztetésük segítése
 - a táplálékérzékeny gyermekek étkezésének biztosítása

- Személyes mintaadással az **étkezés közbeni kulturált viselkedés** bemutatása, megismertetése, alkalmazásának segítése.
 - halk beszéd
 - csukott szájjal történő rágás
 - tányér fölé hajlás
 - szalvéta használat
 - evőeszköz használat
 - helyes testtartás
 - a már nem kért ételt, italt a tányérunkon, és a poharunkban hagyjuk
 - nem nyúlunk mások tányérjába, poharába

- A gyermekek élettani szükségleteinek **megfelelő táplálkozás** érdekében biztosított kiegészítő tevékenységek végzése szülői, alapítványi, egyesületi, stb. támogatások segítségével.
 - lehetőség megteremtése a napközbeni zöldség-gyümölcs, gyümölcslevek fogyasztására
 - lehetőség megteremtése a napközbeni gyümölcssteák fogyasztására
 - pályázati programokon keresztül biztosított vitaminok fogyasztása
 - lehetőség biztosítása az otthoni és az óvodai étrend összehangolására az étlap kifüggesztésével
 - a szülők befolyásolása, a születés- és névnapok egészséges megünneplésére (gyümölcsök, rostos levek, teljes kiőrlésű kekszek, pattogatott kukorica, stb.)
- Mindennapi **szabad mozgás** lehetőségének megteremtése, biztosítása
 - játékos mozgás a csoportszobában és/vagy az udvaron és/vagy óvodán kívül
 - eszközzel vagy eszköz nélkül
 - spontán
- Mindennapi **szervezett mozgás** biztosítása (mindennapos testnevelés)
 - csoportonként, csoportköziben (korosztályonként)
 - futás, kocogás vagy játékos mozgás a teremben vagy az udvaron
 - eszközzel vagy eszköz nélkül
 - mezítláb vagy cipőben
 - zenére vagy zene nélkül
 - mozgás utáni regenerálódás
- Az óvodai **mozgásos lehetőségek bővítése** szülői igényre, külső szolgáltatások beépítésével nevelési időn kívül lehetséges.
 - szülői támogatással
 - iskolai támogatással
 - alapítványi támogatással
 - egyesületi, civil szervezeti támogatással
- Az évszakok adta **edzési lehetőségek** kihasználása a szabadlevegőn, délelőtt és délután, a túlzott UV sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve. (nap- víz- levegő)

- napirendnek megfelelően
(de.:10.00. és 10.30. tól 11.50.-ig, du.: 15.45.-től-17.00.-ig)
- hőmérsékletnek megfelelően (-5 °C - +30 °C)
- nyári időszakban az egész napos levegőn tartózkodás (kivéve 12-15 óra között)
-
- Testi –lelki egészség fejlesztése, a **szenvedélybetegségekhez vezető szerek** fogyasztásának megelőzése, azaz a dohányzás megelőzése
 - önkéntes, szabad beszélgetések kezdeményezése az óvodapedagógus és a gyermekek részéről a dohányzásról
 - élmények elmondása, képek nézegetése az egészséges és az egészségtelen levegőről (saját lakásunk levegője, gyárkémények füstje, járművek füstje, stb)
 - beszélgetés a családban dohányzók megszokott dohányzási szokásairól, helyeiről
 - beszélgetés az egészséges életmódról, az edzettségről, a hozzá vezető útról
 - a szülők figyelmének felhívás a szülői minta fontosságára
- A gyermekek testi-lelki állapotának **vizsgálata, nyomon követése**
 - óvodai megfigyelések, mérések dokumentálása, szülők tájékoztatása
 - rendszeres, tervszerű óvodai gyermekorvosi, fogorvosi szűrővizsgálatok
 - rendszeres, tervszerű óvónői, védőnői mérések, szűrések
 - szükség szerinti intézkedés, vizsgálat kezdeményezése
 - az orvosi igazolások tárolása
- **Korrekción, testi, lelki nevelési feladatok ellátásában a megfelelő szakemberekkel** történő kapcsolatfelvétel, együttműködéssel.
 - logopédus
 - fejlesztő pedagógus
 - mozgásfejlesztő, gyógytestnevelő, konduktor
 - óvodapszichológus, pszichológus
 - mentálhigiénés szakember
- **A speciális szükségletű gyermekek** fejlődéséhez szükséges speciális eszközök elfogadtatása, a hozzákapcsolódó szokás – szabályrendszer kialakítása.
 - szemüveg, szemtakaró tapasz
 - járó bot, gyógycipő

- hallókészülék

➤ A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos, **balesetmentes környezet** kialakítása, a helyi egészségvédő, balesetvédelmi szabályok meghatározása, megismertetése, begyakoroltatása, ellenőrzése, dokumentálása.

- csoportszoba, folyosó levegője: tiszta, oxigéndús, max: 20-22°C
- mosdó levegője: tiszta, oxigéndús, max: 22-24°C
- udvar: folyamatos tisztántartása, a mérgező növények irtása, az udvari játékeszközök rendszeres felülvizsgálata
- az óvoda épülete, helyiségei: folyamatos tisztántartása, felülvizsgálata, használati rendjének meghatározása
- eszközök, használati tárgyak, játékok rendszeres fertőtlenítése, rendeltetésszerű használatuk meghatározása, ellenőrzése

➤ **A környezettudatos magatartás megalapozása**, mely elősegíti a környezet védelmére, óvására való nevelés szokásainak alakítását.

- szelektív hulladék gyűjtése, (helyes szétválogatás)
- hulladékok lehetséges újrahasznosítása
- növénygondozás (udvari, szobai)
- állatgondozás (természetben, csoportszobában)
- takarékos energiafelhasználás (víz, elektromos áram, gáz)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- ◀ A gyermekek a kialakított szokásoknak megfelelően, felszólítás nélkül, önállóan végzik a testápolási teendőket. (WC használat, kéz/arcmosás, fésülködés, fogmosás, orrfújás)
- ◀ Képesek mindennapi szükségleteiket önállóan kielégíteni, illetve azokat késleltetni.
- ◀ Ismerik, megfelelően használják, és tisztán tartják a testápolási eszközöket.
- ◀ Ügyelnek a saját megjelenésükre, rendezettségükre.
- ◀ Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan vizet töltenek a kancsóból, levest szednek a tálból.
- ◀ Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkan beszélgetnek.

- Teljesen önállóan öltöznek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket ki-be fűzik, ki-be kötik. A ruhájukat esztétikusan, összehajtva helyére teszik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Igényükké válik a környezetük és az egészségük megóvása, a rendszeres mozgás, és ennek érdekében képesek önálló cselekvésre.
- A speciális szükségletű gyermekek állapotukhoz mérten, olyan önállósági szintre jutnak el, hogy saját személyükkel kapcsolatos teendők ellátását lehetőség szerint önállóan elvégzik.

6.5. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Cél:

- A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Valósuljon meg, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, olyan szokások, erkölcsi-, akarat-, érzelmi tulajdonságok kialakításával, amelyek segítik a közösségbe való beilleszkedését, az önkifejező és önértékesítő törekvéseinek fejlődését.
- A közösségi lét szükségleteinek kielégítése, érzelmileg magabiztos és énazonos gyermekek nevelése.

Feladat:

- Az új gyermek óvodába lépése előtt, a gyermeknek, a szülőnek és az óvodapedagógusnak egyaránt ismerkedési lehetőségek biztosítása a személyes, bizalmi kapcsolat kialakítására.
 - látogatás a bölcsődében, Biztos Kezdet Házban
 - nyílt napok
 - játszó délutánok
 - óvodai programok, rendezvények
 - óvodanyitogató napok
 - első tájékoztató szülői értekezlet (családlátogatás időpontjának egyeztetése)
 - családlátogatás
- Az első óvodába lépéskor kedvező hatások érik a gyermekeket.
 - gyermek felé forduló, természetes, elfogadó, derűs óvónői, alkalmazotti attitűd

- apró ajándék készítése az újonnan belépő gyermeknek
- a nagyobb gyermekek felkészítése, bevonása, az új gyermekek fogadására, beilleszkedésének segítésébe
-
- Nyugodt, harmóniát árasztó, biztonságos környezet és kapcsolatteremtésre ösztönző, családi légkör **feltételének megteremtése**
 - biztonságos, szabad mozgást biztosító léttér
 - kedvenc, biztonságot adó otthoni játék, vagy egyéb tárgy behozatala
 - a gyermek jelével, nevével, később fényképével ellátott öltöző szekrény
 - személyes tárgyak elhelyezését biztosító tároló eszköz
 - a gyermek jelével ellátott fogmosó pohár, fogkefe, fésű, törölköző tartó
 - a gyermek nevével, jelével, később fényképével ellátott dosszié
 - folyosói csoport névsor, a csoportban dolgozók nevének megjelenítése
 - a csoportszimbólum elhelyezése folyosón/csoportszobában
 - az önkifejezést, az önkiszolgálást és a társas kapcsolatok kialakulását segítő, a gyermekek életkorához igazodó eszközök, játékok, bútorok
 - szőnyegek, puha, nagyméretű párnák, pihenésre, elvonulásra alkalmas tér
 - IKT eszközök
- A szülői és gyermeki igényeknek megfelelő, fokozatos beilleszkedési folyamat alatt a gyermek-felnőtt, és a szülő-felnőtt közötti bizalmi kapcsolat kialakítása. A családok eltérő értékrendjének ismeretében, az etikai értékek, erkölcsi szokások differenciált fejlődésének segítése.
 - a szocializációs folyamatra vonatkozó eltérő szülői igény mérése, dokumentálása, megfigyelési feljegyzések a gyermekről (Egyéni fejlődési napló)
 - az óvoda nevelőinek megismerése, helyiségeinek közös felfedezése (nevelők, szülők, gyermekek)
 - tapintatos közeledéssel a gyermek egyéni jellemzőinek megfigyelése, megismerése
 - a gyermek igényeihez, egyéni érzelmi sajátosságaihoz igazodó személyes kontaktus felvétele
 - a szocializációs folyamat (befogadás/beszoktatás) tervének elkészítése (Csoportnapló)
 - fotók, videók, amelyekkel biztosítjuk a szülői betekintést a gyermek óvodai életébe szülői értekezleten, szülői fórumon, fogadóórán

- A szocializációs folyamat első két hetében a személyi állandóság biztosítása, egész napos munkavégzéssel.
 - ☐ óvodapedagógusok

- A felnőtt-gyermek és a gyermek-gyermek közötti személyes kontaktus erősítése, az összetartozás érzésének segítése, pozitív érzelmi kapcsolatok kialakítása, mélyítése a szeretetnyelv és a humor segítségével.
 - érkezéskor üdvözlés felnőtteknek, társaknak egyaránt,
 - a gyermekek kereszt- vagy bece nevén szólítása, érdeklődés,
 - igény szerinti testi kontaktus (simogatás, ölelés, kézfogás)
 - ☐ ölbeli játékok
 - személyes percek, beszélgető körök, egyéni beszélgetések
 - közös élmények, tevékenységek örömeinek átélése, felidézése
 - tudatos egymásra figyelés, egymás hiányának jelzése (verbálisan, vizuálisan), a „mi” tudat megéreztetése
 - ☐ kölcsönös baráti kapcsolatok kialakulásának segítése, dokumentálása (szociometria vizsgálat)
 - ☐ magányos, peremhelyzetű gyermekek segítése a kapcsolatteremtésben

- Az óvodai tevékenységekhez kapcsolódó szokások-szabályok megismertetése, elfogadtatása, betartásra ösztönzése. Az erkölcsi ítéletek (kategóriák, fogalmak) tartalmi megalapozása.
 - ☐ a csoport napirendjének, hetirendjének és **szokás-szabályrendszerének** megismertetése
 - ☐ a szokások-szabályok ismeretének, megértésének, elfogadásának, alkalmazásának segítése, mintaadással, kéréssel, irányítással, magyarázattal és tevőlegesen is
 - ☐ az óvodában elvárt és használt udvariassági formákkal (megszólítás, köszönés, megköszönés, kérés, kérdezés, kínálás) való megismerkedés, használatuk segítése, ösztönzése életkoruknak megfelelően, játékosan
 - a helyes-helytelen fogalompár megismertetése, alkalmazásának segítése
 - a szokások-szabályok be – és be nem tartásának fejlesztő értékeléssel kísérése
 - a gyermekek önértékelésének, önfejlesztésének segítése
 - ☐ a szokások-szabályok önálló alkalmazásának figyelemmel kísérése

- Mások és saját érzelmeik megismerésének, felismerésének, azonosításának, elfogadásának, átélésének, kifejezésének, irányításának segítése, érzésviláguk formálása.
 - saját érzelmeikről történő beszélgetések kezdeményezése, ösztönzése, segítése
 - a fokozatosság elvét betartva saját érzelmeik megismerésének segítése
 - a negatív érzelmeik megfelelő módon történő szóbeli kifejezésének, kezelésének, szabályozásának segítése, ösztöncselekvések önkontrolljának kialakítása
 - lehetőségek teremtése az érzelmek közötti különbségek megfigyeléséhez, elfogadásához
 - segítségnyújtás önmaguk, társaik és nevelőik érzelmi kifejezéseinek, metakommunikációjának értelmezéséhez
 - rávilágítás az érzelmek dinamikája és fokozata között lévő különbségekre
 - az együttérzés képességének felfedeztetése, aktivizálása, fejlesztése
 - spontán, dramatikus játékokban, ábrázoló tevékenységeikben érzelmeik kinyilvánításának segítése, támogatása, kifejezése tettekben, szavakban, színekben, képekben
- A gyermekek énképének, éntudatának alakítása, pozitív megerősítése, önkifejező törekvéseinek segítése, mások megismerésének, elfogadásának támogatása.
 - önmaguk és társaik külső-belső tulajdonságairól, különbözőségeiről változatos ismeret- és tapasztalatszerzések előidézése
 - önmaguk és mások tulajdonságainak, képességeinek, értékeinek, hiányosságainak felismerése, azonosítása, megfogalmazása, elfogadása
 - önmaguk másoktól való megkülönböztetésének segítése, rávezetése, kifejezése
 - mintaadással, beszélgetésekkel a másság természetességének hangsúlyozása
 - reális önismeretük és önértékelésük kialakulásának segítése
 - az egymás iránti empátia, elfogadás, tolerancia kialakulásának segítése, támogatása, természetessé válásának megalapozása, nyomon követése
- A közösségi érzés, a MI ÉLMÉNY átélése, megéreztetése. Az egyéni és a közösségi érdekeket összeegyeztető, egyezkedésre épülő konstruktív magatartás megalapozása.

- a közös játék- és egyéb tevékenységek - páros, mikrocsoporthoz, csoportos, csoportközi - szervezése során kialakult alá-, fölé, mellérendelt helyzetek megtapasztalása, az alkalmazkodás segítése
 - a csoport hagyományainak, ünnepeinek közös megünneplése, a részvétel biztosítása minden gyermek számára (pl.: születésnapok, jeles napok, stb.)
 - az óvodai csoportok egymáshoz kapcsolódó szokásrendszerének kialakítása
- A segítségkérés, a segítségnyújtás és a segítség elfogadás folyamatának, módjának, formáinak megismertetése, megéreztetése, belsővé válásának megalapozása.
- a segítségnyújtás, segítségkérés, és a segítség elfogadás lehetőségének megteremtése, előidézése
 - a segítségnyújtás örömeinek megéreztetése, megtapasztaltatása
 - a gyermekek segítségnyújtásának folyamatos pozitív megerősítése
 - a segítségre szorulóknak észleléséhez és a segítséget igénylő helyzetek felismeréséhez szükséges képességek kialakítása, megerősítése, fejlesztése
 - az önálló, személyes segítségkérés bátorítása, ösztönzése
 - a segítségnyújtás vagy annak elmulasztása pozitív és negatív következményeire való rávilágítás
- Az önérvényesítés és az alkalmazkodás harmóniájának megalapozása. Az erőszakmentes konfliktuskezelés lehetséges módszereinek megismertetése, megtapasztalása, elsajátításának segítése.
- a gyermekek fejlettségének megfelelő feszültséglevezető technikák tanítása, alkalmazása
 - konfliktushelyzetben a mediátori szerep vállalása, megtartása
 - konfliktushelyzetben aktív figyelemmel, a probléma feltárásának, a partnerek egyezkedésének segítése, a közös megoldás, kompromisszum kialakításának ösztönzése
 - rávezetés a téves álláspontok belátására, az új megoldási lehetőségek elfogadására
 - a közös konstruktív megoldás, esetenként a kompromisszum gyakoroltatása
 - a megegyezés örömeinek megéreztetése – elégedettség, elégtétel
 - az önálló, erőszakmentes konfliktuskezelés mindenkori pozitív, következetes elismerése

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- ◀ Az óvodai közösségi életet, a társas együttlétet, mint természetes életformát igénylik.
- ◀ Pozitív viszonyban vannak önmagukkal és környezetükkel.
- ◀ Ismerik és alkalmazzák az alapvető viselkedési normákat és szabályokat.
- ◀ Elfogadják és tolerálják a különbözőséget, másságot.
- ◀ Önállóan, szóban vagy tevőlegesen, lehetőségeikhez mérten képesek segítséget nyújtani. A segítségnyújtás örömmel, jóérzéssel tölti el őket.
- ◀ Keresik, felismerik, értékelik és megbecsülik önmagukban és környezetükben a jót és szépet, alapvető értékítéllettel rendelkeznek.
- ◀ Különbséget tesznek a különböző érzelmi megnyilvánulások között. Érzelmeiket tettekben és szavakban is, a kulturált viselkedésnek megfelelően igyekeznek kifejezni.
- ◀ Figyelnek egymásra, számon tartják ki, hogy ki és miért hiányzik, mikor várható vissza.
- ◀ Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, figyelmesen meghallgatják egymást, az óvodapedagógust, a dajkát, a kérdésekre érthetően válaszolnak.
- ◀ Ismerik saját tulajdonságaikat, képességeiket.
- ◀ A közös cél elérése érdekében képesek együttműködni egymással, elfogadják az alá-, fölé, mellérendelt helyzeteket.
- ◀ Képesek mások véleményét, ötletét, akaratát elfogadni sajátjukat félretenni, érveléses meggyőzés hatására.
- ◀ Képesek belátni tévedéseiket, hajlandóak korrigálni álláspontjukat, hibáikat.
- ◀ Képesek egyezkedni, konfliktusaikat önállóan, belátásos alapon rendezni.
- ◀ Várakozással, érdeklődéssel készülnek az iskolai életre.

6.6. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

Óvodai nevelőtevékenységünk egészében játékosan (spontán és szervezeten), a gyermekek nyelvhasználatának, beszédértésének, beszédaktivitásának fejlesztése, beszéd- és kommunikációs képességeik színvonalának emelése, annak érdekében, hogy ismerjék, szeressék, megbecsüljék anyanyelvüket.

Feladat:

- Az óvodai környezet, a nevelők minta - és példaértékű kommunikációjának megteremtése.
 - nyelvtanilag hibátlan helyes ejtés, artikuláció, érthető, színes, szemléletes nyelvi fordulatokban gazdag, példaadó beszéd
 - a verbális interakció különféle típusainak és fő jellemzőinek ismerete (beszélgetés, interjú, vita stb.)
 - a kommunikációban használt metakommunikációs eszközök ismerete és hiteles, őszinte használata (a beszédhang minőségével kapcsolatos jellemzők, arckifejezések, testtartás és gesztusok rendszere)
 - a nyilvánosság előtti magabiztos, szabatos fogalmazás, megszólalás, választékos beszédstílus, esztétikus kifejezőmód
 - változatos kérdéstípusok használata, gazdag szókincs, a vokális és metakommunikatív eszközök gazdag alkalmazása
 - különböző üzenetek közlése írásban és szóban, illetve azok megértése vagy másokkal való megértetése változatos helyzetekben, különböző pedagógiai céllal
 - mások véleményének és érveinek nyitott módon történő megközelítése, konstruktív, kritikai párbeszéd folytatása
- Oldott, derűs hangulatú, élményszerű környezet biztosítása, amely ösztönzi a gyermekek megismerési vágyát, kíváncsiságát, tevékenységi vágyát, természetes közlési kedvét, ahol a gyermekek bátran beszélnek, kérdeznek, ahol kérdéseikre választ kapnak, ahol egyéni véleményük lehet.
 - személyes percek vagy beszélgető kör
- A gyermeki szabad önkifejezés megalapozása, támogatása, ösztönzése, fejlesztése, a gyermeki beszéd tartalmi részének tervszerű, differenciált bővítésével, melyek elősegítik a gyermekek kommunikációs képességének, szocializációs folyamatának, gondolkodásának fejlődését, fejlesztését.
- A gyermekek kapcsolatteremtő képességeinek formálása, a megfelelő beszédmagatartás kialakítása olyan beszédhelyzetek teremtésével, melyek gyakorlási lehetőséget adnak a kommunikációs (verbális, non verbális) tapasztalatszerzésre, belsővé válásra.

- A beszédészlelés, beszédértés és beszédtechnika játékos fejlesztése, változatos anyanyelvi játékok és különböző tevékenységformák segítségével.
- A beszéd fonológiai, grammatikai, jelentéstani rendszerének, szabályainak kialakítása, tudatosítása.
- A gyermekek beszédképességének, egyéni érési ütemének, fejlődésének megfigyelése, diagnosztizálása, haladásuk tervszerű elősegítése, dokumentálása
- A kompetenciahatárokat betartva beszédfogyatékoság, súlyos beszédhiba esetében a szükséges logopédiai fejlesztés támogatása, segítése a megfelelő feltételek biztosításával a játékoság, a fokozatosság és differenciálás érvényesítésével. Együttműködés a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A nem magyar anyanyelvű gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában, az eltérő kultúrák közötti kommunikáció iránti pozitív attitűd kialakítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ◀ A gyermekek személyisége a beszédük által kibontakozik, szociálisan fejlődik.
- ◀ Beszédük nyelvtanilag megfelelő, kifejező és érthető, tisztán, helyes mondszerkesztéssel beszélnek.
- ◀ A gyermekek gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni, beszédük folyamatos, logikai elemeket tartalmaz.
- ◀ Beszédüket személyiségüknek, és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeiknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik, mások nonverbális jeleit megértik.
- ◀ Az új szavakat aktívan használják, a tapasztalatszerzések során szókincsük érzékelhetően bővül.
- ◀ Képesek mesélni, önálló történeteket kitalálni, érzelmeiket, élményeiket, szavakkal is ki tudják fejezni.
- ◀ Használják állandósult nyelvi formákat, szókapcsolatokat.
- ◀ Figyelmesen, nyugodtan meghallgatják és megértik mások mondanivalóját.
- ◀ Képesek beszédhelyzetet teremteni és fenntartani.

◀ Képesek gondolataik késleltetésére, kialakul a beszédfigyelmük.

Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

Az értelmi képességek - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - és a kreativitás fejlesztése, olyan változatos, játékba ágyazott tanulási folyamatok biztosításával, a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira, érdeklődésére, ismereteire épített, változatos, hatékony módszereken és előremutató, fejlesztő értékeléseken keresztül.

Az önálló, helyes gondolkodás kialakulásának támogatása, segítése, biztosítása.

Feladat:

- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, tevékenységi vágyának támogatása, alkotó gondolkodásra, felfedezésre ösztönző környezet biztosításával.
- A gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteiknek gazdagítása, rendszerezése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlással és az erre való lehetőség megteremtésével.
- A gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire épített, változatos tevékenységek biztosítása, amelyekkel további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermekek figyelmének, érdeklődésének ösztönzése, a szellemi tevékenységek végzése során átélt örömek biztosításával.
- Az alternatív gondolkodás lehetőségének biztosítása, többféle megoldási mód elfogadásával.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ◀ Sokoldalú tevékenységek során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképességük.
- ◀ Képesek figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra.
- ◀ Kialakulnak, fejlődnek jártasságaik, készségeik, képességeik, melyek által az érzelmileg motivált cselekvéses gondolkodás szintjéről, eljutnak a fogalmi gondolkodásig

- ◀ Figyelemátvitelre, figyelemmegosztásra képesek.
- ◀ Szándékos figyelmük 15-20 percig fennáll.
- ◀ A szűkebb és tágabb környezetük iránt egyre nagyobb érdeklődést mutatnak.
- ◀ Képesek gondolkodási műveletek végzésére

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

7.1. Játék

Cél:

Az örömteli szabad játéktevékenységen keresztül a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése.

Az óvodai nevelés során, a szabad játékfolyamatok elsődlegességének biztosítása, minél optimálisabb szintű kielégítése, hogy készségeik, képességeik, mozgásuk, kreativitásuk, fantáziájuk fejlődjön, ismereteik bővüljenek, természetes módon alakuljanak.

Feladat:

- A nyugodt, elmélyült játék feltételeinek biztosítása:
 - felszabadult, nyugodt csoportlétkör,
 - megfelelő játszóhely
 - biztonságos mozgáslehetőség, térfelosztás biztosítása
 - elegendő idő,
 - játékeszközök és olyan anyagok, tárgyak, melyek nem játékszerek

A szabad játék eszközei, melyek nem kész játékszerek:

- dió, gesztenye, makk, toboz, kukorica csutka, kukorica szár, stb.
- fagallyak, faágak, szeletelt fatörzsek, falapok, stb.
- különböző méretű kartonhengerek, kartondobozok, kartonlapok, csomagoló papírok, újságpapírok, stb.
- különböző méretű, alakú, színű, minőségű textildarabok, vastag pamutfonalak, ruhacsipeszek, stb.
- gyermekekkel közösen készített eszközök: zászlók, álarcok, koronák, terítők, hangszerek, szárított gyurma sütik, gyümölcsök, zöldségek, stb.
- kisméretű, de valódi konyhai eszközök (üveg pohár, porcelán tányér, kávéfőző, kanál, stb.)

- mozgatható bútorok, térelválasztó elemek
 - különböző méretű, puha párnák, szivacsok, takarók, rongyszőnyegek
- Az óvoda udvarán már meglévő beépített játékeszközök, terek mellett változatos tartalmú játéklehetőségek és azok létrehozásának biztosítása.
- szabadtéri társasjátékok
 - vizes játékok
 - szerepjátékok
 - vizuális tevékenységek
 - énekes, népi hangszeres játékok
 - mozgásos játékok
- A játéktevékenység során, tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató, potenciális partneri óvónői jelenlét, értő figyelemmel, aktív hallgatással a gyermekek felé fordulás.
- a gyermeki játékfejlődés jellemzőinek ismerete
 - a gyermekek játékszükségleteinek azonosítása
 - az átváltozás lehetőségének biztosítása
- Zavartalan játék biztosítása, agresszív, ön- és másokra veszélyes játékok kialakulásának megelőzése, észrevétele, szublimálása.
- Szabad játék-, és játszótárs választás, a szociális kapcsolatok alakulásának biztosítása, játékelképzelések megbeszélése, a gyermeki kreativitás támogatása.
- A 3 – 6 – 7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek ötleteinek, egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A családban, az óvodában, a tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatok újra történő átélésének, feldolgozásának segítése.
- Lehetőség teremtése, a különböző szerepekre történő felkészülésre, a gyermeki vágyak, indulatok kijátszására.

- A játék folyamatában pedagógiai tudatossággal tervezett problémahelyzetek kialakítása, amelyek gondolkodási folyamatokat indítanak el a gyermekben, emellett a spontán adódó helyzetek kihasználása, feldolgozása.
- Az óvodapedagógus által tervezett, kezdeményezett, irányított játékban tanulási célok megfogalmazása, megvalósítása.
- Játékszituációkban az óvónői szerepvállalás, együttjátszás megjelenése, azonosulással, beleélő képesség aktivizálásával.
- Az „én” és a „mi” élmények megélésének elősegítése a játéktevékenység során.
- A játékban a humor, az öröm, a felfedezés élményének előidézése, megjelenítése, a gyermekekkel való közös átélése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◀ A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- ◀ Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- ◀ Bonyolult építményeket, térbeépítéseket, térátalakításokat képesek létrehozni.
- ◀ Élvezik a szabályjátékokat, képesek önállóan a szabályok betartására.
- ◀ A játéktevékenység során a gyermekek egymással képesek együttműködni, összedolgozni – tervezni, dönteni, szervezni, létrehozni, véleményt és egyszerű szabályokat alkotni, vitatkozni, értékelni- szabálytudatuk kialakult.
- ◀ Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok, melyeket elvárásként az óvoda nevelési gyakorlatának sajátosságai között megfogalmazott.
- ◀ Interakciójuk gazdag, kulturált és adekvátan kommunikált.

7.2. Verselés, mesélés

Cél:

Óvodásaink ismerjék és szeressék meg a magyar népmeséket, népköltéseket, klasszikus és kortárs gyermekirodalmi alkotásokat.

Az irodalmi alkotások mozgósítsák fantáziájukat, képzeletüket, a gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségei során bátran, kreatívan nyilvánuljanak meg.

Feladat:

- Az óvodapedagógus rendelkezzen saját irodalmi gyűjteménnyel, megalapozott szakmai – módszertani tudással az irodalmi nevelés terén, ez tükröződjön tervező, szervező munkájában is.
- A mindennapos meséléshez, a gyermeki önkifejezéshez és az irodalmi élményfeldolgozáshoz szükséges feltételek kialakítása, biztosítása derűs légkörrel, nyugalmas helyszínnel, igényes, esztétikus eszközökkel, IKT eszközök használatával
 - **a mesélés helyszíne** igazodik a mese tartalmához, a mesélés funkciójához, a mesefeldolgozás szintjéhez, módszeréhez
 - **a verselés helyszíne** igazodik a vers tartalmához, tárgyához, mondanivalójához, módszeréhez
 - **a mesélés időpontja:** napirendhez igazodva, délelőtt és elalvás előtt
 - **a verselés, mesélés módja:** spontán és szervezett formában, fejből és könyvből egyaránt
 - **a mindennapos mesélés eszközei:**
 - felnőttek által használt bábok
 - gyermekek által mindennap használható, életkorukhoz igazodó bábok (legalább 5 típus)
 - bábként használható tárgyak, növények (zöldség, gyümölcs, használati tárgyak: pl.: üvegcsé, esernyő, toboz, stb.)
 - gyermekek által mindennap használható átváltozási kellékek (kalapok, koronák, palástok, kendők, mellények, stb.)
 - mese- és verses könyvek, szemléltető képek
 - arcfestékek, tükör
 - a mesehallgatáshoz használt eszközök (gyertya, párna, hangszer, diafilm, diavetítő, IKT eszközök)
- A felhasznált gyermekirodalmi anyagok igényes összeállítása, előadása, feldolgozása az életkornak, a gyermeki érdeklődésnek megfelelő kiválasztással, tervezéssel, szervezéssel, megvalósítással

- A magyar nyelv kifejezéseinek, ritmusának, szófordulatainak, hangsúlyának hanglejtésének közvetítése, élményszerű óvodapedagógusi előadásmód alkalmazásával.
- A gyermekek spontaneitásának, kreativitásának, anyanyelvi képességének fejlesztése mesékkel, versekkel, dramatikus játékokkal. Személyiségük kibontakoztatása, formálása, mentalizációs folyamatuk támogatása, kapcsolattartásuk, érzelmi gondolati közlésük segítése, megkönnyítése.
- A gyermekek életkorának megfelelő, igényes gyermekirodalmi művekben, előadásokban, való gyönyörködés, rácsodálkozás biztosítása, tervezett, megfelelő arányú óvodán belüli és óvodán kívüli élményforrás biztosításával.

A fejlődés várható eredménye

- ◀ Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében.
- ◀ A gyermekek irodalmi alkotások hatására szívesen vesznek részt azok feldolgozásában. Dramatizáláshoz bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket maguk között felosztják.
- ◀ Örömmel mondanak önállóan verseket, meséket, történeteket, használva a mesék állandó szófordulatait, képesek a megkezdett mese, történet folytatására.
- ◀ Megjegyeznek 6-8 verset, 15-20 mesét.
- ◀ Értik a történetek, elbeszélések, mesék, versek mondanivalóját, humorát.
- ◀ Szókincsük az irodalmi élmények hatására észrevehetően bővül, gazdagodik.
- ◀ Kialakul igényük a könyv tisztelete iránt, azokat a napi élet részeként használják, forgatják.
- ◀ Érzelmi viszonyuk pozitív az irodalmi alkotásokhoz, amely segíti majdani olvasóvá nevelésüket.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

Óvodásaink a mindennapi tevékenységeikben szívesen énekeljenek, mondókázzanak, játszanak dalos játékokat, a zenélés, hangszerhasználat, zenehallgatás nyújtson számukra örömet.

A zenei élményeken keresztül alapozódjon meg zenei anyanyelvük, fejlődjenek zenei képességeik / ritmus-, hallásfejlesztés / és zenei kreativitásuk.

Ismerjék meg a magyar népzene, néptáncokat, népdalokat, az énekes népi gyermekjátékdalokat, népi hangszereket és a népszokások ápolásával alakuljon ki identitástudatuk, becsüljék meg népművészeti értékeinket.

Feladat:

- A zenei nevelés terén az óvodapedagógus rendelkezzen megalapozott szakmai – módszertani tudással és folyamatosan bővülő, saját zenei digitális vagy papíralapú anyaggyűjteménnyel, mindez tükröződjön tervező, szervező munkájában is.

Az óvodai ének-zenei tevékenységek tervezéséhez felhasználjuk:

- Forrai K.: Ének az óvodában c. munkáját
- Törzsök B.: Zenehallgatás az óvodában c. munkáját

- A mindennapos zenei tevékenységekhez, élményekhez szükséges feltételek biztosítása, megfelelő hely kialakításával, az eszközök praktikus, könnyen elérhető, nyitott polcon történő, esztétikus elhelyezésével, felszabadult derűs légkör megteremtésével és az IKT eszközök igénybevételi lehetőségével.

- **az énekes játékok helyszíne:** jó idő esetén a szabadban szervezzük (kötelező jelleggel 5-6 éveseknek)
- **az ének-zenei tevékenységek időpontja:** szabad játékban, napirendhez, hetirendhez igazodva
- **a zenei képességfejlesztő játékok szervezési módja:** kötetlen jelleggel, mikrocsoportos, páros vagy egyéni formában
- **zenehallgatás szervezési módja:** a nap során több alkalommal is lehet
- **az ének-zenei tevékenységek eszközei:**
 - az óvodapedagógus által használt dallamjátszó hangszerek
 - a gyermekek által mindennap használható ritmus és dallamjátszó hangszerek (ritmusbot, dob, csörgődob, maracas, kasztanyetta, metallofon, csengősor, triangulum, száncsengő, stb.)
 - a gyermekek által készített hangszerek
 - a dalos játékok kellékei (kalapok, botok, kendők, bokréta, kötény, stb.)
 - zörej és hangkeltő tárgyak, termékek (dió, kavics, stb.)
 - IKT eszközök (lejátszók, CD-k, stb.)

- A felhasznált zenei anyagok igényes összeállítása az életkornak, az egyén és a csoport képességszintjének megfelelő válogatással és tervezéssel.
- Mindennapi pozitív zenei élmény közvetítése a gyerekek felé az óvodapedagógus által, igényes előadásmóddal, tiszta énekléssel, megfelelő mozgáskultúrával, hangszerhasználatlaltal.
- Zenei ízlésük, esztétikai érzékük alakítása, gazdagítása, fejlesztése közös éneklésekkel, dalos játékokkal, mondókázásokkal, hangszerhasználatlaltal.
- A zenehallgatás anyagának tervezésekor és előadásakor a változatosság és élményszerűség biztosítása az óvodapedagógusok többszólamú énekével, hangszeres játékaival, klasszikus zeneszerzők műveinek hallgatásával.
- Az ének – zenei képességfejlesztés során egyéni differenciálás alkalmazása, a kommunikációban, a motiválásban, a munkaformában, a feladatadásban, az eszközökben, a hangszerekben, a segítségadás mértékében, az értékelésben.
- A gyermekek minél több zenei élményhez juttatása, a tevékenységi komplexitás érvényesítésével.
- A magyar népszokások, hagyományok ápolása a népdalok, népi énekes játékok, mondókák, a néptánc elemeinek megismertetésével.
- A szorongó gyermekek gátlásainak oldása közös énekléssel, mondókázással.
- A kreativitás, az önálló zenei alkotóképesség fejlesztése az improvizálás örömeinek, humorának megéreztetésével.
- Mozgáskoordináció, térérzékelés fejlesztése a térformák követésével, egymáshoz igazodással, egyszerű tánclépésekkel.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, dalokkal, zenei képességfejlesztő játékokkal.

- A gyermekek életkorának megfelelő, igényes zeneművekben, zenei produkciókban való gyönyörködés, rácsodálkozás biztosítása, tervezett, megfelelő arányú óvodán belüli és óvodán kívüli élményforrás biztosításával.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ◀ Élvezettel, belső motiváció által indítva mondókáznak, énekelnek, játszanak énekes játékokat.
- ◀ Képesek az dallam és ritmusmotívum egyéni visszajelzésére.
- ◀ Képesek az egyenletes lüktetést, mozgással, járással, tapssal kíséni.
- ◀ Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal, a mondóka ritmusától, ezeket ritmushangszerekkel is képesek kíséni.
- ◀ Tudnak ritmust, mozgást, dallamot kitalálni.
- ◀ Képesek a hangmagasság átvételére, a tempó tartására.
- ◀ Felismerik a jól ismert dalokat, mondókákat azok jellegzetes motívumairól.
- ◀ Megkülönböztetik az egyes zenei fogalompárokat / magas- mély, gyors- lassú, halk- hangos /.
- ◀ Élvezettel végig tudnak hallgatni hosszabb énekes, vagy hangszeres előadást.
- ◀ Képesek esztétikus mozgásra, változatos térforma kialakítására, játékos táncmozdulatokra.
- ◀ Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- ◀ Hallás után felismerik és megkülönböztetik környezetük hangjait, zörejeit.

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának szabad önkifejezése, kreativitásuk kibontakoztatása, fejlesztése.

Tér-, forma-, színeképzet gazdagítása, esztétikai érzékenység, ízlés, szép iránti nyitottság, igényesség alakítása, formálása.

Változatos ábrázoló technikák, anyagok, eszközök megismerése, elsajátítása.

Feladat:

- Az óvodapedagógus rendelkezzen megalapozott szakmai-módszertani ismeretekkel, - kiemelten a rajzfejlődés szakaszaira - vizuális technikai tudással, kreativitással és szépérzéssel.

- Az óvodapedagógus rendelkezzen folyamatosan bővülő, általa használt ábrázoló technikákat, eljárásokat bemutató vizuális ötletárral.
- A mindennapos alkotó tevékenységekhez, élményfeldolgozáshoz szükséges feltételek kialakítása, az alkotáshoz szükséges idő biztosításával, az eszközök praktikus, könnyen elérhető, nyitott polcon történő, esztétikus elhelyezésével, derűs légkör megteremtésével és IKT eszközök igénybevételi lehetőségével.
 - **a tevékenység helyszíne:** lehetőleg az ablak mellett lévő, az ajtóhoz, mosdóhoz közel, szőnyegmentes területen
 - a csoportszobában vagy a folyosón lehetőséget biztosítunk az elkészült alkotások megtekintésére
 - **az alkotó tevékenység időpontja:** szabad játékban, napi rendszerességgel, és szervezeten a napirendhez, hetirendhez igazodva
 - **az alkotó tevékenység szervezési módja:** kötetlen jelleggel, mikrocsoportos, egyéni formában
 - **az alkotó tevékenység eszközei:** asztalterítő, kötény, festős póló, vagy „apa” ing, ruhájuk megóvásához
 - képalakítás eszközei: festék, ecset, (lapos, gömbölyű, szivacsfejű), ecsettál, tus, zsírkréta (méhviasz), marokkréta, pasztellkréta, színes ceruza, aquarell ceruza, metálceruza, grafit ceruza, filctoll, aszfaltkréta, tükör, szivacsdarabok, üveggolyó, kefe, szita stb.
 - mintázás eszközei: gyurma (hagyományos, főzött, só-liszt), tészták (linzer, mézeskalács) agyag, homok, homokozó eszköz, hó, kiszúró formák, sodrófa, gyurmatábla, mintázó kellékek, stb.)
 - barkácsolás, kézimunka eszközei: olló (jobb-bal kezes, mintavágó), ragasztó (stiftes, dekupázs, stb.), hurkapálca, papírok (színes, enyves, metál, pausz, karton, csomagoló, rajzlap, gyűrt, krepp, újság), kapcsok, csipeszek, fonalak, tompa varrótűk, textilek, termések, dobozok, lyukasztók, stb), gipsz, viasz, damil, szalagok, természetes anyagok (szalma, rafia, parafa dugók, szárított termések, növények) hungarocell formák, gyöngyök, dekorgumi, mintás szalvéták, papírzacskók, gombok, szárasztészta, körmöcskék, gyermek szövőkeretek, zsenília drótok, szövőlapok, papírcsíkok, szívószál

- építmények tárgyai: kockák (fa, műanyag), falapok, korongok, papírhengerek, papírtéglák, papírdobozok, bútorok, textilek, stb.), természetes anyagok (csutka, kukoricaszár, kövek) műanyagformák, stb,
- Az alkotó tevékenységekhez használt eszközök és a környezetben található természetes, mesterséges, újrahasznosítható anyagok nevének-, sokoldalú használatának, felhasználásának megismertetése és az ezekhez kapcsolódó eljárások, technikák alkalmazásának elsajátíttatása, közvetlen tapasztalatszerzések, gyűjtőmunkák segítségével.
- A vizuális önkifejező tevékenységek vonzóvá tétele, az alkotás örömeinek megéreztetése sikerélmény biztosításával, támogató, segítő kommunikációval, fejlesztő (előremutató) értékeléssel.
- Az alkotó tevékenységekhez tartozó speciális szokások-szabályok kialakítása, elsajátíttatása, automatizálása, mintaadással, következetes nevelői attitűddel, ösztönző kommunikációval.
- A gyermekek szép iránti vonzódásának segítése, ízlésüknek gazdagítása, esztétikus, harmonikus, igényesen berendezett, barátságos óvodai környezet kialakításával, fenntartásával.
- Az alkotó tevékenységek tervezése és szervezése során a tevékenységi területek közötti komplexitás biztosítása, kapcsolódási és integrálási lehetőségek alkalmazásával, kihasználásával.
- Finommotorika, kézügyesség, vizuális észlelés, -emlékezet, -képzelet, kreativitás, képi gondolkodás fejlesztése az életkorhoz, az egyéni képességekhez és az alkotás jellegéhez igazodóan differenciált szervezeti formákkal, módszerekkel, tudatos tervezéssel.
- Az alkotó tevékenységek során az egyéni differenciálás alkalmazása, a kommunikációban, a motiválásban, a munkaformában, az eszközökben, a technika ajánlásában, az alkotás tempójában, a segítségadás mértékében, és az értékelésben.

- Az alkotó fantázia, a kreativitás, és az egyéni kifejezési formák támogatása, a fantáziátlan, egyforma alkotások készíttetésének kerülése, a gyermekek alkotó tevékenységébe történő nagymértékű beavatkozás és a kívánnál több segítségnyújtás nélkülözésével, és a tervezett témán belül legalább 2 technika felajánlásával.
- Az együttműködés, a közös alkotó tevékenység és az elkészült alkotásokban való gyönyörködés örömeinek megéreztetése, csoportos alkotások készítésével.
- A természetben, az épített környezetben és művészeti alkotásokban való gyönyörködés, rácsodálkozás lehetőségének megteremtése, tervezett, megfelelő arányú óvodán belüli és óvodán kívüli élményforrás biztosításával és album készítésével.
- Az önálló véleménynyilvánítás lehetőségének megteremtése, ösztönzése az elkészült alkotásokról, a kész alkotások megtekintésének biztosításával, ösztönző kommunikációval.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ◀ Az alkotás folyamata örömmel tölti el őket.
- ◀ Bátrak, ötletesek az építésben, a téralakításban, kreatívan használják az építőelemeket, a csoportszoba berendezési tárgyait.
- ◀ Ismerik a térbeli és síkbeli irányokat, azok szóbeli kifejezéseit. Szókincsükben aktívan használják ezeket (jobbra, balra, fent, lent).
- ◀ Ismerik az alap és kevert színeket, megkülönböztetik a sötét és világos színárnyalatokat.
- ◀ Alkotásaik részletezőek, formagazdagok. Ábrázolásukban az adott tárgy, élőlény lényeges jegyeit feltűntetik, érzékeltetik az arányokat, távolságokat.
- ◀ Alkotásaikból kitűnik egyéniségük. Megjelenítik érzelmeiket, élményeiket, elképzeléseiket.
- ◀ Szívesen részt vesznek közös térbeli és síkbeli alkotásokban, amelyek során képesek együttműködni társaikkal.
- ◀ Tudnak véleményt mondani saját és mások alkotásairól.
- ◀ Kialakul az esztétikai élmény iránti igényük, a szép meglátásának képessége.
- ◀ Közvetlen környezetük esztétikai értékeit megbecsülik, értékelik és saját munkájukkal hozzájárulnak ezek szebbé tételéhez.

◀ Finommotorikájuk fejlett, eszközfogásuk helyes.

7.5. Mozgás

Cél:

A mozgás, a mozgásos játékokban való rendszeres részvétel töltse el örömmel óvodásainkat, végezzenek szívesen mozgásos tevékenységeket a mindennapok során.

A gyermekek **fizikai állóképességének fejlesztése**, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése, a sikeres mozgásos feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése.

A mozgásos tevékenység során a gyermekek életkorához és egyéni szükségleteikhez igazított értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Feladat:

- Az óvodapedagógus rendelkezzen megalapozott szakmai – módszertani tudással a mozgásos tevékenységek terén, ez tükröződjön tervező-szervező munkájában is.

Az óvodai mozgásfejlesztés tervezéséhez felhasználjuk:

- Dr. Csányi Tamás, Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde, Gaál Sándorné, és Magyar Gábor módszertani kiadványait

- A gyermekek mozgásigényének kielégítése a minden napos szabad levegőn való tartózkodás biztosításával, kivéve rossz idő esetén. (- 10°C alatt és 30°C fölött, köd, szélvihar, hóvihar, eső, magas UV sugárzás)
- A **mindennapos szabad- és irányított** mozgásos tevékenységek végzéséhez szükséges lehetőségek, feltételek biztosítása a felszabadult csoportléggör, elegendő idő, biztonságos, megfelelő méretű és számú eszköz, mozgásra inspiráló tér biztosításával.

1. Szabad mozgástevékenységek

gyakoriság: minden nap

időtartam: napirendnek megfelelően

helyszín: csoportszobában, udvaron, esetenként óvodán kívül

tartalom: a spontán, és a szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenységek

2. Irányított mozgástevékenységek (foglalkozások)

a) mozgásos játékokra épülő mozgásfejlesztés

gyakoriság: hetente 1x

tervezés: csoportnaplóban

időtartam: min. 20-30-35 perc

helyszín: főként udvar, rossz idő esetén csoportszoba, esetenként óvodán kívül

ruházat: helyszíntől és időjárástól függő (póló–nadrág–zokni-lehetőség szerint cipő csere)

A mozgásfejlesztés felépítése:

I. bevezető rész:

- bemelegítés

II. főrész: a mozgásfejlesztés célja szerint választhatók, variálhatók

- futó-és fogó játékok
- labdajátékok
- zenére végezhető mozgásos tevékenységek, tánc
- mozgáskotta gyakorlatsorok

III. befejező rész:

- levezetés, relaxáció

b) mozgásos feladatokra épülő mozgásfejlesztés

gyakoriság: hetente 1x

tervezés: csoportnaplóban

időtartam: min. 20-30-35 perc

helyszín: főként udvar, rossz idő esetén csoportszoba, esetenként óvodán kívül

ruházat: helyszíntől és időjárástól függő (póló–nadrág–zokni-lehetőség szerint cipő csere)

A mozgásfejlesztés hagyományos felépítése a mozgásfejlesztés célja szerint variálható:

- járás, futás (kiváltható mozgásos játékokkal)
- gimnasztika (helye a foglalkozás során rugalmas, kiváltható mozgásos játékokkal vagy lehet a feladatos főrész anyaga is mint új anyag)
- feladatos főrész – új anyag (lehetőleg csoportos foglalkoztatási formában, rövid ideig, nagy ismétlésszámmal)
- akadálypályák
- játék (helye a foglalkozás során rugalmas)
- levezetés, relaxáció

c) mindennapos testnevelés

- csoportonként vagy csoportköziben (korosztályonként)
 - futás, kocogás vagy játékos mozgás a teremben vagy az udvaron
 - eszközzel vagy eszköz nélkül
 - mezítláb vagy cipőben
 - zenére vagy zene nélkül
 - mozgás utáni regenerálódás
- Komplex képességfejlesztés (mozgás, beszéd, szociális, értelmi) a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni adottságainak megfelelően, a mozgásos játékok és feladatok széleskörű válogatásával, tervezésével és alkalmazásával.
- Mozgásműveltség kialakítása a mozgásos cselekvések szép, összerendezett, harmonikus kivitelezésének megéreztetésével, megláttatásával.
- A biztonságos mozgáshoz szükséges szokás-szabályok megismertetése, elsajátíttatása, betartásukra ösztönzés.
- Prevenciós gyakorlatok beépítése a mozgásos tevékenységekbe.
- Az együtt végzett mozgás örömének, a mozgásos tevékenységek által elért közös sikereknek a megéreztetése, párban, csoportban, csapatban végezhető mozgásos tevékenységekkel, kooperatív játékokkal.
- A mozgástanulás során az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés biztosítása a segítségadás módjában, a végrehajtás minőségének, tempójának megkövetelésében, a gyakorlatadásban, az eszközök választásában és az ismétlésszámban.
- A mozgásos tevékenységek vonzóvá tétele, a mozgás örömének megéreztetése személyes példaadással, támogató, lelkesítő, buzdító, segítő kommunikációval, fejlesztő (előremutató) értékeléssel.
- A szervezett, irányított mozgásos tevékenységek alatt mozgásra alkalmas, kényelmes öltözet használata óvodásoknak és óvodapedagógusoknak egyaránt.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ◀ Szívesen vesznek részt szervezett mozgásos feladatokban, játékokban és maguk is kezdeményezik ezeket.
- ◀ A megtanult mozgásformákat, mozgásos játékokat változatos kombinációkban és helyzetekben is alkalmazni tudják.
- ◀ Mozgásuk harmonikus, összerendezett.
- ◀ Kialakult laterális dominanciájuk, motoros képességeik életkoruknak megfelelően fejlettek.
- ◀ Térben életkoruknak megfelelően képesek tájékozódni, mozogni.
- ◀ Kialakult szabálytudatuk, feladattartásuk.
- ◀ Tolerálják társaik egyéni adottságait, képességeit.
- ◀ A mozgástevékenységek során alkalmazott eszközöket, tornaszereket ismerik, biztonságosan és funkciójuk szerint használják.
- ◀ Társas kapcsolataik fejlettek – tudnak egymásra figyelni, elfogadják a csapatjátékokban megélt sikereket és kudarokat.

7.6. Külső világ tevékeny megismerése

Cél:

Óvodásaink örömmel és tevékenyen fedezzék fel, ismerjék meg szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezetüket, azok értékeit, jelenségeit, ezáltal alakuljon ki a környezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszonyuk, identitástudatuk.

Vonzódjanak a természethez, ismerjék meg, tiszteljék, becsüljék értékeit, életkoruknak megfelelően váljon belső igényükké a környezettudatos, környezetre figyelő környezetet védő magatartás, életvitel, szemlélet.

Óvodai nevelőtevékenységünk egészében, játékosan, (spontán és szervezeten) aktívan és változatos módon fedezzék fel, ismerjék- és tapasztalják meg a környező világ szín-, alak-, mennyiségtulajdonságait, idő- és térbeli viszonyait, ok-okozati összefüggéseit, ismereteik birtokában fejlődjenek értelmi képességeik, gondolkodásuk, alakuljon ki pozitív viszonyuk a matematikai jellegű tevékenységekhez.

Feladat:

- Az óvodapedagógusok rendelkezzenek holisztikus látásmóddal, megalapozott szakmai – módszertani tudással és olyan értékrenddel mely az értékteremtést és az értékek megóvását helyezi előtérbe, ez tükröződjön tervező-szervező munkájukban is.
- A természeti és társadalmi környezet értékeinek felfedeztetése, megismertetése óvodán belüli és kívüli lehetőségek, alkalmak, helyszínek, és a gyermekek számára jól látható és elérhető eszközök biztosításával.
 - **a tevékenység helyszíne:** szabadban, zárt térben, óvodán belül és kívül
 - **a tevékenységek időpontja:** szabad játékban, napirendhez, hetirendhez igazodva
 - **a tevékenységek szervezési módja:** kötetlen egyéni és mikrocsoportos megfigyelések, közvetve kötelező egyéni mikrocsoportos és frontális foglalkoztatási formák
 - **a tevékenységek eszközei:**
 - a csoportszobában található „élősarok”
 - az épített- és a természetes környezetet bemutató könyvek, lexikonok, képek, fényképek, albumok, térképek,
 - földgömb, mikroszkóp, látcsövek, bogárvizsgálók, csipeszek, nagyítók
 - gyermekméretű szerszámok (gereblye, locsoló, kapa, lapát, talicska, vödör), kesztyűk, komposztáló, hajtató-csírázató edények, gyűjtögető eszközök (kosarak, dobozok, zsákok, stb.), csapadékmérők, szélzsákok, befőttes üvegek, zöldség-gyümölcsmosók, tálak, vágódeszkák, reszelők, stb.
 - madáretetők, madáritatók, madárodúk, sünlak, bogármenedék
 - lehetőség szerint terrárium, florárium, akvárium
 - szelektív hulladékgyűjtő edények
 - kerékpárok, közlekedési lámpák, közlekedési táblák, láthatósági mellények
 - geometrikus formák, papír mérőszalagok, fonalak, súlyok, madártollak, kavicsok, mérleg, mérőedények, analóg óra, homokóra, saját készítésű naptár, évszak képek, albumok, dominók, társas játékok, fejlesztő játékok
 - IKT eszközök
- Az ünnepekhez, ünnepléshez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, a MI-tudat, a közösségi érzés és a valahová tartozás érzésének erősítése, az ünnepeinkhez, jeles

napjainkhoz kapcsolódó tevékenységek, hagyományok, szokások, szimbólumok hangulatok, ízek megéreztetésével, megismertetésével.

- Lokálpatrióta szemlélettel, a Törökszentmiklóstra jellemző hagyományok, szokások, az itt élő emberek és tárgyi kultúra értékeinek felfedeztetése, megismertetése, megszerettetése a „Törökszentmiklós, a mesélő város” foglalkoztató füzet segítségével.
- Környezettudatos életmód, szemlélet kialakítása, és a hozzá kapcsolódó viselkedési formák megalapozása, gyakorlása az intézmény dolgozóinak személyes példamutatásával.
- A környezeti tevékenységek tervezése és szervezése során a tevékenységi területek közötti komplexitás biztosítása, kapcsolódási és integrálási lehetőségek alkalmazásával, kihasználásával.
- Az új tapasztalatok, ismeretek feldolgozása, értelmezése a gyermekek korábban szerzett tapasztalatainak, ismereteinek előhívásával, alkalmazásával, különböző motiváló eszközökkel, előzetes élményekre utalással, kérdésekkel.
- A természeti, társadalmi környezet iránti érdeklődés felkeltése, önálló ismeretszerzés véleményalkotás képességének fejlesztése, közösségi érzelmek erősítése az IKT eszközök, és a különböző segédanyagok változatos, adaptív használatával.
- A gyermekek önálló környezeti felfedezését, gondolkodását, kreativitását ösztönző problémahelyzetek és tevékenységek biztosítása, az életkoruknak, és egyéni képességeiknek megfelelő, szervezeti formák, módszerek alkalmazásával.
- A élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvártatása, a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével, a fokozatosság elvének betartásával, a tervezett tanulási tartalmak logikus egymásra építésével, bővítésével, mélyítésével.
- A szociális tanulás feltételeinek megteremtése, az önértékelési és együttműködési képességek fejlesztése mikrocsoportos és páros munkaformákkal, a helyes közösségi magatartás társak előtti elismerésével.

- A környezeti tevékenységek során az egyéni differenciálás alkalmazása, főleg a feladatadásban, a munkaformában, a feladat végrehajtásának tempójában, a kommunikációban, az eszközökben, a segítségadás mértékében, a motiválásban, az értékelésben.
- Az élmény- és tapasztalatszerzések alatt a gyermekek természetes közlésvágyának kielégítése, fenntartása, metakommunikatív jelzésekkel, a gyermekek meghallgatásával, kérdéseikre történő adekvát válaszokkal.
- A közvetlen és a tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai-, mennyiségi- téri sík- és időbeli viszonyainak megismerése, bővítése cselekvéses tanulás útján, a tervezetten és a mindennapi élet során adódó spontán lehetőségek kihasználásával.
 - önismeret, családismeret (név, családtagok neve, lakcím, szülők foglalkozása, testséma, testtudat)
 - ünnepek, jeles napok, zöld jeles napok, népszokások,
 - növények, állatok (megfigyelés, megnevezés, gondoskodás, hasznosítás, kísérlet, kerti munka, befőzés, savanyítás, környezetvédelem, fenntarthatóság)
 - az anyagok fizikai tulajdonságai (megfigyelések, érzékelések, mérések, kísérletek, stb.)
 - gyűjtőfogalmak, színek (alapszínek, árnyalatok, kevert színek, színcsoportok)
 - évszakok, napszakok (évszakok jellemzői, sorrendiség, kísérletek, időrendi relációk, időjárás hatásai, időjárási jelenségek-időjárások, stb.)
 - felnőttek munkája, foglalkozások
 - élősarok kincseinek gyűjtögetése
 - közlekedés (közlekedési színterek, szabályok, közlekedési eszközök, megkülönböztetett járművek, munkagépek, közlekedési viselkedési formák, stb.)
 - matematikai tartalmak (hasonlóság-különbözőség, halmazalkotás, mennyiség felismerés, relációk, tö- és sorszámnevek, számlálás, sorozatok, becslés, mérés, geometria, stb.)
- A gyermekek konkrét cselekvéseinek, próbálkozásainak elismerése, kognitív képességeik megszilárdítása, folyamatos, pozitívumokra épülő, differenciált, fejlesztő értékelés alkalmazásával, támogató, lelkesítő, segítő kommunikációval, következetes, bátorító attitűddel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ◀ Pozitív attitűd jellemzi a természetes környezethez való viszonyulásukat.
- ◀ Szeretik és védik a természetet, növényeket, állatokat.

- ◀ Rendelkeznek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükséges magatartási formákkal és szokásokkal.
- ◀ Képesek a természeti változások ok-okozati összefüggéseinek felismerésére, annak verbális megfogalmazására.
- ◀ Saját élményen alapuló megtapasztalásaikból képesek következtetések levonására, ok-okozati összefüggés meglátására.
- ◀ A gyermekek különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik a napokat, napszakokat.
- ◀ Képesek a cselekvések időbeli sorba rendezésére.
- ◀ Tudják saját és családtagjaik pontos nevét, tudják lakcímüket, korukat, tudják szüleik foglalkozását munkahelyét, óvodájuk nevét.
- ◀ Képesek gyűjtőfogalmak meghatározására.
- ◀ Matematikai jellegű problémákról gondolataikat véleményüket szabadon elmondják, egymás állításainak igazságát megítélik, tévedéseik javítására motiváltak.
- ◀ Képesek tulajdonságok szerinti válogatások folytatására, sorba rendezésére.
- ◀ Értik és helyesen használják az összehasonlítást kifejező szavakat.
- ◀ Szám és mennyiségfogalmuk kialakult 10-20-as számkörben.
- ◀ Képesek 10-20-as számkörben elvégezni különböző matematikai műveleteket eszközökkel, képesek számosságok és sorrendiségek megállapítására ezek verbális kifejezésére.
- ◀ A térben és síkban jól tudnak tájékozódni, laterális dominanciájuk kialakult.
- ◀ Képesek különféle térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, felismerni, megnevezni.
- ◀ Szűkebb és tágabb környezetükben, térben, síkban és időben jól tájékozódónak.

7.7. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait, kötelességük teljesítését, mások munkájának megbecsülését.

Feladat:

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek tudatos tervezése, szervezése, a **gyermekek által végezhető** különböző munkafolyamatok pontos körülhatárolásával, meghatározásával.

- A gyermekek önkéntes, belső motivációjából fakadó munkavégzési lehetőségek megteremtése, a munkafolyamatokhoz szükséges feltételek biztosításával, a munkafolyamatokhoz kapcsolódó szabályok-szokások megismertetésével, elsajátíttatásával.
- A munkafolyamatok végzéséhez szükséges biztonsági feltételeket megteremtése az óvó-védő intézkedések meghatározásával, a megfelelő méretű, számú és állapotú eszközök rendeltetésszerű használatával.
- Az ember pozitív környezetalkító tevékenységének megtapasztaltatása, megfigyeléssel, rámutatással, sokszínű, munka jellegű, játékos tevékenységek végzésével.
- Az ember negatív környezetalkító tevékenységének megtapasztaltatása megfigyeléssel, rámutatással.
- A gyermekek önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése, változatos tapasztalatszerzés biztosításával és reális, konkrét, ösztönző, fejlesztő hatású értékelés alkalmazásával.
- A **önkiszolgálás** munkafolyamatainak megismertetése, elsajátíttatása az egyéni fejlettségüknek megfelelő, önálló, öntevékeny, önkiszolgáló munkavégzés lehetőségének megteremtésével, az óvodai nevelés minden területén.
- A **csoportért végzett munkák** során a munkamegosztás lehetőségeinek megtapasztaltatása, támogatása, az együttműködés megszervezésének segítségével.
 - ünnepek előtti készülődés, takarítás, díszítés
 - teremrendezés az adott tevékenységhez
 - a gyermekek által használt eszközök előkészítése, elrakása, rendben tartása
 - a gyermekek által használt eszközök tisztántartása
 - felnőttek által adott egyéni megbízatások
 - környezetgondozás (élősarok, növények, állatok)

- **A naposi munka bevezetése** a gyermek fejlettségétől függően és fokozatosan bővítve. Ide tartozik a terítés, a teremrendezés, az udvar rendbetartása, segítség társaknak és a felnőtteknek. A naposok kiválasztásánál, lehetőség szerint minden gyermek, sorra kerülésére ügyelünk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ◀ A rájuk bízott feladatot önállóan és szívesen végézik, képesek átélni a jól végzett munka örömét.
- ◀ Közösségi kapcsolataik pozitívan alakulnak, képesek a közösségben együttműködni, csoportos feladatokat elvégezni, a kisebbeknek segíteni.
- Szívesen segítkeznek a növények és az állatok gondozásában, az udvar, a kert, az élsarok és a csoportszoba rendezésében.
- ◀ Észreveszik, ha szükség van a segítségükre, munkájukra.
- ◀ Kialakulnak olyan tulajdonságaik, mint a kitartás, felelősségvállalás, céltudatosság, kötelességtudat, önállóság.
- ◀ Kialakul a munka - és a dolgozó ember iránti tiszteletük, megbecsülésük.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Alapelvünk, hogy a játék és a tanulás – egymástól elkülöníthető, ugyanakkor az óvodás gyermek számára szétválaszthatatlan folyamatok.

Cél:

Mindennapi nevelőtevékenységünk során a gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendezése, képességeinek fejlesztése, spontán és szervezett formában.

Olyan kompetenciák kialakítása, melyek képessé teszik a gyermeket az iskolai életre.

Feladat:

- **Tanulást támogató környezet** megteremtése, amely ösztönzi a gyermekek megismerési-, tevékenységi vágyát, kíváncsiságát, természetes beszédkedvét.
 - bizalomteli légkör kialakítása
 - facilitátori óvodapedagógusi szerep érvényesítése
 - a gyermekek fizikai, érzelmi állapotának figyelembevétele
 - a gyermekek egyéni és életkori szükségleteire, sajátosságaira építés
 - érdeklődés felkeltése és fenntartása (motiváció)

- az önálló tapasztalat- és ismeretszerzés, gondolkodás támogatása
- a valós helyzetekben történő önálló felfedezés és kutatás biztosítása
- a gyermekek előzetes élményeinek, tapasztalatainak, ismereteinek figyelembevétele
- a gyermekek tervezésbe való bevonása a kommunikáció és az együttműködés szintjén
- a tanuláshoz szükséges eszközök biztosítása
- a hibázás, tévesztés lehetőségének elfogadása megértő, segítő lereagálása
- az ismétlés, gyakorlás lehetőségének biztosítása
- megfelelő személyre szabott segítségnyújtás
- pozitív, konkrét fejlesztő értékelés

➤ **A szervezett tanulás tervezése:**

- didaktikai alapelvek alkalmazása, kiemelten a játékosság-, a motiválás-, az életközelség-, az aktivizálás-, az érthetőség-, a rendszeresség-, a fokozatosság-, a szemléletesség-, a differenciálás-, a komplexitás-, a tudományosság-, a visszacsatolás-, és a megerősítés elveire
- éves tevékenységi terv és szakmai-módszertani gyűjtemények felhasználása
- a pedagógiai folyamatok céljainak, feladatainak, munkaformáinak, módszereinek, eszközeinek egységes rendszerben tervezése
- tartalmi elemei elsősorban az értelmi, szociális, kommunikációs, testi képességek, fejlettségi szintenként történő fejlesztése
- az óvodapedagógus által szükséges változtatás, módosítás rugalmas alkalmazása
- önreflexióra való képesség

➤ **A tanulás lehetséges formái:**

- utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás-, viselkedéstanulás , szokások alakítása
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

➤ **A tanulást segítő óvodai eszközök jellemzői**

- a gyermekek fejlettségéhez, érdeklődéséhez igazodó

- egyéni és/vagy mikrocsoportos fejlesztéshez kapcsolódó
- érdeklődésre, aktivitásra, a gondolkodási műveletek alkalmazására, a feladatban rejlő akadály felismerésére és megoldására ösztönző
- esztétikus
- elegendő mennyiségű
- megfelelő minőségű
- gyermekek számára elérhető
- kész és az óvodapedagógus által készített
- rendszeresen frissített, cserélt
- IKT (CD lejátszó, TV, laptop, fényképezőgép, stb.)

➤ **A szervezett tanulás formái:** (mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas)

Kötelező:

- mozgás, mindennapos testnevelés
- mesélés
- énekes játék (5-6-7 éveseknek)

Közvetve kötelező :

- külső világ tevékeny megismerése
- verselés
- ének, zene, zenei képességfejlesztés, énekes játék, gyermektánc

Kötetlen:

- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

➤ **A szervezett tanulás munkaformái:**

Csoportközi: Az azonos életkorú gyermekek, ill. az azonos képességű gyermekek együttes, csoportközi tevékenysége az alábbi területeken:

- mese, mesefeldolgozás
- mozgás
- énekes játékok

Egyéni: A gyermekek lehetőleg a saját elképzelésük szerint, saját eszközeikkel önállóan oldják meg a feladatokat.

Páros: Társukkal együttműködve egymást segítve vesznek részt a tanulásban.

Mikrocsoportos: Társaikkal együttműködve, egymást segítve vesznek részt a tanulásban.

Frontális: Óvodapedagógusra, társakra figyelve a csoport minden tagja együtt oldja meg a feladatokat.

➤ **A szervezett tanulás javasolt időkeretei korcsoportonként:**

a) Maximális időtartam tevékenységenként:

- 3-4 éves korban: 5-10 perc
- 4 éves korban: 15-20 perc
- 5-6-7 éves korban: 20-25 perc

b) Napi szervezett tanulási időkerete:

- A 3-4 évesek max: 20 perc
- A 4-5 évesek max: 40 perc
- Az 5-6-7 évesek max: 50 perc

c) Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez:

- Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapjanak, fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek, mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést.
- Dicséret, elismerés során a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, emeljük ki és nem általánosságban fogalmazunk.
- Alkalmazzuk a jutalmazás sokféle módszerét: simítást, pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést, egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt.
- A tanulási folyamatban egyéni differenciált értékelést alkalmazunk, mely lehet szimbolikus, vizuális és verbális, ez mellett pedig fejlesztő és összegző is.
- A gyermekek értékelésének eredményeit rendszeresen felhasználjuk fejlesztési céljainknak, feladatainknak kijelölésében.
- A gyermekek értékelése során figyelembe vesszük annak várható hatását.
- Elősegítjük a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

9. Alkalmazott módszerek, eljárások a nevelés/tanítás folyamatában

Cél:

Az óvodai tevékenységek tartalmainak közvetítése korszerű szaktudományos ismeretek felhasználásával, széleskörű módszertani eszköztár alkalmazásával.

Feladat:

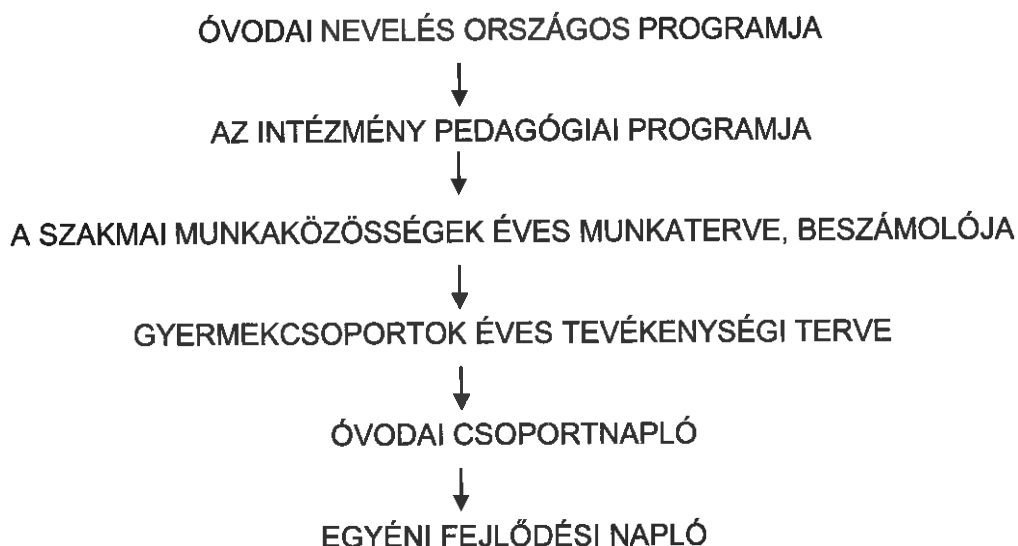
- A gyermekcsoportok, a gyerekek fejlettségének és a tevékenységek sajátosságaihoz igazodó nevelési/tanítási módszerek, eszközök gazdag ismerete, tudatos és rugalmas alkalmazása.

- A nevelés/tanulás, képességfejlesztés szempontjából fontos információforrások és azok pedagógiai felhasználási lehetőségeinek ismerete, etikus alkalmazása.
- Az adott pedagógiai helyzetekhez és a gyermekek életkorához igazodó szakszerű fogalmak következetes használata.

Alkalmazott módszerek, eljárások a nevelés/tanítás folyamatában és a gyermeki tevékenységekben:

bátorítás, buzdítás, ösztönzés	ötletbörze
bemutatás, bemutatattatás, szemléltetés	provokálás
beszélgetés	projekt
csoportosítás	próbálkozás
differenciálás	problémahelyzet teremtése
diagnosztizáló mérés	párosítás
dicséret	reflexió-önreflexió
drámajátékok (drámapedagógia)	rugalmasság
előadás	segítségnyújtás
elmesélés	szemléltetés
előidézés	tanakodás
elbeszélés	tévedések lehetőségének biztosítása
érdeklődés, kérdezés-visszakérdezés	a választás lehetőségének biztosítása
érvelés/tisztázó beszélgetés	vizuális szimbólumok alkalmazása
ellenőrzés-önellenőrzés	változatosság
elismerés	vita, vitára késztetés
elemzés	vizsgálódás
fejlesztő értékelés	
gyakorlás , ismétlés	
gyűjtögetés	
hitetlenkedés	
helyzetbe hozás	
kísérlet	
kiváras	
kooperatív technikák	
kutatás, felfedezés	
kiállítás	
kétely ébresztése	
komplexitás	
közvetítés	
késleltetés	
konszenzusra törekvés	
leírás	
más véleményének tiszteletben tartására törekvés	
megfigyelés	
magyarázat, magyarázatra késztetés	
motiválás, ráhangolódás, bevonás	
összehasonlítás	
összegzés, összefoglalás	
önálló véleménynyilvánításra késztetés	

10. AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAINAK RENDSZERÁBRÁJA

10. 1. A tervezéshez használt dokumentumok jellemzői

- Tükrözi az intézményi pedagógiai programban foglaltakat, a tagintézmény sajátosságait, a tudatos pedagógiai munkát.
- Vezetése által a teljes pedagógiai folyamat nyomon követhető.
- A tervezettől való rugalmas eltérésre és annak indoklására lehetőséget ad.
- Megfogalmazása rövid, vázlatos, lényegre törő.
- Szerkezete intézményi szinten egységes.
- Megjelenik benne a differenciálás lehetősége.
- Oldalai számozottak, a teljesítményértékelés elvárásainak megfelelően kitöltött.
- Az intézményi dokumentumokkal koherensek.

➤ ÉVES TEVÉKENYSÉGI TERV

Az **éves** tevékenységi terv korcsoportra, évszakokra, tevékenységi területekre lebontott időterv. A játékosság elvét, a gyermekek szükségleteit figyelembe véve tartalmazza a tevékenységi területek anyagait, a korcsoportra jellemző és az anyaghoz kapcsolódó képesség fejlesztés területeit, szintjeit.

Viszonyítási támpontként szolgál, ahhoz hogy hol és mennyire tértünk el az eredeti célkitűzésünktől és hol kell módosítanunk eredeti elképzeléseinket.

A nevelési év során rugalmasan módosítható, a csoport- és a gyermekek egyéni sajátosságainak, fejlődési ütemének megfelelően.

Az éves tevékenységi terv jellemzői:

- tükrözi a pedagógus párok ill. pedagógus célkitűzéseit
- a fejlődés lélektani sajátosságokat tekinti zsinórmértéknek
- a konkrét tapasztalatszerzést hangsúlyozza
- felépítése logikus, az ismeretek szervesen egymásra épülnek, az előzmény előkészíti az utat a következőnek
- koncentrikus anyag elrendezés, fokozatosan bővülő terjedelem
- az anyag elsajátításának iránya:
 - a) az egyszerűtől az összetett felé
 - b) a konkrétól az elvont felé
 - c) a tényektől a következtetések felé
 - d) a könnyűtől a nehéz felé
 - e) a közelitől a távoli felé

➤ **ÓVODAI CSOPORTNAPLÓ**

a) általános információk

- nevelési év, óvoda neve, címe, OM azonosítója
- a csoport megnevezése, a csoport óvodapedagógusainak, dajkájának neve, váltási rendjük
- a megnyitás és lezárás időpontját, a tagóvoda vezető aláírását, az intézményi körbélyegző lenyomatát
- névsor, jelek
- tankötelesek névsora
- születésnapok
- összesített statisztikai adatok
- napirend, hetirend
- a szervezett tanulás formái, munkaformái, időkerete

b) befogadás/ visszafogadás

- befogadási/visszafogadási terv
- befogadási/visszafogadási időszak értékelése

- c) rajzos diagnosztikák (kizárólag a művészeti programmal dolgozóknak)
 - negyedévente két alkalommal készül
- d) nevelési tervek
 - egészséges életmódra nevelés (I.-II. félév)
 - érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés (I.-II. félév)
- e) nevelési tervek értékelése
 - egészséges életmódra nevelés (I.-II. félév)
 - érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés (I.-II. félév)
- f) tevékenységi tervek (verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése)
 - tematikus tervek, projekttervek
 - vázlatok
- g) szervezési feladatok
- h) társas kapcsolatok jellemzői, csoportprofil
 - szociomátrix
 - szociogram
 - a szociometriai vizsgálatok eredménye
- i) család és az óvoda
 - a kapcsolattartás formái, témái
 - családlátogatás, fogadóóra
- j) gyermekvédelem
 - kimutatás a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről
 - jelzőrendszer működtetése
- k) óvó-védő intézkedések, baleset megelőzés szabályai
- l) a nevelési év elemzése, értékelése
- m) a hivatalos látogatások, vezetői ellenőrzések célja, időpontja, a látogató neve és beosztása

MELLÉKLETEK:

- Projektek dokumentumai
- Jelenléti ívek, jegyzőkönyvek (szülői értekezletek, programok, jeles napok)
- Kíráások a szülőknek
- Kirándulások engedélyezése, utaslisták
- Gyermeki produktumok

➤ **EGYÉNI FEJLŐDÉSI NAPLÓ** (gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció)

- a) A gyermek adatai
- b) Anamnézis
- c) A gyermek egyéni fejlettségmutatói I.
- d) A gyermek egyéni fejlettségmutatói II. (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés)
- e) Egyéni fejlesztési terv
 - Koruknak megfelelően fejlődő gyermekeknek
 - Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermekeknek
 - Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekeknek
 - Hátrányos helyzetű gyermekeknek
 - Tehetségígéreteknek
- f) A fejlesztés értékelése
- g) A fejlődés eredménye óvodáskor végén
- h) Szülői tájékoztatás rögzítése

MELLÉKLETEK:

- A gyermekről készült szakvélemény(ek)
- Családrajzok

10. 2. Pedagógusok számára kötelező tanügy-igazgatási dokumentum

➤ **FELVÉTELI ÉS MULASZTÁSI NAPLÓ**

jellemzői:

- óvodapedagógusok által vezetett
- pontos, hiteles adatrögzítés, adatkezelés
- számozott oldalak, a teljesítményértékelés elvárásainak megfelelő kitöltés

MELLÉKLETEK:

- szakvélemények
- határozatok
- igazolások

11. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI

11.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A preventív gyermekvédelem, az óvodai nevelői munka részét képezi, minden óvodai dolgozó munkaköri kötelessége.

Kiemelt alapelvei:

- az együttműködés elve
- a felelősség elve
- egyenlő bánásmód elve
- a kompetenciahatárok betartásának elve
- írásbeliség elve

Cél:

Elsődleges a prevenció, a gyermekek személyiségfejlődését hátrányosan befolyásoló, akadályozó tényezők minél korábbi felismerése, azonosítása, minél gyorsabb, hatékonyabb kezelése, súlyosabbá válásuk megelőzése.

Feladat:

- Minden új gyermek és család szociokulturális helyzetének feltérképezése, megismerése, közvetlen kapcsolat kiépítése, családlátogatással, anamnézis felvételével.
- Érzelmi biztonságot adó légkör, egészséges fejlődést biztosító környezet megteremtése, gyermekbalesetek megelőzése, elfogadó, támogató, segítő nevelői attitűddel, óvó-védő intézkedések meghatározásával, betartásával és betartatásával.
- A gyermek, szülő, óvodapedagógus jogainak és kötelességeinek megismertetése, megismerése, érvényesítésük segítése különböző kapcsolattartási formákkal, személyesen és online.
 - szülői értekezletek
 - szülői fórumok
 - fogadóórák
 - írásos anyagok

- A gyermekeket, családokat megillető ellátásokhoz, kedvezményekhez, való hozzájutás elősegítése, rendszeres tájékozódással, tájékoztatással, nyilvánosságra hozatallal.
 - jogszabályi előírások
 - önkormányzati rendeletek
 - gyermekjogi képviselő
 - civil szervezetek kezdeményezései, támogatási formái
- A gyermekek szűrővizsgálatokon való részvételének segítése, biztosítása, a szűrővizsgálatok megszervezésével, a gyermek érdekében javaslattevő soron kívüli gyermekorvosi, szakorvosi vizsgálatra.
 - védőnői(felvételkor, nevelési év elején, majd negyedévente)
 - fogászati (évente egyszer)
 - gyermekorvosi
 - szakorvosi
- A családi nevelés erősítése, a szülői szerep eredményesebb betöltésének előmozdítása, a gyermekek iránti felelősség ébrentartása, őszinte érdeklődéssel, diszkrécióval, bizalmi kapcsolat kiépítésével, gondozási és nevelési tanácsokkal, rendszeres kapcsolattartással.
- A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése, a gyermek és családja szükségleteihez igazodó segítségnyújtással, együttműködéssel.
- A családon belüli feszültség hatására az óvodában megjelenő gyermeki teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolati zavarok lehetőség szerinti kompenzálása, pedagógia eszközökkel.
- Sikertelen óvodai megsegítés esetén a jelzőrendszer működésbe hozása, az intézményi észlelő- és jelzőrendszer működésének folyamatszabályozása alapján.
- A rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályoknak megfelelő írásbeli jelzési kötelezettség betartása.
 - a Gyermekjóléti és Családsegítő Központnak
 - Járási Hivatal - Hatósági és Gyámügyi osztálynak

- A gyermek testi/érzelmi bántalmazása, vagy súlyos testi/érzelmi elhanyagolása, ill. a gyermek önmagával szemben tanúsított, súlyos, veszélyeztető magatartás vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok észlelése, feltárása esetén a megfelelő jelzési kötelezettség betartása.
 - óvodapszichológusnak
 - szakszolgálatnak
 - a védőnői szolgálatnak
 - a Gyermekjóléti és Családsegítő Központnak
 - Járási Hivatal - Hatósági és Gyámügyi osztálynak
 - rendőrségnek

- A gyermekek személyi higiéniájának, ápoltságának figyelemmel kísérése, súlyos ápolatlanság, különböző fertőzések esetén az Országos Epidemiológiai Központ módszertani ajánlása alapján a megfelelő jelzési kötelezettség betartása.
 - szülő/törvényes képviselő
 - védőnői hálózat
 - gyermekorvos
 - Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

- A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak, szerveinek, azok elérhetőségének, igénybevételének biztosítása, segítése, személyesen, információs feliratokkal, és elektronikus felületeken a hatékony tájékoztatás eszközeivel.
 - segélykérő telefonszámok
 - részletes név- és címlisták
 - plakátok, szórólapok

- A gyermekvédelemmel kapcsolatos ismeretek, feladatok, kötelezettségek megismerése, elsajátítása, képzéseken való részvétellel.
 - fórumok
 - konferenciák
 - képzéseken való részvétel
 - szakemberek meghívása

- A gyermekvédelmi munkával kapcsolatos fórumokon való megjelenés, aktív és hatékony közreműködés.
 - esetkonferencia, esetmegbeszélés
 - szakmaközi megbeszélés

- Az intézményi gyermekvédelmi munka egységes szerkezetű dokumentálása.

a) Gyermekvédelmi munkatervek

- intézményi
- tagóvodai

b) Gyermekvédelmi jelzőlapok

- védőnői hálózatnak
- Család- és Gyermekjóléti Központnak
- Járási Hivatal - Hatósági és Gyámügyi osztálynak

c) Csoportnapló

- nyilvántartás a családlátogatások időpontjáról
- nyilvántartás a fogadóórán, szülői értekezleten való részvételről
- nyilvántartás a csoportban lévő védelembe vett gyermekekről
- nyilvántartás a veszélyeztetett gyermekekről
- nyilvántartás a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről (hátrányos helyzetű gyermekek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek, sajátos nevelési igényű gyermekek, tehetséges gyermekek)
- nyilvántartás a jelzések időpontjáról, módjáról, tartalmáról és az intézkedésekről
- a csoporton belüli gyermekvédelmi célokról, feladatokról
- szociometria mérések a gyermekek társas kapcsolatiról, a csoportban elfoglalt helyükről

d) Egyéni fejlődési napló

- egyéni gondozási-nevelési tervek (Család- és Gyermekjóléti Központ)
- egyéni fejlesztési tervek (óvodapszichológus, óvodapedagógus)
- határozatok, végzések (szakértői, önkormányzati, gyámügyi, rendőrségi, bírósági)

A bántalmazás kialakulásában szerepet játszó rizikófaktorok:

a) Családi körülmények rizikótényezői:

- erőszak a családtörténetben (a szülő maga is bántalmazott vagy elhanyagolt gyermek volt)
- erőszak a családban (a családban elfogadott a verbális és fizikai erőszak)
- szegénység, hajléktalanság, munkanélküliség
- egyedülálló szülő, különélő szülők, nevelő szülő, bizonytalan kapcsolódású partner
- elszigetelt család
- a gyermek születésekor az anya 18 évesnél fiatalabb volt
- az anya többször rövidebb-hosszabb időre különélt a gyermektől
- a szülő és a gyermek temperamentuma között diszharmónia van

b) A szülő személyiségevel összefüggő rizikótényezők:

- közömbös, túlaggódó, intoleráns a gyermekkel
- éretlen vagy sérül személyiség, mentálisan beteg
- alkohol-, drogfüggőség, deviáns magatartás
- a szülőnek a saját szüleivel rossz vagy ambivalens kapcsolata van
- a szülő is bántalmazott vagy elhanyagolt gyerek volt
- a szülő gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedett

c) A gyermekekkel kapcsolatos rizikótényezők:

- nem kívánt, vagy titkolt terhességből született
- koraszülött, kissúlyú volt
- két gyermek születése között kevesebb mint 18 hónap telt el
- testi vagy értelmi fogyatékossgal él, ill. krónikusan beteg
- nyugtalan, nehezen megnyugtatható, sírós csecsemő volt
- magatartási, tanulási- kommunikációs, szocializációs zavarral küzd

Több rizikófaktor együttes jelenléte sem vezet szükségszerűen bántalmazáshoz, elhanyagoláshoz.

A gyermekkel szembeni rossz bánásmód, bántalmazás felismerését segítő jelek:

a) Az elhanyagolás, bántalmazás gyanúját felvető szülői magatartás:

- italos, drogos állapot, kontrolálatlan magatartás

- türelmetlenség, agresszivitás
- gyermekét indokolatlanul rossznak, butának ügyetlenek, kifejezetten tehernek tartja
- apatikus, a gyermekével szemkontaktust nem tart
- túlaggódó, gyakran indokolatlanul orvoshoz fordul
- pszichésen terhelt, depressziós
- a gyermek sérülései nem összeegyeztethetők a sérülés keletkezéséről a szülő által előadott történettel
- a gyermekről való gondoskodás, elutasítása, elhárítása
- az orvosi, védőnői tanácsok, be nem tartása
- védőoltások indokolatlan elmaradása
- betegség, aggasztó tünetek esetében az orvosi vizsgálat elmulasztása
- különböző találkozások során ambivalencia a szülő viselkedésében
- a szülő nem működik együtt az óvodapedagógussal, védőnővel, a családgondozóval, az otthonába sem engedi be őket

b) Az elhanyagolás, bántalmazás gyanúját felvető gyermeki magatartás, viselkedés:

- kifejezéstelen arc, üres tekintet, szemkontaktus hiánya
- autóagresszió (pl:hajtépés)
- félelem a fizikai érintéstől, váratlan érintéskor megretten, simogatáskor elrántja a fejét
- feltűnően készséges, túlságosan alázatos, engedékeny
- túlságosan éber, vibráló, válogatás nélkül figyelmet követelő
- szokatlanul félénk, riadt, túlérzékeny
- fél a szülőktől, bizalmatlan velük
- alvászavar
- evészavar
- regresszív viselkedés
- enuresis nocturna, encopresis
- pszichoszomatikus tünetek
- kapcsolattartási problémák a kortársakkal (izolálódás, agresszivitás, passzivitás)
- megváltozott gyermeki magatartás, beállítódás

c) Az elhanyagolás testi gyanújelei a gyermeknél:

- alultápláltság, leromlott fizikai-lelki állapot

- piszkos, az időjárási viszonyoknak nem megfelelő ruházat
- ápolatlan, feltűnően piszkos bőr, testén elhanyagolt bőrfertőzések nyomai, korábbi sérülések hegei láthatók
- túl gyakori baleset, sérülés
- túl gyakori kórházi kezelés

d) A fizikai bántalmazás testi gyanújelei a gyereknél:

- a bántalmazásnak látható jelei vannak, (zúzódás, karmolás)
- spirális végtagtörés
- nem megszokott helyen - térd, tenyér, könyök, homlok- látható zúzódás, hanem Pl: tarkón, törzsön, fülön, hajás fejbőrön
- ellentmondásos történet a sérülésről a gyermek és a szülő részéről
- a gyermek szinte szó szerint ismétli a szülő történetét a sérülés keletkezéséről

e) Viselkedésbeli/pszichés bántalmazás gyanújelei a gyereknél:

- zavartság, szorongás, félelem
- szocializációs nehézség, izoláció, befelé fordulás
- agresszivitás
- depressziós tünetek
- deviáns magatartás
- önagresszió

f) Szexuális bántalmazás jelei/gyanújelei a gyereknél:

- a gyermek korához nem illő szexuális viselkedés, szóhasználat
- nemi aktus eljátszása
- fokozott, az életkorának nem megfelelő érdeklődés a szexualitás iránt
- alhasi fájdalom
- fájdalmas vizelés, makacs húgyúti fertőzések
- szájüregi sérülések

Az óvodapedagógus feltáró tevékenységének módszerei:

- a gyermek környezetének feltárása
- beszélgetések a szülőkkel, pedagógus társakkal, gyermekekkel
- szociometriai mérések (pillanatnyi állapot)

- befejezetlen mondatok kiegészítése
- személyekhez, tárgyakhoz, értékekhez, élete történéseihez való viszonyának feltárása, megismerése

Az óvodapedagógus gyermekvédelemmel összefüggő kompetenciái:

- a probléma észlelése
- a probléma feltárása
- a probléma továbbítása szakembereknek, intézményeknek
- pedagógiai tanácsadás
- megbeszélés, esetlegesen meggyőzés

A gyermekvédelemmel összefüggő tevékenységek várható eredménye:

- ◀ Érvényesülnek a gyermeki jogok.
- ◀ Csökken az elhanyagolás, bántalmazás miatti jelzések száma.
- ◀ Teljesül a szociálisan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatása, tehetségfejlesztése.
- ◀ Folyamatos, egymást segítő kapcsolat alakul ki a rászoruló családok és óvoda között.
- ◀ Csökken az esélyegyenlőtlenség.

11.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Cél:

Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.

Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.

A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.

Gyermekek központú, családorientált nevelői szemlélet kialakítása.

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.

Feladat:

- A HH/HHH gyermekek óvodai beíratásának segítése. (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása)

- a szülők figyelmének felhívása az óvodai jelentkezés-beiratkozás és az „óvodanyitogatók” időpontjára
 - „óvodanyitogató” programok megszervezése
 - a beírtáshoz szükséges személyes dokumentumok beszerzésének segítése
 - az érintett szülők tájékoztatása az óvodai nevelésről, előzetes családlátogatás lebonyolítása
 - előzetes szülői értekezlet megszervezése
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (tagóvodánként, csoportonként a HHH gyermekek lehetőség szerinti arányos elosztása)
- Rendszeres és folyamatos, naprakész nyilvántartás a HH/HHH gyermekekről
- Egyéni hátrányok kompenzálása, egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztéssel, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve. (Egyéni fejlődési napló, Csoportnapló)
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása.
- Nyelvi szocializáció megalapozása, fejlesztése.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.
- EGYMI
 - Védőnői hálózat
 - Család- és Gyermejjóléti Központ
 - Biztos Kezdet Gyermekház
 - Szakszolgálat
 - Roma Kissebbségi Önkormányzat
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- szülők tájékoztatása a hiányzás lehetőségeiről, módjáról, következményeiről
 - a hiányzások nyomon követése, szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása
 - szülői igények felmérése, továbbítása az intézményvezető felé
- Iskolaválasztás segítése
 - szülők tájékoztatása az iskolai nyílt napokról, „iskolanyitogatókról”

Pedagógiai munkánk kiemelt területei:

- Előzetes családlátogatás, részletes anamnézis felvétel(Egyéni fejlődési napló)
- Az óvodába lépéskor állapotfelmérés készítése (Egyéni fejlődési napló)

Egészséges életmódra nevelés

- egészségtudat kialakítása
- a személyes higiénia alakítása
- táplálkozási szokások alakítása
- mozgásra nevelés

Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés

- az intézményes nevelésbe való illeszkedés elősegítése
- bizalom-, elfogadás-, együttműködés érvényesítése
- pozitív énkép kialakítása

Kommunikációs nevelés

- szókincs-
- nyelvi kifejezőképesség-
- beszédértés-
- beszédészlelés fejlesztése

Együttműködés a szülőkkel

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beilleszkedésének biztosítása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
 - egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése
 - gyermekmunkák bemutatása, elemzése
 - egyeztetés után a szülők részvételi lehetőségének biztosítása a napi tevékenységekben

- Egyéni beszélgetések, a gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése
 - a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése
 - a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása
 - SZÜSZ tagság
 - nyílt rendezvények szervezése pl. őszi programok, adventi előkészületek, farsang, évzáró, anyák napja, stb.
- A partneri igény- elégedettségmérés

Kötelező dokumentumok:

- Egyéni fejlődési napló → egyéni fejlesztési terv

A segítő tevékenységek várható eredménye

- ◀ Megtörténik a HH/HHH gyermekek teljes körű beóvodázása, minden gyermek rendelkezik érvényes személyes okmányokkal.
- ◀ Csökken az igazolatlan hiányzások száma.
- ◀ Csökken a HHH gyermekek körében az SNI minősítés.
- ◀ A HHH gyermekek megfelelő időben, normál tantervű iskolában kezdhetik meg tanulmányaikat.

11.3. Nemzetiségi óvodai nevelés

Városunkban, a cigányság jelenlétére vonatkozóan, már 1750-től vannak írásos emlékek. A mai napig, a város keleti részén, az úgynevezett felvégen (Csisznyikóban), él a cigány családok nagy többsége. A jelenleg itt élő cigány emberek őrzik identitásukat, de nem beszélik a cigány nyelvet, nem hordanak viseletet, nem folytatnak hagyományosan cigány mesterségeket, elszakadtak a hagyományos cigány életmódtól, a magyar (többségi) társadalom hagyományai, normái szerint próbálnak élni.

Ebben a városrészben két tagóvodánk működik, az Aranykapu és a Napraforgó. Az itt dolgozó nevelőket régóta ismerik, szeretik, tisztelik, elfogadják a családok. A szabad óvodaválasztás jogával élve a cigány családok kifejezetten kérik, hogy ezekbe az óvodákba jár hassanak gyermekeik, de természetesen meg van a lehetőségük arra is, hogy másik óvodát válasszanak.

E két óvodában, a cigány gyermekek nagy száma indokoltá teszi, hogy a Nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai nevelés irányelveiben megfogalmazottak alapján nagyobb odafigyeléssel tervezzük a cigánygyermekek beilleszkedését, fejlesztését, integrálódását az óvodai gyermekcsoportokba.

Nemzetiségi óvodai nevelésünkhöz felhasználjuk Lázár Péter-Bordács Margit: Kedvesház Esélyegyenlőségi Programját.(lásd: Napraforgó tagóvoda nevelési gyakorlatának sajátosságai, és az Aranykapu tagóvoda nevelési gyakorlatának sajátosságai című fejezeteket.)

A nemzetiségi, etnikai kisebbségi óvodai nevelést meghatározó dokumentumok:

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
- A Nemzetiségi, etnikai kisebbségi óvodai nevelés irányelve

Nemzetiségi óvodai nevelésünk formája a Nemzetiségi, etnikai kisebbségi óvodai nevelés irányelve, és a szülők igényei alapján:

- Cigány kulturális nevelés magyar nyelven

Magyar nyelvű, cigány kulturális óvodai nevelésünk célja, feladata:

- A 3-7 éves, többségében hátrányos és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése szeretetteljes, gyermekközpontú, a másságot elfogadó légkörben, különös tekintettel az életkori, az egyéni sajátosságokra és az eltérő fejlődési ütemre.
- A kisebbségi identitástudat kialakulásának segítése a családok bevonásával.
- A cigány kultúra és a hozzá kötődő hagyományok és szokások megismertetése, ápolása.
- A szülők és gyermekeik számára egyfajta pozitív mintaállítás, a cigányság köréből választott példaértékű emberek bemutatásával, megismertetésével.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása úgy, hogy tudatosan építünk a cigány kultúra és a többségi kultúra közötti különbözőségekre és hagyományokra.

Magyar nyelvű, cigány kulturális nevelésünk eszközigénye:

- CD-DVD tár - Cigány gyermekirodalom, azaz a cigány népmesék, műmesék, ill. roma származású költők, írók műveinek gyűjteménye, a szerzők fotói.
- CD-DVD tár – Cigány autentikus és népies műzenék, cigány származású zenészek, ill. zeneszerzők műveinek gyűjteménye, a szerzők fotói.
- CD-DVD-ALBUM – A cigányság életét ábrázoló képek, cigány származású képzőművészek alkotások papíralapú gyűjteménye, az alkotók fotói.

Magyar nyelvű, cigány kulturális óvodai nevelésünk várható eredménye:

- ◀ A gyermekek tisztában vannak saját identitásukkal, életkoruknak megfelelően felismerik kultúrájukat, azok értékeit.
- ◀ A közösségi élmények hatására erősödik a gyermekek önbizalma, öntudata, önfegyelme, bátran nyíltan, tisztelettel kommunikálnak, figyelnek egymásra.
- ◀ A gyermekek életkoruknak megfelelően ismernek cigány származású költőket, írókat és általuk írt vagy előadott verseket, meséket.
- ◀ A gyermekek életkoruknak megfelelően ismernek cigány származású zeneszerzőket, zenészeket és általuk szerzett vagy előadott zeneműveket.
- ◀ A gyermekek életkoruknak megfelelően ismernek cigány származású képzőművészeket és általuk készített alkotásokat.
- ◀ A szülők többsége aktívan bekapcsolódik az óvodai életébe, képes az együttműködésre, az együttnevelésre és ezt tükrözik a szülők számára nyílt napokon, fogadóórákon készült aláíró ívek is.
- ◀ A szülők többsége, gyermekeikkel együtt, szívesen részt vesz az óvoda cigány- és magyar kultúrát közvetítő rendezvényein.
- ◀ A szülők tudják, hogy településünkön hová fordulhatnak szükség esetén segítségért, tájékoztatásért, ismerik a segítő civil és állami szervezeteket.

11.4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Intézményünkben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése a gyermekek egyéni szükségleteinek, és a jogszabályi előírások figyelembe vételével történik.

11.4. 1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

- a) Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)
- b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)
- c) Kiemelten tehetséges gyermek

a) A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartás szabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését meghatározó dokumentumok:

- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Az integrált nevelés általános feltételei:

- Az intézmény alapító okiratában szerepel a fenntartó által meghatározott sérülés-specifikussággal rendelkező, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.
- A gyermek rendelkezik sajátos nevelési igényét igazoló szakvéleménnyel.
- Az integrált csoportba járó ép és sérült gyermekek szüleinek tájékoztatása, bevonása.
- A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrumzavarának, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus alkalmazása, aki az együttműködés során:
 - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
 - javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltozásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
 - segítséget nyújt a szükséges speciális eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségeiről,
 - együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,

- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülőkkel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában

Az integrált nevelés személyi feltételei:

- óvodapedagógus/gyógypedagógus
- óvodapszichológus
- pedagógiai, gyógypedagógiai asszisztens
- dajka

külső szakemberek:

- gyógypedagógus
- logopédus
- pszichopedagógus
- mozgásfejlesztő pedagógus
- gyógytestnevelő

Az integrált nevelés tárgyi feltételei:

- Intézményünk tagintézményeiben fejlesztő szobák állnak rendelkezésre a különböző speciális fejlesztések elvégzésére, amelyek eszközállományát a jogszabály által előírt eszköznorma szerint folyamatosan, a lehetőségeinkhez mérten bővítjük.

Az integrált nevelés kötelező dokumentumai:

- Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátás - Egyéni fejlődési lap / Tü.356
- Egyéni fejlődési napló → Egyéni Fejlesztési terv
- Csoportnapló

Az integrált nevelés célja:

- A sérült és az ép gyermekek és szüleik érzékenyítése egymás elfogadására, közös tevékenységekkel, együtt átélt élményekkel, egymásról szerzett ismeretek bővítésével.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelésének, az óvodai közösségbe való beilleszkedésének segítése, pedagógiai eszközökkel, inkluzív környezet megteremtésével.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének biztosítása az integrált óvodai csoportokon belül.

Az integrált nevelés feladata:

- Az óvodapedagógus rendelkezzen megalapozott szakmai – módszertani tudással az integrált nevelés és a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése terén, ez tükröződjön tervező, szervező munkájában is.
- Inkluzív, bátorító pedagógiai attitűd alkalmazása és a szükséges speciális környezeti, tárgyi feltételek megteremtése, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógusokkal.
- Egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célok meghatározása, specifikus egyéni fejlesztési tervek készítése az általános pedagógiai célrendszer és a komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemény figyelembevételével.
- A speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése, biztosítása külső és belső szakemberek által. (mozgásos-, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, a beszéd-, a nyelvi- a szociális az értelmi képesség)
- A sajátos nevelési igényű gyermekek kompetenciáinak bővítése, a nem vagy a legkevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos, játékos fejlesztésével, speciális módszerek, technikák, eszközök szakszerű megválasztásával, azok alkalmazásával.
- A harmonikus személyiségfejlődés elősegítése, interperszonális kapcsolatok kialakulásának segítségével.
- A sajátos nevelési igényű gyermek sérült funkcióinak pozitív irányba történő fejlesztése, az ehhez igazodó differenciált segítségnyújtással, sikerélmény biztosításával, fejlesztő értékeléssel.

- Az óvodapedagógusok gyakorlatorientált megsegítése a szakpedagógusok által, a hospitálás, megfigyelés lehetőségének biztosításával.
- Az integrált nevelés témakörében szervezett képzéseken való részvétel.

**A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztésének elvei,
feladatai óvodai nevelés során**

Tanulásban akadályozott gyermek

Kiemelt feladat:

- A gyermek szükségletei szerinti folyamatos megsegítés.
- A fejlesztés során a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenységformák, módszerek, szervezeti keretek biztosítása.
- Támogató pedagógiai attitűd, megfelelő kommunikációs folyamatok, spontán utánzásos tanulás lehetőségének biztosítása.
- Szocializációs folyamatok segítése.
- Adekvát játékhasználat elsajátítása.

Érzékszervi fogyatékoság, enyhébb fokban hallássérült gyermek

Kiemelt feladat:

- A nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása.
- Szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata.
- A családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció fejlesztésének rendszerébe.
- Megfelelő, adaptív magatartás minták.
- Pozitív beszédminta, szociális készségek gyakorlása, munka jellegű tevékenységekbe való bevonás.
- Önértékelés, reális énkép kialakítása.
- Vizuális megerősítés kommunikációs kártyákkal.
- Hallásfejlesztő játékeszközök alkalmazása.
- A speciális segédeszközök (hallókészülék) használatának ismerete.

Érzékszervi fogyatékoság, látássérült (gyengénlátó) gyermek

Kiemelt feladat:

- A környezet vizuális megismertetése.
- A gyermek segítése a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodásban, a viselkedési formák megtanulásában és gyakorlásában.
- Az önkiszolgálási folyamat elsajátítása, a tárgyak és helyük megismertetése.
- A higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.
- A látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének figyelembe vétele, különös tekintettel az adott szembetegségre.
- Biztonságot nyújtó kiegyensúlyozott csoportlétkör kialakítása.
- A segítő személyzet, és a csoporton belüli tárgyak állandóságának biztosítása.
- Látásneveléshez szükséges speciális eszközök biztosítása, használata.

Mozgásfogyatékos gyermek

Kiemelt feladat:

- A mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése.
- A speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása megtanítása.
- A tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- Az életkornak megfelelő tapasztalatszerzés biztosítása.
- A megtanult mozgás alkalmazására nevelés.
- A gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és élettér (az ehhez szükséges akadálymentes környezet, sajátos technikai eszközök, például lejtő, kapaszkodó), biztosítása, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.
- Kognitív funkciók, különböző észlelési területek, figyelem, emlékezet, téri tájékozódás stb. fejlesztése.
- Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása egész napon át

Beszédfogyatékos gyermek:

Kiemelt feladat:

- A gyermek beszédállapotáról való tájékozódás.
- Gazdag nyelvi környezet biztosítása a játéktevékenységben, tanulásban, ismeretszerzésben.
- Ismeretszerzés biztosítása sokoldalú tapasztalatszerzéssel, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel.

- Az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros, koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával, egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.
- Pozitív beszédminta nyújtása, prozódiai elemek tudatos alkalmazása (dallam, hangsúly, hanglejtés, ritmus).
- Anyanyelvi játékok beépítése a napi folyamatba.
- Oldott, bizalmas, stresszmentes légkör biztosítása a beszéd fogyatékos gyermek sikerélményhez juttatásának biztosítása.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek:

Kiemelt feladat:

- Kis lépések elvét alkalmazva, cselekvésbe ágyazottan, kellő idő biztosítása a fejlődésre.
- Biztonságot nyújtó, befogadó csoportlégkör megteremtése.
- Alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására való törekvés.
- A megfelelő játékhasználat elsajátításának támogatása.
- Kognitív funkciók fejlesztésére való törekvés, amelyben kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztusokkal kísért egyszerű verbális utasításnak, zenének, ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A fejlődés egyéb pszichés zavaraival küzdő gyermekek:

Kiemelt feladat:

- A biztonságot nyújtó, befogadó csoportlégkör megteremtésével, világos szabályok megfogalmazásával az aktivitás szint egyensúlyban tartása.
- A teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenységek esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.

b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek nevelése

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Cél:

A gyermekek szocializációjának korrekciója, társadalmi beilleszkedéséhez szükséges képességek megszerzése.

Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése.

Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása.

Feladat:

- A gyermek helyzetének és állapotának elfogadása.
- A differenciált fejlesztés biztosítása.
- A családi környezet támogatása, funkciójának helyes értelmezése.
- Elfogadó, türelmes, bátorító, pedagógiai attitűd megléte.
- A szakértői bizottsági véleményben foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- A teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.

- Az eredményes iskola kezdéshez szükséges készség megalapozása.
- Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozása, komplex fejlesztés biztosítása a gyermek fejlődése érdekében.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése.
- A gyermekek egyenetlen fejlődéséből adódó teljesítménykülönbségek felismerése, differenciált tevékenységek esetenként felzárkóztatás és tehetséggondozás együttes alkalmazása.
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése.

Az integrált nevelés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ◀ A nevelés eredményeként a sérült gyermekek képes a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre.
- ◀ A felnőttek és a gyermekek körében a „másság” elfogadott.

c) Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Cél:

A kiemelkedő képességű, kreatív gyermek felismerése, azonosítása személyiségének komplex fejlesztése az óvodapedagógia eszközeivel, a differenciálás és a gazdagítás módszereivel az óvodai tevékenységek keretében.

Feladat:

- A tehetségre utaló jegyek felismerése, a hatékony tehetségazonosítás érdekében.
- A gyermek személyiségének alapos megismerése, támogató, elfogadó érzelmi légkör biztosításával, a szabad önkifejezés lehetőségével.

- Az alulteljesítő gyermek tehetségének felismerése, az alulteljesítés okainak feltárása, önbizalmának, önértékelésének fejlesztése fejlesztő értékeléssel, sikerélmény biztosításával.
- A gyermek érdeklődési körének feltárása, kiszélesítése rugalmas napirenddel, inspiráló környezetet kialakításával, érdekes eszközök, tapasztalatszerzési lehetőségek, információk hozzáféréseinek biztosításával.
- A gyermek tevékenységi vágyának, kíváncsiságának, felkeltése, aktivizálása, kiemelkedő adottságainak, képességeinek, erősségeinek, gyengeségeinek megismerése, fejlesztése, változatos módszerek alkalmazásával, sokszínű komplex tevékenységek felkínálásával, a napi tevékenységek differenciált tervezésével.
- Gazdagító programok, tevékenységek vagy projektek kidolgozása, megvalósítása, értékelése.
- A tevékenységek utáni elvonulás, regenerálódás lehetőségének biztosítása.
- Óvodán kívüli gazdagító lehetőségek, programok felkutatása, megszervezése.
- Szülők folyamatos tájékoztatása gyermekük fejlődéséről, az otthoni fejlesztés lehetőségeiről.
- A szülők részére folyamatos konzultációs lehetőség biztosítása a fejlesztést végző szakemberekkel (óvodapedagógus, óvodapszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus, stb.).
- A tehetséget mutató gyermek számára egyéni fejlesztési terv készítése, a gyermek fejlődésének rögzítése, nyilvántartása, nyomonkövetése (Egyéni fejlődési napló, Csoportnapló).
- A tehetséggondozással kapcsolatos ismeretek, módszerek, eszközök megismerése, elsajátítása, képzéseken való részvétellel.

A tehetségazonosítás alkalmazott módszerei:

- általános megfigyelés
- tehetségdiagnosztikai mérések /pedagógiai, pszichológiai/ kreativitás, motiváció, intelligencia területén (Egyéni fejlődési napló)

A tehetséggondozás módja:

Intézményünkben, a tehetséggondozás során törekszünk a tehetség-ígéretes természetes közösségben tartására, így a gyermekek fejlesztése az óvodai csoportokban, játékidőben, a napi tevékenységekbe ágyazottan történik.

- **Differenciálás (gyorsítás):** A gyermekek kiemelkedő képességeinek kibontakoztatása egyéni illetve mikrocsoportos formában. Gazdag tevékenység repertoár és megtapasztalási lehetőség biztosítása, az adott „feladat” magasabb szintű változatának megoldása.

- **Gazdagítás, dúsítás:** A mindennapi tevékenységbe épített tudatos és sokoldalú fejlesztéssel a képességek maximális fejlődésének adunk lehetőséget. Lényege, hogy az életkor szerint elvárt szint feletti tevékenység, tapasztalat, élmény és tudás önálló és/vagy társas megszerzésének lehetőségéhez juttatjuk a gyermekeket teljesítményelvárás nélkül.

A gyermekek felfedeznek, valódi problémákat oldanak meg, amihez interdiszciplináris megközelítés szükséges. Nagy hangsúlyt helyezünk a problémamegoldó gondolkodás és a kreativitás fejlesztésére, valamint az empátia készség, társas és vezetői készségek, a személyiség komplex fejlesztésére. A gazdagító, kiegészítő programokat a nagycsoportos korú, kiemelkedő képességű gyermekeknek ajánljuk, a csoport életének keretei között, a napi tevékenységekbe ágyazottan.

11.5. Óvodapszichológusi feladatok ellátása

Az óvodapszichológiai ellátás elsődleges célja:

A gyermekek személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme és a nevelő munka hatékonyságának segítése.

Az óvodáskorú gyermekek személyiségfejlődésének, az óvodapedagógusok munkájának és a hozzá forduló szülőknek a segítése.

Az óvodapszichológiai ellátás **résztvevői:**

- óvodás kor gyermekek
- óvodapedagógusok
- szülők

Az óvodapszichológiai ellátás elsődleges **feladata:**

- Hospitálás: gyermekmegfigyelés óvodai környezetben
- Egyéni problémakezelés
- Kiscsoportos képességfejlesztés
- Egyéni, ill. kiscsoportos pszichés segítségnyújtás az óvodai élettel összefüggő problémák esetén pl. szorongásos zavarok, beilleszkedési nehézségek, kapcsolati problémák
- Tanácsadás, konzultáció szülők részére
- Ismeretterjesztő tevékenység az intézmény honlapján, a tagintézmények faliújságjain keresztül
- Esetmegbeszélés, szupervízió, konzultáció az óvodapedagógusokkal az elvégzett megfigyelés, vizsgálat, szülő- és pedagóguskonzultáció függvényében, további vizsgálatra való javaslattétel, a szükséges dokumentáció alkalmazásával
- Szülői értekezletek szakmai támogatása
- Titoktartási kötelezettség betartása
- Kapcsolattartás és együttműködés az intézmény társintézményeivel, kiemelten a Pedagógiai Szakszolgálattal, a Család- és Gyermejjóléti Központtal, és az Országos iskolapszichológiai Módszertani Bázissal

Az óvodapszichológusok feladatellátása kiegészül minden évben az intézményi munkatervben meghatározott kiemelt nevelési feladatok támogatásával.

12. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE

Alapelv:

A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe. A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzíti. A gyermek fejlődését elsősorban önmagához képest mérjük.

Cél:

A gyermeki fejlődés nyomon követése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.

A mérések, értékelések segítségével visszajelzéseket kapjunk a gyermekek előrehaladásáról, nevelőmunkánk eredményességéről, esetleges hiányosságairól.

A csoport előrehaladásának figyelemmel kísérésével az óvodapedagógusok munkájának – hozzáadott értékének – meghatározása.

Feladat:

- A gyermekek személyiségének feltárása, megismerése elsősorban természetes közegükben, természetes tevékenységükben való részvételük során.
 - A legoptimálisabb fejlesztő tevékenységek, hatások biztosítása a gyermekek és a csoport fejlődésének érdekében a folyamatos nyomon követés segítségével.
 - A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyelések, mérések rögzítése, elemzése, értékelése az intézményi szinten kialakított egységes dokumentációkban.
 - A gyermekek fejlesztési tervének elkészítése, kedvelt tevékenységekre, érdeklődésükre alapozva, amely egymásra épülő tevékenységekből és/vagy gyakorlatsorokból áll.
 - Pedagógiai munka során nyomon követhető a PDCA-ciklus megvalósulása
 - A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követő megfigyelési, mérési eredmények, a gyermeki produktumok egyedi tárolása saját dossziében, iratgyűjtő papucsban.
 - A többségi gyermekekkel együtt nevelt SNI gyermek fejlesztéséhez egyéni fejlesztési terv készítése. A fejlesztési tevékenységét a szakértői véleményre alapozva és a fejlesztésben közreműködő speciálisan képzett pedagógus munkájával összehangoltan tervezi. A fejlesztés időtartamát 11.01.-04.30.-ig tervezi és májusban a fejlesztés eredményét rögzíti.
 - Az gyermek fejlődéséről készült dokumentumok megőrzése 5 évig

individuális szint (gyermekek)		
folyamat	határidő, időkeret	dokumentáció: Egyéni fejlődési naplóban
előzetes családlátogatás	óvodába lépés előtt	Anamnézis
a befogadási-visszafogadási terv elemzése, értékelése	óvodába lépés után 2 hónappal	A gyermek egyéni fejlettségmutatói I.

a gyermekek képességeinek, tulajdonságainak, diagnosztikája	október március	A gyermek fejlettség mutatói II.
egyéni fejlesztési terv elkészítése, értékelése	évente 2x	-„átlagosan” fejlődő gyermekeknek
	11.01.-04.30. értékelés: május	-beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeknek
	11.01.-04.30. értékelés: május	-sajátos nevelési igényű gyermekeknek
	11.01.-04.30. értékelés: május	-tehetségígéreteknek
a gyermekek képességeinek, tulajdonságainak, diagnosztikája	az iskolába készülőknek június	A fejlődés eredménye óvodáskor végén
a szülők részére egyéni tájékoztatás gyermekük fejlődéséről	évente 2x	Szülői tájékoztatás rögzítése
családrajzok elemzése, értékelése	évente 2x	melléklet
szakvélemények	esetenként	

közösségi szint (csoportok)		
folyamat	időkeret	dokumentáció
a befogadási-visszafogadási terv elemzése, értékelése	óvodába lépés után 2 hónappal	csoportnapló
a nevelési terv elemzése, értékelése	I.-II. félév	
a tevékenységi terv elemzése, értékelése		
a csoport társas kapcsolatainak elemzése, értékelése -szociomátrix -szociogram -a szociometriai vizsgálat eredménye	I.-II. félév (kivéve a 2,5-3-4 éves korcsoportot)	

13. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

a) Az óvodába lépés feltételei

Intézményünkben a gyermekek felvételét, a mindenkor érvényes jogszabályoknak megfelelően végezzük.

Elsődleges szempontunk, hogy a gyermek betöltse harmadik életévét, ezen túlmenően pedig az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- szobatisztaság
- kialakult beszédképesség (legalább beszédértés)
- önálló mozgásképesség

b) Az iskolába lépés feltételei

A gyermek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Programunkban a fejlődés várható jellemzői, a fejlődés optimumát tartalmazzák, melyet a gyermek változó fejlődési üteme- és az egyéni eltérések miatt nem lehet egységesen megvalósítani.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Testi fejlődés alakulása

- ◀ Az egészségesen fejlődő hatéves korú gyermek eljut az első alakváltozáshoz.
- ◀ Teste arányosan fejlett, teherbíró lesz.
- ◀ Mozgása összerendezett, mozgás – koordinációja és finommotoros képessége fejlettebbé válik.
- ◀ Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan tudja irányítani.
- ◀ Ismeri az irányokat, jól tájékozódik a térben

Egészséges életmód szokásainak alakulása

- ◀ Kialakul az igénye az egészséges életmódra, az egészségmegőrzés szokásai iránt.
- ◀ Igényli a tisztaságot, ápoltságot, a rendet.
- ◀ Tisztálkodási, öltözködési teendőit önállóan, szükség esetén segítséggel végzi.
- ◀ Étkezési szokásaira a kulturáltság jellemző.
- ◀ Az önkiszolgálás természetes igényévé válik.

Érzelmi-, akarat-élet, szocializáció alakulása

- ◀ Megfelelő önállósággal, önbizalommal és önértékelő képességgel rendelkezik.
- ◀ Képes önálló problémamegoldásra, az esetleges kudarcélmény elviselésére.
- ◀ Képes kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatban egyaránt.

- ◀ Igénye a helyes viselkedési szabályok betartása.
- ◀ A helyes „Én” kép kialakulásával párhuzamosan kifejlődik kritikai érzéke, képes a különbözőség iránti toleranciára.
- ◀ Erkölcsi érzelme fejlett, akarata és kitartása erősödik, megszilárdulnak a pozitív akarati tényezők.
- ◀ Az egyéni siker közös élménnyé válik, a közösség sikere büszkeséggel tölti el a gyermeket.
- ◀ Alkalmassá válik az iskolai élet elfogadására.

Az egyes tevékenységi területek fejlődési mutatóinak alakulása

Játék

- ◀ A játék segítségével pontosabbá válik érzékelése, észlelése, kialakul szándékos figyelme.
- ◀ Képes konstrukciókat előre megtervezni, majd játék végén produktumot felmutatni.
- ◀ Megérti és alkalmazza a játék szabályait, képes egyszerűbb szabályok alkotására.
- ◀ Igényli a társakkal való együttjátszást, képes szerepet vállalni.

Mozgás

- ◀ Mozgásigénye, mozgáskedve életvitelének részévé válik.
- ◀ Kialakul testsémája.
- ◀ Biztonságosan mozog, mozgását képes irányítani.
- ◀ Ismeri a téri irányokat.
- ◀ Finommotoros fejlettsége révén felkészült az írás tanulására.
- ◀ Akarata, bátorsága, önuralma, figyelme és egyéb jellembeli tényezői megerősödnek.
- ◀ Betartja a szabályokat, kialakul egészséges versenyszelleme.
- ◀ Mozgásos játékokat önállóan kezdeményez, esetleg szervez is.

Anyanyelv, kommunikáció, vers, mese, bábjáték, drámajáték

- ◀ A vers, mese igényéhez kapcsolódik a bábozás, dramatizálás, improvizálás, stb. ezeket önállóan kezdeményezi, szervezi.
- ◀ Műalkotásokra érzékeny, befogadó, beleélő, érzelmeket-, képzeletet működtető.
- ◀ Képes szorongásait feloldani, belső élményeit kiadni.
- ◀ Önmagát képes jól kifejezni, gazdag szókincssel rendelkezik, szituatív.
- ◀ Anyanyelvi fejlettsége révén képes gondolatait, érzelmeit kifejezni.
- ◀ A kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre.

- ◀ „Beszédes” mozgáskultúrával rendelkezik.
- ◀ Művészeti értékekre érzékenyen reagál.
- ◀ Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát.
- ◀ Minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- ◀ Végig hallgatja és megérti mások beszédét.

Rajzolás, mintázás, kézi munka

- ◀ A vizuális eszközöket, technikákat készség szintjén kezdi alkalmazni.
- ◀ Képessé válik mondanivalóját képi megjelenítésben kifejezni.
- ◀ Környezete iránt igényessé-, a szép iránt nyitottá válik.
- ◀ Kialakult esztétikai érzéke alapján képes a szép meglátására.
- ◀ Formagazdagon építkezik, változatos eszközöket használ.
- ◀ Képes szóban kifejezni véleményét a látott alkotásokról.

Ének – zene, énekes játékok

- ◀ Felfedezi a hangok szépségét, képes másokkal együtt énekelni, dalos játékokat játszani.
- ◀ Kifejlődik zenei képzelete, alkotókedve alapozódik.
- ◀ Felismeri a ritmusváltozásokat, megkülönbözteti a hangszínek árnyalatait, felismeri és megnevezi a környezet hangjait, zörejeit.
- ◀ Esztétikusan, egy ütemben képes együttmozogni, változatos térformában „táncolni”.
- ◀ Önállóan használja a ritmushangszereket.
- ◀ Szívesen hallgat zenét és fakad dalra.

Külső világ tevékeny megismerése

- ◀ Pontos ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a családjával kapcsolatos alapvető adatokról.
- ◀ Képes esztétikusan hatni környezetére.
- ◀ A természetes környezethez való viszonyulását pozitív attitűd jellemzi.
- ◀ Szereti és védi a természetet, növényeket, állatokat.
- ◀ Rendelkezik a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükséges magatartási formákkal és szokások ismeretével.
- ◀ Képes felismerni elemi matematikai ok-okozati összefüggéseket (mennyiség, nagyság, tér, forma, szín, számfogalom tekintetében).
- ◀ Megkülönbözteti az irányokat, érti és helyesen használja a névutókat (alá, fölé, közé, stb).

Munka

- ◀ Örömmel végez munkát minden olyan területen, ahol arra szükség van.
- ◀ Munkavégzése igényes.
- ◀ Kialakul feladattudata, munkavégzésében kitartó.
- ◀ Segít önmagán, észreveszi, ha valamit el kell végezni.

Pszichikus fejlődés alakulása

- ◀ Érzékelése, észlelése differenciálódik.
- ◀ A közvetlen felidézés mellett kialakul a szándékos bevésés és felidézés.
- ◀ Megjelenik a szándékos figyelem és emlékezés.
- ◀ Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása.
- ◀ Kreatív, önálló, tisztában van saját érkeivel, képes a konfliktusok kezelésére.
- ◀ Nyitott, érdeklődő, problémamegoldó, tanulásra fogékony, alkalmas az iskolába lépésre.

14.AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

14.1. Nevelői együttműködés

- Az óvodapedagógus együttműködik pedagógustársaival, bekapcsolódik a szakmai munkaközösségek szakmai munkájába, különböző pedagógiai, és tanulásszervezési eljárások és programok megvalósításába (pl. tagintézmények közti programok, kirándulások, ünnepek).
- Az óvodapedagógus szakmai megbeszélések, értekezletek aktív résztvevője.
- A problémák megoldására, nézetkülönbség esetén kompromisszumra törekszik.
- Óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.

14.2. Az óvoda – család együttműködése

Alapelveink:

A gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlennek tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését, amelyet elsősorban a családnak kell megadni, de az óvodának kötelessége azt folytatni, kiegészíteni.

A gyermekek életvitelét a családok szokásrendszere határozza meg, ezért fontosnak tartjuk, hogy megismerjük azt, illetve törekszünk az óvodai szokásrendszer

megismertetésére, hogy a kettőt összehangolva, közösen együttműködve fejlesszük a gyermekeket.

Nyitottak vagyunk a családok problémái iránt, lehetőségeinkhez mérten mindenben partnerként segítünk, a jó kapcsolat kialakításában kezdeményezők vagyunk, de mi is elvárjuk az őszinte, segítőkész együttműködést.

Elfogadjuk a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek különbözőségeit.

Hangsúlyozzuk, hogy az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató három – négy éves nevelési folyamat eredménye.

A családokkal való együttműködésünk egy hosszú folyamat, ezért pontosan kell tudnunk, hogy mit várunk el egymástól, ennek alapja a rendszeres véleményfeltárás.

Az együttműködés egyenrangú nevelőpartneri viszonyban valósul meg.

Az együttműködés célja:

- A szülő, gyermek, pedagógus hatékony együttműködése.
- Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése.
- Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása.
- A gyermekén keresztül pozitív hatás gyakorlása a szülőkre.

Az együttműködés feladatai:

- A családok életében azon pontok megkeresése, amelyen keresztül a gyermekek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez vezet az út.
- A hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működők továbbfejlesztése, a kevésbé jól működő formák elhagyása.
- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes, közös értelmezése és megvalósítása.
- A kapcsolattartás konkrét tartalmainak, formáinak, időpontjainak tervezése, dokumentálása a csoportnaplóban, munkatervben, megvalósítása ütemezés szerint.

- Az intézményben alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszerek szempontjainak és módszereinek a szülőkkel való megismertetése.
- Intézményi partnerközpontú működés értékelési folyamatain keresztül, a szülők véleményének, elégedettségének feltárása, és az eredmény beépítése a hatékonyság, eredményesség érdekében az intézményi-tagintézményi folyamatokba.
- A kapcsolattartásra vonatkozóan intézményi szintű tartalmi minimum működtetése, hogy óvodáinkban minden szülő ugyanazt a részvételi lehetőséget megkapja.
- Az intézmény menedzselése a szülő, gyermek felé
 - nyílt napok szervezése a leendő óvodásoknak
 - bölcsődések látogatása az óvodába
 - szülő fogadása, az óvoda bemutatása
 - „óvodanyitogatók” a leendő óvodások szülei számára
 - útmutatók, kiadványok, eljuttatása a leendő szülőknek, melyből megismerhetik a pedagógiai program fő vonalait (helyi sajtó, TV, rádió stb. igénybe vételével)

Az együttműködés formái (tartalmi minimum):

forma	tartalom	gyakoriság
Intézményi felvételt követő ELSŐ SZÜLŐI ÉRTEKEZLET	1. Bemutakozás, ismerkedés 2. A gyermek jelének kiválasztása 3. Tájékoztatás az óvodai élet megkezdéséhez szükséges eszközök beszerzéséről (lista) 4. A családlátogatások időpontjának egyeztetése	minden év június második hetében
CSALÁDLÁTOGATÁS	A szülőkkel való első kapcsolatfelvétel az óvodába lépés előtt, szülői beleegyezés alapján, egyeztetett időpontban. 1. Anamnézis felvétel 2. Kötetlen beszélgetés Dokumentálása minden esetben a szülő aláírásával csoportnaplóban.	Minden év augusztus 20 – szeptember 1 között és az évközből érkező gyermekeknél az óvodába lépést megelőzően aktuálisan.
BEFOGADÁS	A gyermek befogadása a szülővel együtt történik.	A nevelési év első napjaiban, és aktuálisan

	-ismerkedés az óvoda szokásrendszerével - szülő-gyermek kapcsolatának megismerése - kölcsönös bizalomépítés - „fájdalommentes” elválás biztosítása	év közben.
SZÜLŐI ÉRTEKEZLET	Szülők tájékoztatása az eltelt időszak eredményéről. A pedagógiai program bemutatása, megismertetése Az aktuális nevelési feladatok felvázolása, együttgondolkodás Tematikája előre megtervezett, a csoportnaplóban dokumentált, jelenléti ív és jegyzőkönyv készül.	évente 3 alkalommal
SZÜLŐI SZERVEZET	az intézményi szülői szervezet tagjai: tagóvodánként: 1 fő általuk és közülük választott elnök: 1 fő	évente 2 alkalom és aktuálisan
SZÜLŐK TÁJÉKOZTATÁSA	1. falúságokon 2. internetes felületeken (intézményi, tagóvodai) 3. helyi sajtóban 4. helyi médiában	folyamatosan aktualizálva
NAPI INFORMÁCIÓK ÁTADÁSA	Elsősorban a délutáni hazabocsátás időszaka nyújt alkalmat rövidebb tájékoztató beszélgetésre, figyelembe véve az óvodapedagógusra bízott, a még csoportban lévő gyermekek érdekeit.	kialakított rend szerint
	Igény és szükség szerinti fogadóóra biztosítása szülő és / vagy óvodapedagógus kezdeményezése által. A fogadóóra dokumentálása a csoportnaplóban, a szülővel aláírva.	aktuálisan

Az együttműködés várható eredménye

- ◀ Megteremtődnek azok az együttműködési formák, melyekkel közösen segítik a szülők és az óvoda a gyermekek személyiségfejlesztését, képességeik kibontakoztatását.

- ◀ Az óvoda a szülőkkel karöltve, azonos célokkal, követelményekkel biztosítja a gyermekek fejlődéséhez a legoptimálisabb környezetet.
- ◀ A szülők naprakész információhoz juthatnak gyermekeik fejlettségéről.

14.3. Intézményen kívüli együttműködés

Az intézmény tagintézményei városi szinten kapcsolódnak be azokba a kulturális eseményekbe, rendezvényekbe, amelyek a pedagógiai program értékelemeivel koherensek.

Intézmények	Forma	Tartalom	Gyakorisága
Fenntartó	megbeszélés egyeztetés tájékoztatás konzultáció beszámoló szakmai rendezvények	Működési feltételek egyeztetése. Intézményi eredmények bemutatása. Projektben való együttműködés. Adatszolgáltatás, adategyeztetés. Pénzügyi gazdálkodási együttműködés Vagyon nyilvántartás Üzemeltetési feladatok Gyermekeképzetés	jogszabályoknak megfelelően és aktuálisan
Család-és Gyermejjóléti Központ	megbeszélés egyeztetés konzultáció szakmai rendezvények	Esetkonferencia, Esetmegbeszélés Éves tanácskozás	rendszeres, a feladatoknak megfelelően
Pedagógiai Szakszolgálat	megbeszélés konzultáció egyeztetés	Adatszolgáltatás Adatkérés Szakmai fórumok, Szakmai megbeszélés	
Pedagógiai Oktatási Központ	konzultáció egyeztetés	Szakmai fórumok, Képzések, Szakmai szolgáltatás	igény és szükség szerint, de legalább évente kétszer
A városban működő általános iskolák	megbeszélés, egyeztetés	Kapcsolattartás Kölcsönös intézmény látogatás, Szakmai megbeszélés	évente
Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	konzultáció, megbeszélés	adatszolgáltatás	feladatoknak megfelelően
Védőnői Szolgálat	konzultáció	rendszeres higiéniai vizsgálat	évente legalább kétszer,

		adatkérés	és igény szerint
ÁNTSZ	konzultáció, megbeszélés képzés	állásfoglalás kérés, fertőző betegségek bejelentése	igény szerint
Országos szakmai egyesületek, alapítványok	előzetes egyeztetés	Konferenciák, tanácskozások, képzések,	a program ajánlatoknak megfelelően
Biztos Kezdet Gyermekház	látogatások megbeszélések konzultációk tapasztalatcsere	az óvodai befogadás segítése egymás szokás- normarendszerének megismerése	esetenként
Közművelődés intézmény	megbeszélés konzultáció egyeztetés	programjavaslat program, látogatás szervezése lebonyolítása	rendszeres
Városi bölcsőde	megbeszélés adatközlés	Az intézmény által szervezett szakmai fórum	esetenként
Középiskolák	megbeszélés, szerződés kötés	Együttműködési megállapodás alapján Iskolai Közösségi Szolgálat biztosítása	folyamatos
Roma kisebbségi Önkormányzat	megbeszélés tájékoztatás	adatkérés segítségnyújtás	esetenként
Egyházak	igényfelmérés tájékoztatás megbeszélés	szülői igények felmérése a hittanoktatás iránt	évente egyszer
Helyi Civilszervezetek	megbeszélés, egyeztetés	segítségnyújtás programszervezés	esetenként

15. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

▪ A program hatálya, hatályba lépése

A Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény pedagógiai programjának hatálya kiterjed valamennyi munkáltatói kapcsolatban lévő közalkalmazottra.

A program tartalmi vonatkozása megvalósításáért felelősek a vezetők és az óvodapedagógusok.

A nevelőmunkát segítő alkalmazottak is felelősek azért, hogy ismerjék a program elemeit és saját tevékenységükkel ennek megfelelően segítsék az óvodai pedagógiai munkát.

▪ A helyi nevelési program felülvizsgálatának lehetséges indokai

- hálózatbővítés, leépítés,
- szervezeti átalakítás,
- partneri javaslatok, igények változása
- a nevelőtestületi javaslat
- törvényi előírások módosulása

▪ Előírás a program módosítás előterjesztésére

- írásbeli előterjesztés az intézményvezetőnek
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten

▪ A pedagógiai program módosításának feltétele:

- a nevelőtestület kétharmados többségi szavazata az elfogadásról

Felhasznált irodalom

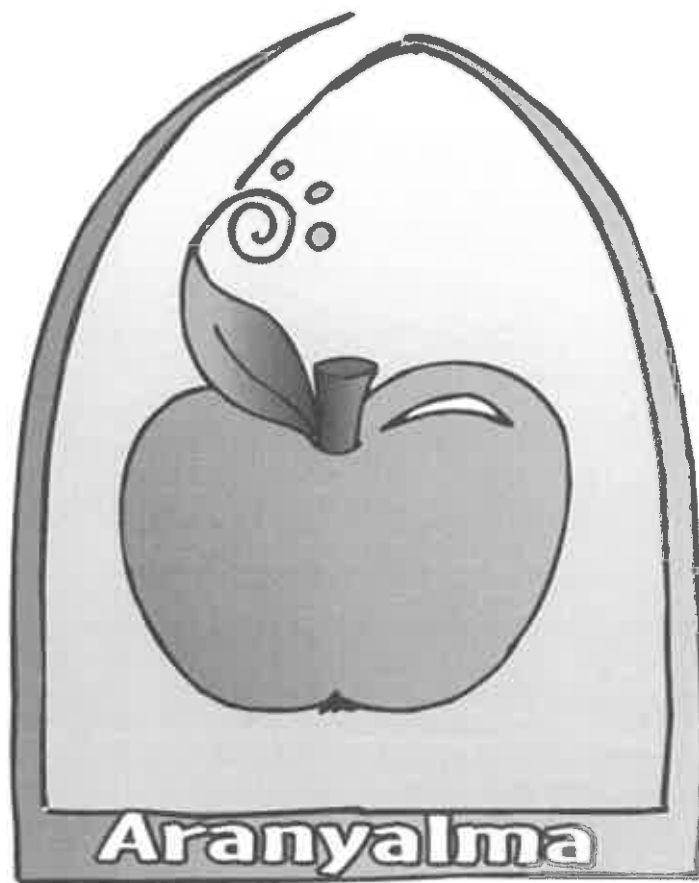
- Zilahi József: Mese – vers az óvodában Eötvös József könyvkiadó 1998.
- Körmöci Katalin A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában Fabula Humán Szolgáltató Bt. 2001.
- Szarkáné Horváth Valéria Az óvodai ének – zene foglalkozások módszertana Nemzeti Tankönyvkiadó 1995.
- Zsámboki Károlyné – Horváthné Szigeti Adél Matematika kézzel, fejvel, szívvel Okker kiadó
- Perlaki Dezsőné Matematikai játékok óvodáskorban Okker kiadó 1999.
- Forrai Katalin Ének az óvodában Editio Musica Budapest
- Porkolábné Balogh Katalin Kudarccal az óvodában Alex Fypo 1993.
- Hegyí Ildikó Fejlődési lépcsőfokok az óvodáskorban Okker kiadó
- Labanc Györgyi Környezeti nevelés az óvodában Réce füzet 5 . Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelését Budapest 1998
- Dr. Gyarmathy Éva A tehetség ELTE Eötvös kiadó Kft. 2006.
- Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Bp., Alex - Typok 1992
- Gaál Sándorné –Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában. ColorPrint Nyomda Szolnok, 1996.
- Kovács György – Babosi Éva: Játék az óvodában - Debrecen 1995.
- Mérei Ferenc – V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat kiadó 1978.
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. Ped. Int. Szolnok, 1997.
- Pereszlényi Éva – Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Játék – Mozgás – Kommunikáció Bp., Alcius Bt. 1996.
- Szuhányi Mária: Nevelés individuális pszichológia nézőpontból. Bp., Szuhányi Alapítvány 1993
- Dr. Tótszőllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában. Bp., FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft. 1994.
- Szentirmai László: Nevelés kézzel - bábbal? Nemzeti Tankönyvkiadó RT. 2005
- Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból Szolnok, 1996.
- Magyar Gábor : Magyar Mozgáskotta Módszer (Módszertani füzet)

AZ ARANYALMA TAGÓVODA

NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

Készítette:

Tótáné Búzás Csilla
tagóvoda vezető

Óvodánk Törökszentmiklós város szívében helyezkedik el. Jelenleg 3, kor szerint vegyes összetételű (3-7 éves korig) csoportban neveljük a gyermekeket. Nevelőközösségünk tagjai munkájuk iránt elkötelezett óvodapedagógusok, akik vallják: az óvodapedagógus-gyermek kapcsolat alapja a gyermek önmagáért való elfogadása, szeretete. Tiszteletben tartjuk a gyermek egyéniségét, jogait, személyiségének természetes fejlődését. Folyamatos napirendben szervezzük a vegyes csoportok életét. Csoportszobáink otthonosak, jól felszereltek, berendezéseink a gyermekeket igényeihez igazodnak. Olyan eszközöket biztosítunk a gyermekek számára, amelyek elősegítik a felfedező tanulást, önálló megfigyelési lehetőségre, tapasztalásra, gyakorlásra biztosítanak lehetőséget. Széles, világos folyosónk alkalmas az óvoda teljes gyermeklétszáma számára programok (pl. bábelőadások, közös ünnepek) lebonyolítására is. Udvarunk nagy alapterületű, jól felszerelt, biztosítja a szabad mozgás, edzés, a jó állóképesség fejlesztését. A vegyes összetétel következményei: óvodán belül lehetőség van csoportválasztásra (testvérek, rokonok, barátok, szomszédok ugyanabban a csoportban lehetnek), a rugalmas beiskolázás megoldható csoportváltás nélkül. Minden gyermek megtalálja a neki illő feladatot, s ő dönti el az időt, a sorrendet, és választja meg a tevékenységet a feladat elvégzéséhez (mit, mikor, kivel, mivel, hogyan). Az idősebbek átadják tapasztalataikat, ismereteiket a fiatalabbaknak. Megoldást jelenthet a lassabban érő és fejlődő gyermekek nevelésében is, ahhoz elégséges időt és érzelmi biztonságot nyújt. A játékot az óvodás gyermek legjellemzőbb életmegnyilvánulásának, az iskola előtti kor legfontosabb, leginkább fejlesztő alaptevékenységének, a nevelési eszközének, módszerének, szervezeti keretének tekintjük. A hosszú, egybefüggő játékidőt minden gyermek maga tagolja a biológiai szükségleteinek (étkezés, testápolás) megfelelően, az általunk megadott időkereten belül. A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően alakítjuk ki egészséges életrendjüket, melynek alapja a folyamatos napirend. Figyelembe vesszük azt az életmódot, amit a család folytat, amelyet a gyermek otthon megszokott. Megerősítjük azt, ami a családban jó és pótoljuk azt, amit a család nem tud megadni. A szociális tanulásban hangsúlyosak a normák, értékek és viselkedésformák. Elveinket és módszereinket a bátorító pedagógia és az erőszakmentes kommunikáció határozzák meg. Tudjuk, hogy minden gyermek arra vágyik, hogy szeressék és elfogadják. Nevelésünkkel arra törekszünk, hogy minden gyermek értékesnek érezze magát. Konfliktushelyzetben megértetjük velük tetteik következményeit, ezért az óvodánkba járó gyermekek képesek egyezkedni, békülni, jóvátenni. Lehetővé tesszük az önkifejezést, elősegítjük az önérvényesítés közösség számára is elfogadható módjait. Bízunk a gyermekekben, és szabadságra nevelünk. Az értelmi fejlesztés a gyermekek aktív közreműködésével történik. Életkori sajátosságaiknak megfelelő, változatos tevékenységekben cselekvő módon ismerkednek a természeti és társadalmi környezetükkel, a világgal, a

művészetekkel (zene, vizuális, irodalom, báb). A gyermekek egyéni fejlesztését megtervezzük. „Egészség – Játékosság” alapítványunkat hatékonyan működtetjük, melynek célja: a gyermekek testi-lelki egészsége megóvásának segítése, fejlesztő óvodai környezet, élettér biztosítása, kirándulások, kulturális programok szervezése. Óvodai nevelésünk színvonalas működéséhez nagyban hozzájárul óvodánk alapítványának anyagi támogatása.

Nevelőmunkánkat, a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény pedagógiai programjában meghatározottak alapján végezzük.

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékeit a helyi sajátosságokhoz igazodva alakítottuk ki, melyek az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazottakkal koherensek.

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI ARANYALMA TAGÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSságAI

(Készült: A Mályva Integráló-Differenciáló óvodai program felhasználásával)

Mottó: „ A játék. Az különös. Gömbölyű és gyönyörű

csodaszép és csodajó, nyitható és csukható,...”

/ Kosztolányi Dezső/

Nevelésfilozófiánk:	„ Egy gyereket sem szabad reménytelen esetnek tartani. Biztos érzésünk kell, hogy legyen, hogy mindig található olyan módszer, mellyel a gyereknek segíteni tudunk.” Alfred Adler Nevelésünk pszichológiai alapja az adleri individuálszichológia, pedagógiai alapja pedig a bátorító nevelés. „A bátorítás megmutatja a gyereknek egy másik ember belévetett hitét, amely jelenlegi erejére, képességeire és nemcsak fejlődési lehetőségeire vonatkozik. „ Dreikurs
Jövőképünk:	Óvodánk küllemében és a nevelőmunka tartalmi színvonalát tekintve is váljék az idejőráó gyermekek és családjaik számára kedvelt és elfogadott intézménnyé.
Óvodaképünk:	Az óvoda folyosójának központi részén, Kremzer Ibolya helyi festőművész alkotása „Mályva kép” található. „Aki azt képzeli, hogy minden gyümölcs ugyanakkor érik meg, mint a szamóca, az semmit nem tud a szőlőről.” Paracelsus Bátorító attitűdünkkel elfogadjuk a gyermekeket olyannak amilyenek, nem pedig olyannak, amilyennek lenniük kellene.
Gyermekeképünk:	A bátorító pedagógia módszereivel nevelt gyermekeink önmagát felvállaló, önmagát értékesnek érző, érzelmeit elfogadó és kimutató, toleráns, tetteiért felelősséget vállaló elfogadásra és alkalmazkodásra,

	<i>segítésre képes, széles érdeklődési körű, szeretetteljes gyermekek.</i>
Pedagógusképünk:	<i>A pedagógussal szembeni elvárásaink:</i> - <i>együttérző, oda-és ráfigyelő, szeretetteljes magatartás</i> - <i>műveltségéből fakadó intelligencia</i> - <i>pedagógiai és pszichológiai ismereteken, gyakorlati jártasságokon alapuló óvodai szakértelem</i> - <i>napi gyakorlatában alapelveinkhez igazodva használja a bátorító pedagógia módszereit, az erőszakmentes kommunikációt</i> - <i>a vele kapcsolatba kerülő személyekkel szemben kifejezésére jutó tisztelet, probléma-és feladatérzékenység</i> - <i>a rábízottak fejlődését-fejlesztését elősegítő értékek, eszmék, normák közvetítése</i> - <i>rugalmas szervezőképesség,</i> - <i>jó kommunikációs készség</i> - <i>önismeret, önkontroll</i> - <i>önmaga továbbfejlesztésének igénye</i>
Alapelveink:	<i>Sajátos szervezeti keretek és formák között integráljuk –differentiáljuk az óvoda óvó-védő, nevelési és szociális funkcióit:</i> Integrálódás - megvalósulási módja - <i>a különböző életkorú, fejlettségű és szociális háttérrel rendelkező gyermekek összekapcsolása</i> - <i>egymást követő napirendi szakaszok összekapcsolása a játékban</i> - <i>tevékenységek összekapcsolása a csoport játékában</i> Differentiálás - megvalósulási formája - <i>ugyanazt a műveletet vagy feladatot mindenki más tempóban és szinten végzi el úgy, hogy az sem őt magát, sem társait nem zavarja</i> Osztatlanság - megvalósulási módja - <i>megoldást jelent a lassabban érő és fejlődő gyerekek nevelésében</i> - <i>évente változik a csoport összetétele, a gyerekek más helyzetekbe kerülnek</i> - <i>széleskörű érzelmi társas kapcsolatrendszer, melyben az utánzás, modellkövetés lehetőségei megvalósulnak.</i> - <i>az iskolából való visszamaradás nem jelent megrázkódtatást</i>

	Folyamatosság - megvalósulási módja - figyelembe veszi a gyermek szükségleteit, tempóját, fejlettségi szintjét - segíti a tevékenységek önálló gyakorlását - nyugodt légkört eredményez, nincs stressz, sürgetettség, várakozási idő - megteremti az egyéni differenciált segítségadás lehetőségét - növekszik a játék szerepe, lehetősége - láthatóvá válik az egyén, mint individuum Koncentráció - megvalósulási módja - az egymással belső összefüggésben álló műveltségi területek ötvöződnek és a tevékenységekben integrálódnak - A gondozás a napirend teljes folyamatát összeköti, a játékból kiinduló és oda visszatérő tanulással és a munka jellegű tevékenységekkel Specializáció - megvalósulási módja - a sérült és ép gyermekek együtt nevelése új normák, értékek megismerését alapozza meg, az elfogadás, a tolerancia a másság tiszteletét - esélyt ad a sérült gyermeknek arra, hogy sérülésének korlátai között teljes életet élhessen az ép társakkal a közösségben
Célunk:	▪ A bátorító pedagógia módszereivel, sajátos alapelemeinkkel a gyermekképünkben megfogalmazott értékek megalapozása, mélyítése. ▪ A szülők nevelőpartnerré formálása ▪ „Elég jó szülővé válás „(együttműködő partnerkapcsolat, szülők bevonása, konkrét nevelési helyzetek megbeszélése, szülői értekezletek megreformálása, támogató segítségnyújtás) ▪ Olyan készségek kialakítása melyek az iskolában elősegítik a kooperációt, együttműködést, kreativitást, konstruktivitást (bátorító nevelés, erőszakmentes kommunikáció)
Feladatunk:	▪ Erkölcsi-szociális, esztétikai, intellektuális érzelmek egyéni differenciálódásának megalapozása (érzelmek megnevezése, beazonosítása-szimulációs játékok, érzelem bábok, drámajáték,

	közösségépítő játékok) ▪ A családok lehetőség szerinti bevonása az óvodai élet eseményeibe, rendezvényeibe. Egymás iránti bizalom elmélyítése, (információcsere, kölcsönös tájékoztatás. bizalomelőleg) ▪ A környezettudatos életmódra nevelés lehetőségeinek kihasználása a családok bevonásával.(pályázatok, városi rendezvények, világnapi programok) ▪ A lokálpatriotizmus érzésének megalapozása a szülőföld, helyi kultúránk és építészeti emlékeink megismerésével és védelmével.(rendszeres élményszerző séták, kapcsolat külső partnerekkel, Mesélő város munkafüzet használata)
Egészséges életmódra nevelés	Étkezés A kulturált étkezési szokások kialakulását, annak természetes légkörét a merev étkezési szabályok feloldásával teremtik meg. A gyerekek étkezéseik időpontját-egy adott időkereten belül-szükségeiknek és tevékenységüknek megfelelően, szabadon választhatják meg. Az osztatlanság keretei között lehetőség van arra, hogy a fejlettebb képességű gyermekek modellek legyenek, valamint segítsék társaikat az egyes mozzanatok önálló elvégzésében.(kenyér megkenése, kancsóból öntés stb). Az optimális ételmennyiség kiválasztását is biztosítjuk az önkiszolgálással. A vízivás szokását erősítjük, egész nap folyamán szűrt vizet biztosítunk a csoportszobákban és az udvaron egyaránt. Környezettudatos magatartás – ökoszemlélet- ▪ Mindenre szüksége van valakinek vagy valaminek ▪ A szülők szemléletformálása közvetlen és közvetett módon.
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	A gyermek alapvető szüksége az érzelem, amely szubjektív állapotát, környezetéhez való viszonyát fejezi ki. Minden tevékenységét, kapcsolatait minőségét érzelmei befolyásolják, miközben alakítják beállítódásukat, erősítik önállósodásukat. Világossá tesszük, hogy mindenkinek joga van bármilyen érzelemhez, a pozitív és negatív érzelmekhez egyaránt. Érzelmek levezetésének módja viszont meghatározott, másokat nem érinthet, ha ők nem akarják.(Pl.

	bokszsák) Mintaként szolgálnak a nagyobbak a kisebbeknek mind az elfogadásban, mind a megfelelő kommunikációban. Elvünk: „Ne tégy olyat mással, amit nem szeretnél, hogy veled tegyenek, de tegyél olyat mással, amit szeretnél, hogy veled tegyenek.” Nevelési módszereink között nem szerepel a büntetés és a jutalmazás helyette megtanítjuk azt, hogy hasonlóan tisztelje önmagát, mint másokat, tetteiért vállalja a következményeket, és tegye jóvá, ha másnak fájdalmat, szomorúságot okoz. Tilalom helyett lehetőségeket ajánlunk. Jutalmazás helyett örülünk valaminek. A dolgok pozitív oldalát fogalmazzuk meg. A „Világos határok között végtelen szabadság” adja a keretet az erkölcsi normák, a szokás-szabályrendszer kialakításához. Pontosan megjelölt határok között a gyermek szabadon dönthet. Konfliktuskezelésben: ítélkezés helyett tényeket közölnek, megfogalmazzák érzéseiket és szükségleteiket, majd megegyeznek a jövőbeni, mindkét fél számára elfogadható magatartásformában.
Az óvodai tevékenységekben megjelenő sajátosságok:	A műveltségi területek feldolgozása nem meghatározott napokon történik. Minden tevékenységre annyi alkalmat és időt szánunk, amennyit a gyermekek érdeklődése lehetővé tesz. Az a fontos, hogy az adott hétre tervezett feladatok a hét folyamán megvalósuljanak. Tervezésünkben és megvalósításunkban a műveltségi területek integrációja és koncentrációja érvényesül. Játék ▪ A szerep és konstruáló játékok eszközeit, anyagait, helyeit a környezet témáinak megfelelően cseréljük, alakítjuk, változtatjuk. Ehhez a családok gyűjtőmunkáját is igénybe vesszük. ▪ Játéktérként az óvoda egyéb helyiségeit is használjuk, igényüknek megfelelően (folyosó, fejlesztő szoba) Verselés-mesélés ▪ A gyermekek verstanulását –általunk, vagy a gyermekekkel közösen - készített rajzos versképekkel segítjük, a rajzok bárki számára, hozzáférhetőek, így motiváltságuknak megfelelően bármikor használhatják.(verskép gyűjtemény)

- *Figyelemmel kísérjük a kortárs igényes gyermekirodalmi újdonságokat, így bővítjük irodalmi repertoárunkat.*

Anyanyelv

- *Az osztatlanság keretei között motiváló erővé válik az érettebb társaktól kapott beszédpélda. A fejlettebb gyermekek beszédbiztonsága, bátrabb beszéde utánzásra készíti a kisebbeket, gátlásosakat.*

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- *A zene érzelmeket felszabadító hatását alkalmazzuk zenére történő szabad mozgásban, ahol a gyermekek kifejezhetik a bennük rejlő érzelmeket, hangulatokat. Ehhez igényük szerint eszközt is biztosítunk (szalagok, palástok, köpenyek. stb)*

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- *Hét elején kezdeményezünk, és a gyerekek maguk dönthetik el, melyik napon valósítják meg a témajavaslatainkat, így az általunk felkínált tevékenységet egy hét alatt a saját tempójukban végezhetik el.*
- *Mindig szem előtt tartjuk a pszichológiai kutatások bizonyítékát: a valódi alkotóművész „ősforrása” a tudattalanja. Ezért elfogadjuk a gyermekek mindenféle témáját, függetlenül az általunk tervezettől. Tisztában vagyunk azzal, hogy ha a gyermek nem az általunk javasolt témát valósítja meg, akkor a belső feszültségei irányítják, és ezeknek szabad utat engedünk.*
- *A játék gazdagításához, továbbfejlesztéséhez, bábozáshoz, dramatizáláshoz, környezetük szebbé tételéhez szükséges játékokat, tárgyakat a gyermekek maguk is elkészíthetik. A szabadpolcon elhelyezett anyagokat, eszközöket folyamatosan kiegészítjük a gyermekek aktuális elképzeléseihez igazodva.*

Mozgás

- *A nagyobb mozgást igénylő gyakorlatok és a főgyakorlatok végzésére lehetőség szerint elkülönítjük a kisebb-nagyobb, illetve fejlettebb-kevésbé fejlett gyermekeket. Menet közben a gyermekek teljesítményéhez igazodva könnyítünk, nehezítünk, a gyermekek*

	<i>eldönthetik, melyik nehézségi fokú feladattal próbálkoznak.</i> Külső világ tevékeny megismerése ▪ <i>Évente több alkalommal-esetenként szülőkkel együtt - ismerkedünk természeti környezetünkkel. Ezzel elősegítjük a gyermekek és szülők szemléletformálását</i> ▪ <i>Az óvodaközei intézmények óvodás korosztálynak szóló programjait, kiállításait, rendezvényeit rendszeresen látogatjuk. Felhívjuk a szülők figyelmét és közösen bekapcsolódunk a városban szervezett programokba.</i>
A program által ajánlott, általunk alkalmazott módszerek:	Bátorító nevelés módszerei: - <i>példamutatás</i> - <i>bizalomelőleg</i> - <i>siker észrevése-kudarccal elhanyagolása</i> - <i>kérdés a felnőtt döntése helyett</i> - <i>megbecsülés</i> - <i>lebeszélés helyett átértékelés</i> - <i>pozitív oldal megfogalmazása, kritika, ijesztgetés, fenyegetés helyett</i> - <i>humor</i> - <i>logikus következmények előrevetítése büntetés helyett</i> - <i>világos, pozitívan megfogalmazott irányítás</i> Az erőszakmentes kommunikáció módszere: - <i>megfigyelések közlése-ítéletek helyett tények közlése</i> - <i>érzelmek kifejezése, megfogalmazása</i> - <i>szükségletek megfogalmazása</i> - <i>egyezség, mindenki számára elfogadható magatartásmód</i>
A szervezett tanulás formái:	Kötelező: - <i>mozgás, mindennapos testnevelés</i> - <i>mesélés</i> - <i>énekes játék (5-6-7 éveseknek)</i> Közvetve kötelező : - <i>külső világ tevékeny megismerése</i> - <i>verselés</i> - <i>ének, zene, zenei képességfejlesztés, énekes játék, gyermektánc</i> Kötetlen: - <i>rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</i>

A sajátos nevelési gyakorlat várható eredményi:	Gyermekeink az óvodai életszakaszuk végére legyenek: <i>egészséges, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tetterre kész, szép célokért hevülő és áldozó gyermekek, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon, elfogadáson, megértésen és jó akaraton épülhet.</i>
Állandó jeles napok, programok:	Szülőkkel közös programok: - Mobilitási nap-rajzkiállítás - Világnapi rendezvények: - Takarítási világnap: óvodaudvar szépítése - Föld napja: „Egy család-egy növény mozgalom „ - Szüreti mulatság - Szülői fórum - Föld napja alkalmából utcai rajzkiállítás - Anyák napja - Gyermekehét - Együtt a család rajzkiállítás - Kirándulás tavasszal - Évzáró, ballagás Gyermekek programjai: - Mobilitási nap: séták, kerékpározás, rollerezés, - Világnapi rendezvények: pl: állatok, víz, takarítási - Kirándulás ősszel –tavasszal, esetenként télen - Gyermekekönnyvtár látogatás - Múzeumlátogatás - IKK kiállításainak rendszeres látogatása - Gyermekműsorok: Muzsikás Péter, Zenés látványszínház, egyéb - Fényképezés - Mikulásünnepség - Bábelőadás évente 3 alkalommal - Óvónők bábszínháza - Karácsony előtt templom látogatása - Farsangi mulatság - Megemlékezés március 15-ről - Hangszerbemutató a zeneiskolában - Gyermekműsorok alkalmanként intézmények felkérésére - (Idősek otthona, városi rendezvény, egyesületi rendezvény) - Mese délelőtt - Bozsik program - Születésnapok

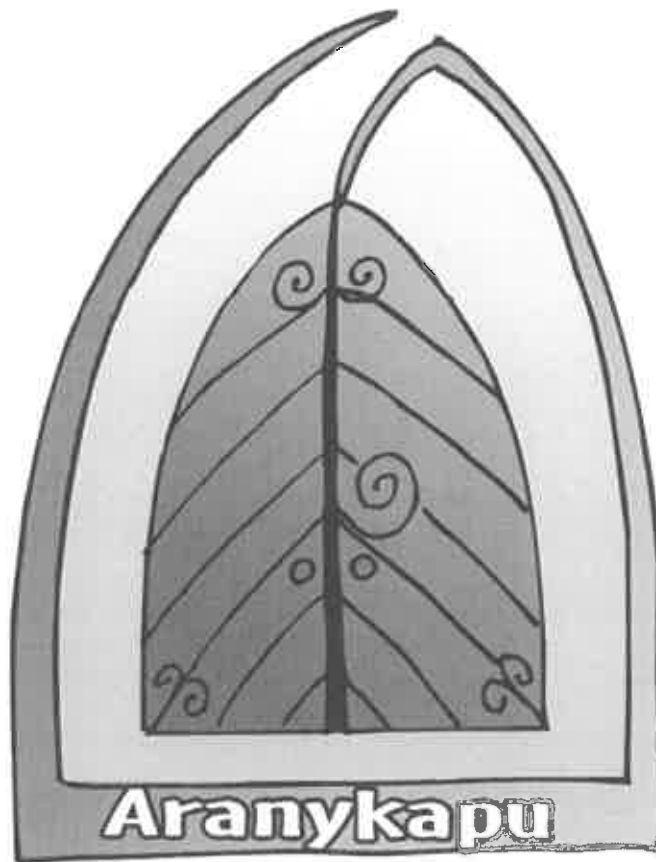
Sajátos kapcsolatrendszer:	Közvetlen partnereink: ▪ Szülők - A szüreti mulatságot és a gyermekhetet a családok aktív részvételével szervezzük. - Évente két alkalommal óvoda rajzpályázat keretében szülők részvételével utcai rajzkiállítást szervezünk. - „Egy család egy növény”mozgalom, Takarítási világnap keretében szépítjük óvodánk környezetét Közvetett partnereink: - Mályva Integráló- Differenciáló Óvodai program alkotói - MIPE (Magyarországi Individuálpszichológiai Egyesület) - Törökszentmiklósi Cukorbetegkért Egyesület - Magyar András-Tiszapüspöki Természetvédelmi Központ - Muzsikás Péter -zenepedagógus
Dokumentáció:	- Az intézményi elvárásoknak megfelelő dokumentációkat vezetünk.
Nyilvánosság:	A fontosabb eseményeket, programokat, eredményeket megjelenítjük közösségi oldalakon, honlapunkon, médiában, a gyermekek személyiségi jogának tiszteletben tartása mellett.
Módszertani anyagok:	A magatartási problémákkal küzdő gyermekek megsegítésére használjuk „A bátorító nevelés alapelveinek alkalmazása”- esettanulmány dokumentációját. Mályva integráló-differenciáló óvodai program (MINDI) Dr.Marshall B.Rosenberg: Így is lehet nevelni, tanítani Beck Andrea: A titoktündér Bápedim: Esettanulmányok Bápedim: Bizalomelőleg Bápedim: Világos Határok és Végtelen szabadság Individuálpszichológiai füzetek I: Együttműködő gyermekek Individuálpszichológiai füzetek II: Kézikönyv pedagógiai vezetőknek... Dr. Kuti István, Dr. Kuti Istvánné: Körlánc Jane Nelsen, ED. D pozitív fegyelmezés Szélesné Dr.Ferencz Edit: Individuálpszichológiai olvasókönyv, Veszprémi Egyetem Pedagógiai-Pszichológiai Tanszék, Veszprém

AZ ARANYKAPU TAGÓVODA

NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

Készítette:

Vargáné Bagdi Ilona
tagóvoda vezető

Óvodánk, a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény Aranykapu Tagóvodája, mely 1907 óta funkcionál óvodaként, így nemzedékek nőttek fel benne. A forgalom zajától távolabb, biztonságos, szép környezetben várjuk a gyermekeket esztétikusan felújított patinás épületünkben. Négy csoportszobánk világos, esztétikus, célszerűen berendezett, a gyermekek igényeihez igazított. Bútorainkat az elmúlt években pályázati keretből teljesen kicseréltük. Ezen pályázatoknak köszönhetően játékeszköz készletünk is bővült a legmodernebb játékokkal, melyek segítik a gyermekek sokoldalú, komplex fejlődését, fejlesztését.

Játszóudvarunk az utcától teljesen védett, biztonságos és sokoldalú mozgáslehetőséget biztosít a gyermekek számára.

Szakmai munkánk biztosítja, hogy a gyermekek életkorához alkalmazkodó jó tárgyi feltételekkel és gyermekszerető, jól képzett nyitott munkatársakkal rendelkezünk.

Az óvodapedagógusok munkáját szakképzett, kedves, odafigyelő dajkák és pedagógiai asszisztens segíti.

Nevelőmunkánk során célunk, hogy tartalmas és örömteli óvodáséletet biztosítsunk gyermekeinknek, és a családokkal együttműködve, a családi nevelés kiegészítőjeként, a 2,5-7 éves gyermekekből, a világra rácsodálkozni tudó, kiegyensúlyozott személyiséget neveljünk.

A szülőkkel nevelőpartneri kapcsolatra törekszünk, melyekhez különböző családi programokat szervezünk. Feladatunknak tekintjük a gyermeki személyiség fejlesztését, az érzelmi biztonságot nyújtó nyugodt, derűs légkör biztosítását, a gyermekek egyéni képességeinek figyelemmel kísérését, a lemaradásokból fakadó felzárkóztatást, különféle élményszerű tevékenységek szervezését és a tehetség kibontakoztatását.

Játékos tanulással, egyéni képességfejlesztéssel szeretnénk elérni azt, hogy óvodásaink kudarc nélkül kezdhessék el az iskolát. Napirendünkben a legtöbb időt az örömteli játékra, játékos tevékenységekre fordítjuk, biztosítjuk, hogy gyermekeink különböző tevékenységekben tapasztalják meg és fedezzék fel, a világ sokoldalúságát, sokszínűségét.

Kiemelt nevelési területeink az egészséges életmód alakítása, érzelmi nevelés és szocializáció, értelmi nevelés és az anyanyelvi nevelés megvalósítása.

Óvodai életünk szerves részei az óvodán kívüli élménynyújtások a tanulmányi séták, kirándulások, esetenként pályázati forrásokból színházlátogatások. Lehetőség szerint óvodába meghívott vendégművészek műsoraival is színesítjük az óvoda jeles napjait.

Családias légkörben várjuk a leendő óvodásainkat, szüleiket és családjaikat, akik közül többen óvodás éveiket e falak között töltötték.

Nevelőmunkánkat a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény pedagógiai programjában meghatározottak alapján végezzük.

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékeit a helyi sajátosságokhoz igazodva alakítottuk ki, melyek az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazottakkal koherensek.

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI ARANYKAPU TAGÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSságAI

Készült az alábbi pályázatok eredményeinek felhasználásával:

- TÁMOP 3.2.2. Esélyegyenlőségi programok végrehajtásának támogatására
- TÁMOP 3.1.4. Kompetencia alapú oktatás egyenlő hozzáférés –Innovatív intézményekben
- TÁMOP 3.1.1. Biztos Kezdet Óvodai Program
- ÉAOP-5.1.1/A-12-2013-0007/1-5. Törökszentmiklós város északi szegregátumának komplex fejlesztése
– Lázár Péter-Bordács Margit: Kedvesház Esélyteremtő Programja

Mottó: „Kérlek szépen, nyisd ki!”

Nevelésfilozófiánk:	<i>„Két tanító fogadást kötött, hogy melyikük tudja rövidebb idő alatt kinyitni egy gyermek öklöbe szorított kezét. Egyikük erővel próbálkozott. A gyerek összeszorított foggal szorította öklét, de ő kitartóan addig feszítette a gyerek ujjait, amíg az megadta magát és sírva fakadt. A másik gyöngéden és szelíden fogott hozzá. Rámosolygott a gyerekekre, megérintette a gyerek öklöbe szorított kezét és azt mondta neki: „Kérlek szépen, nyisd ki!”. Erre a gyerek visszamosolygott, és szinte azonnal ösztönösen szétnyitotta ujjait.</i> <i>A „Kérlek szépen, nyisd ki!” mottó híven tükrözi a Kedvesház – pedagógia hitvallását. Ez az attitűd jellemzi legjobban a pedagógiai hozzáállásunkat. Ez a vezérgondolat jellemzi legjobban nevelésünket, ez a szándék érvényesül abban, ahogy utat keresünk a gyerekekhez és a szülőkhöz, ez szövi át és határozza meg az egész pedagógiai gyakorlatunkat.”</i> <i>(Kedveskönyv)</i>
Jövőképünk:	<i>Óvodánk küllemében is, és a nevelőmunka tartalmi színvonalát tekintve is váljék a település egyik kiemelkedő intézményévé.</i>
Óvodaképünk:	▪ <i>„Kedves ház arculat” megteremtése, a homlokzaton elhelyezett Kedvesház logóval.</i> ▪ <i>Az óvoda folyosójának központi részén egy roma származású képzőművész alkotásának elhelyezése, melynek témája a gyermek és a család.</i>

Alapelveink:	▪ <i>Az óvoda funkciói közül, fokozottan alkalmazzuk az óvó, védő, ellátó, gondozó funkciót. Tervezésünkben ez megjelenik.</i> ▪ <i>Valljuk, hogy a gyerekek munkájának értéke maga a munka, hibáival együtt.</i> ▪ <i>A gyermek megtanulására,(szociális hátrányok, eltérő családi szocializáció, nyelvi hátrányok és szubkulturális különbségek, előítéletesség, szülői motivátlanság) a hozott tudására, az erősségeire építő pedagógiai gyakorlatot követünk.</i> ▪ <i>A tanulási folyamat fókuszainak az én-erősítést, kooperativitást, élményszerző- és tevékenységközpontú tanulás-szervezést, valamint a szülők aktív bevonását tekintjük.</i> ▪ <i>Minden nevelési-oktatási tevékenységet olyan céllal és megfontolással végzünk, hogy az pozitív hatással legyen a családi környezetre is.</i> ▪ <i>Erősítjük a gyermekekben és a szülőkben azt a felfogást, hogy a hátrányos helyzetből való felemelkedés a tanuláson át vezet.</i> ▪ <i>Kiemelt fontosságúnak tartjuk az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelést, ezen belül a családi nevelést (összetartozás, családban elfoglalt hely, szerep, stb.), illetve az egészséges életmód és életvitel kialakítását.</i> ▪ <i>Nevelésünk magába foglalja a nemzetiségi identitás megalapozását.</i>
Célunk:	▪ <i>Az egyéni-és kulturális másság (eltérő családi szocializációs minta) megismerésen alapuló személyre szabott személyiség fejlesztés (szociális-, tanulási-, fizikai-, művészeti képességek fejlesztése);</i> ▪ <i>Én-erősítés (a hozott tudásra építés; támaszkodás az erősségekre; elismerés, értékelés);</i> ▪ <i>Közösségépítés (KETHANO- szabályrendszer);</i> ▪ <i>Hídepítés a család felé (pozitív üzenet a család felé a gyereken keresztül; együttműködő partnerkapcsolat; a szülők bevonása; megerősítés a szülői szerepekben)</i>
Feladatunk:	▪ <i>Roma és/vagy hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknek olyan pedagógiai, szociális és tárgyi környezet biztosítása, mely pozitívan hat a családi környezetre is.</i> ▪ <i>A szülői segítőkapszolat kialakításának és ápolásának kezdeményezése, a rendszeres "pozitív üzenetek" küldése a családok felé.</i>

	▪ Minden alkalom megragadása arra, hogy a szülőket meggyőzzük arról, hogy minden helyzetben a gyermekek érdekeit kell szem előtt tartaniuk. ▪ A szülők (és az otthoni környezetet) lehetőség szerinti bevonása az óvodai élet eseményeibe, rendezvényeibe, és egyúttal tudatos kihasználása az ilyen helyzeteknek az egymás iránti bizalom elmélyítésére, információcserére, kölcsönös tájékoztatásra. ▪ Olyan foglalkozások, rendezvények szervezése, melyek kifejezetten a szülők egészségnevelésével, művelődésével, szülői kompetenciájuk erősítésével, továbbtanulásukkal kapcsolatosak. (előadások, felnőttek iskolája, stb.). ▪ A gyermekek óvodai tevékenységébe változatos módon, tudatos tervezéssel jelenjenek meg a cigány kultúrkincs (irodalom, zene, tánc, képzőművészet) hagyományos és kortárs értékei.
Egészséges életmódra nevelés	<i>A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életmódbeli és szociokulturális helyzetükből adódó hátrányaik kompenzálása érdekében nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmód szokásainak kialakítása, automatizálása, az egészség megőrzése érdekében a prevenció.</i>
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	<i>A programunk sajátos rendszere lehetővé teszi a gyermekek változó, eltérő szükségleteinek figyelembevételét, a hiányzó szokások kialakítását, az eltérő családi értékek és kultúrák tolerálását, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és családok fokozottabb mentális, érzelmi, és szociális támogatását.</i>
Az óvodai tevékenységekben megjelenő sajátosságok:	<i>A tevékenységek tervezésekor, megvalósításakor felhasználjuk és alkalmazzuk a roma/cigány kultúra irodalmi, zenei, képzőművészeti táncművészeti értékeit.</i> Verselés, mesélés: ▪ Tervezésünkben negyedévente legalább 2 alkalommal megjelenik a cigány gyermekirodalom, azaz a cigány népmesék, műmesék, ill. roma származású költők, írók művei. (pl. Szécsi Magda, Bari Károly, Choli Daróczi József, Karsai Ervin meséi, versei) Ezeket az alkotásokat magyarul meséljük, mondjuk, dolgozzunk fel.

	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: ▪ <i>Tervezésünkben negyedévente legalább 2 alkalommal megjelennek az autentikus népdalok, a népies műzenék, a cigánytáncra jellemző ritmusok, dallamok.</i> ▪ <i>A zenehallgatás során cigány származású zenészeket, ill. zeneszerzők műveit is hallgatjuk.</i> Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: ▪ <i>Negyedévente legalább 2 alkalommal tervezünk ismerkedést cigány témájú képekkel, cigány származású képzőművészek alkotásaival, a cigány viselet sajátos színvilágával. (Pl.: Orsós Teréz, Balázs János, stb.)</i>
A program által ajánlott, általunk alkalmazott módszerek:	A megismerés módszerei ▪ <i>A megismerés módszereit csak akkor tudjuk eredményesen alkalmazni, ha képesek vagyunk hitelt érdemlően sugározni a gyerek felé irányuló érdeklődésünket, kíváncsiságunkat.</i> <u>Lehetséges formái:</u> névjátékok, én-erősítő gyakorlatok, megfigyelés, az aktualitáshoz igazodó személyes beszélgetések. A közösségépítés módszerei ▪ <i>A közösségi élet során valósul meg a gyerekek szociális képességeinek fejlődése, az egyéniség határainak megtapasztalása, az együttélés és együttműködés szabályainak kialakulása és tudatosulása, a kommunikáció és a konfliktuskezelés fejlődése, a közös alkotás örömeinek megérzése, a közösségi értékek felismerése.</i> <u>Megvalósulási formák:</u> ▪ KETHANO-szabályok <i>Közösségépítő gyakorlatok, játékok, beszélgető kör, kooperatív tanulásszervezés, könyv vagy album készítés a közös programokról.</i> <i>(KETHANO cigány nyelven azt jelenti: „közös”, a Kedvesház-pedagógiában közösséget értünk alatta.)</i> ▪ Projekt módszer <i>Egy-egy nagyobb volumenű téma vagy probléma feldolgozása, ilyenkor a projektmódszert célszerű alkalmazni. Különösen jó lehetőséget jelent a választás</i>

	szabadságának érvényesítésére a nagyobb érdeklődés és elköteleződés előidézése céljából. ▪ Drámapedagógia A foglalkozások célja a dramatikus cselekvésen keresztül megvalósuló tanulás. A személyiség kibontakozásának, a közösségi érzések és –értékek megerősödésének különösen hatékony eszköze. Segíti a figyelem, a feladattudat és feladattartás, az emlékezet, az együttműködés, az empátia, a felelősségtudat, a kommunikáció és az önérvényesítő készség fejlődését. ▪ Album készítés A könyv vagy album készítés átszövi a Kedvesház-pedagógia mindennapi gyakorlatát. Közösén készített könyv készül 2-3 jeles eseményről (születésnapok, kirándulások, gyerek programok, stb.) részben a könyv, mint érték; az olvasóvá nevelés, a tanulási képességek fejlesztése céljából, másrészt a közös élmény és közös tevékenység révén a közösség fejlesztésének elősegítéséért.
A szervezett tanulás formái:	Kötelező: - mozgás, mindennapos testnevelés - mesélés - énekes játék (5-6-7 éveseknek) Közvetve kötelező : - külső világ tevékeny megismerése - verselés - ének, zene, zenei képességfejlesztés, énekes játék, gyermektánc Kötetlen: - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Állandó jeles napok, programok:	A szülőkkel való együttműködés a program egyik alapeleme. A gyakorlatban ez úgy valósul meg, hogy bevonjuk a szülőket a különböző programokba, eseményekbe. Bármilyen, a gyerekekhez kapcsolódó, történésről a szülőt tájékoztatjuk, kikérjük a véleményét, igyekszünk megtalálni az együttgondolkodás módját és az együttműködési pontokat. <u>Szülők számára nyitott programok:</u> - „Aranyló őszi napok” három hetes programsorozat, ezen belül Családi nap, megvendéglés, közösén készített produktum hazavitele. - Őszi kirándulás - Karácsony

	<u>Délelőtt</u> a szülőkkel közös barkácsolás, versekkel, dalokkal karácsonyi hangulat megteremtése az óvodapedagógusok által, gyertyagyújtás, az elkészített produktumok hazavitele. - Farsang - Húsvét Az ünnepre készülve kézműves tevékenység, közösen a szülőkkel. - A cigány kultúra világnapja(Roma nap) - április 8. - Anyák napja (Nyitott ház) - Évzáró, minden csoport bemutatójával <u>Szülők számára zárt programok:</u> - Márton nap - Mikulás Korcsoporttól függetlenül személyesen jelen van minden csoportban és Mikulás csomagot oszt minden gyermeknek. - Karácsony <u>Délelőtt</u> a folyosón az óvodai karácsonyfát közösen díszítjük, a gyerekekkel ez alatt a Jézuska meghozza az ajándékokat (játékeszközöket) a csoportokba. A nagycsoportosok műsorral kedveskednek a kisebbeknek. Közös éneklés után, ajándékbontás és ünnepi ebéd következik. - Gyerekhét (kirándulás, játszóház, sportnap, fagyraltozás, színházi előadás) - Születésnapok A programban érintett minden gyermek meg kell ünnepelni a születésnapját. Ekkor személyre szóló ajándékot kap a felnőttektől, és a társai is dalokkal, versekkel, rajzokkal ajándékozzák meg. Végül közös játékkal folytatódik az ünneplés. Később készül egy születésnapi könyv, melybe minden gyerek rajza/alkotása benne van, s amit az ünnepelt hazavihet.
Kapcsolatrendszer:	Minden olyan – a programhoz illeszkedő, vagy illeszthető – intézménnyel, amely kiszélesítheti, vagy elmélyítheti a pedagógiai gyakorlat magvalósulását, együttműködésre törekszünk.
közvetlen partnerek	▪ Szülők/törvényes képviselők A Kedvesház-pedagógia fontos része a szülőkkel/családokkal való aktív és személyes kapcsolattartás, együttműködés. Ennek az alábbi sajátos megvalósulási formái vannak: ▪ Családi nap – „Napraforgó hét” Ez egy olyan alkalom, mely összehozza a csoportot alkotó gyerekeket, szüleiket és az érintett pedagógusokat. Legfontosabb célja, hogy közös élményeken

keresztül áthidaljon távolságokat, kialakítsa az egymáshoz tartozás érzését, és teret adjon az együttműködésnek. A családi napnak három összetevője van, együtt éneklés, együtt étkezés és együtt játszás. A nap végére születnek családi produktumok, melyeket a családok hazavisznek.

▪ Nyitott ház - Anyák napja

Egy ünnepi műsorral (bemutató foglalkozással) kezdődik, ami által a szülők betekintést nyerhetnek az intézményben folyó pedagógiai munkába, rálátásuk lesz gyerekeik teljesítményére, a csoportban elfoglalt helyére, a közösség munkájára. Célja a szülői büszkeség érzésének megélése, a tudás és tanultság értékének kialakítása. A foglalkozás második része egy valójában szülői értekezletnek nevezhető eseménnyé alakul, ahol megbeszélésre kerülnek az aktualitások és az elkövetkező időszak tervei, feladatai, a lehetséges együttműködés formái.

▪ Szülők klubja

A nevelési év során a szülői igényekhez és az óvoda lehetőségeihez mérten szervezhető, vezetheti tagóvoda vezető, óvodapedagógus és külső szakember is.

A klubfoglalkozások különböző témák köré csoportosíthatóak, de célunk, hogy mindenképp szolgálja a fiatal szülők szülői kompetenciájukban való megerősödését. Ezzel segítve egymás jobb megismerését, az együtt-tevékenykedés örömeinek megtapasztalását, egymás örömeinek és nehézségeinek meghallgatását.

▪ Személyes beszélgetések

Személyes beszélgetésekre azért van szükség, mert ilyenkor kötetlen formában, az aktuális helyzetnek megfelelő témákat tartalmazó, életszerű, nem kizárólag szakmai természetű, inkább emberi érdeklődésen, megértésen alapuló kapcsolat alakul ki. A személyes odafordulás, figyelem, megértés, elismerés alapfeltételei a bizalom kialakulásának, s a bizalom jelenti a partneri együttműködés alapját. Épp ezért minden lehetőséget meg kell ragadni a szülőkkel való személyes beszélgetések folytatására.

▪ Kirándulások

	Kirándulást a gyerekek életkorának megfelelő időtartammal évente 2 alkalommal szervezünk, a szülők és az együttműködő partnerek bevonásával.
közvetett partnerek	▪ Gyermekevédelmi, szociális, egészségügyi ellátó szervezetek A hátrányos helyzet okozta problémák többoldalú kezelése a Kedvesház program egyik kiemelt célja. A gyerekek és családjaik komplex megsegítése és támogatása céljából együttműködünk az érintett gyermekevédelmi-, szociális- és egészségügyi ellátó szervezetekkel. Ennek formáját és ütemezését a jogszabályokban meghatározott módon tesszük, ill. az intézmény stratégiai dokumentumai alapján. Óvodánkban, szükség szerint a családlátogatások sajátos formáját is alkalmazzuk, mely szerint az óvodapedagógusok és a gyermekevédelmi, szociális, egészségügyi szakemberek közösen látogatják meg a családokat. ▪ Kisebbségi önkormányzat – Közösségi ház A kisebbségi önkormányzattal való együttműködés hozzájárulhat a multikulturális nevelés sikeres megvalósulásához. Közös programok szervezésével, egymás rendezvényeinek segítségével, az ezeken való megjelenéssel és aktív közreműködéssel az identitás megerősítése, a másság reális megismerése, a különbségek érdekességeinek megtapasztalása valósul meg. ▪ Biztos Kezdet Gyerekház Településünkön működik Biztos Kezdet Gyerekház, melynek célja a hátrányos helyzetű településrészekben, nehéz körülmények között élő családok gyermekei számára olyan szolgáltatások biztosítása, melyek hozzájárulnak későbbi óvodai, iskolai sikerességükhöz. A ház munkatársaival rendszeres segítjük egymás munkáját, közvetett és közvetlen formában egyaránt tartjuk a kapcsolatot. ▪ Egyházi és civil szervezetek Szélesebb körű szolgáltatások nyújtása, a családok többoldalú megtámogatása céljából a környezetben elérhető, és a program iránt érdeklődést mutató egyházi és civil szervezetekkel is együttműködést kezdeményezünk. ▪ Részvétel a helyi társadalmi eseményekben Fontosnak tartjuk, hogy a programnak legyen kisugárzása a helyi társadalom

	felé az esetleges előítéletes illetve elutasító viszonyulás enyhítése céljából. Ennek érdekében évente legalább két – a helyi társadalom bevonásával megvalósított – programon (sport, egészségvédelmi, környezetvédelmi, kulturális, egyházi) részt veszünk vagy szervezünk.
A Kedvesház pedagógia bevezetésének várható eredményei:	▪ Megvalósul a gyermekek pozitív adottságaira, tulajdonságaira alapozó személyiségfejlesztés. ▪ Olyan csoportközösségek alakulnak, ahol a gyermekek megtanulják a másság elfogadását, a kölcsönös tiszteletet, egymás munkájának megbecsülését, a közös munka örömét és a segítségnyújtást. ▪ A szülők és az óvoda munkatársai között bizalmon és kölcsönös tiszteleten alapuló, együttműködő partneri kapcsolat alakul ki, ezáltal pozitívan változik a szülők óvodához való viszonya és a szülők szülői kompetenciájukban megerősödnek. ▪ A gyermekek érdeklődőbbé, fogékonyabbá válnak a környezetük iránt és nyitottabbá a cigány kultúra felé. ▪ Csökken a helyi társadalomban az előítéleteség a romák iránt.
Dokumentáció:	a)TERVEZÉS DOKUMENTÁCIÓ ▪ Gyermek portfólió = Egyéni fejlődési napló (intézményi) A változás/fejlődés nyomon követésének eszköze. ▪ Forgatókönyvek A Kedvesház programban a jeles napok/események megtervezésének eszköze a forgatókönyv, melynek megalkotásával az adott rendezvény tevékenységeinek napirendszerű beosztása, felelősök hozzárendelése, eszközök számbavétele történik. Elkészítése az előkészület része, a nevelők feladata. ▪ „Az én ingecském” Ez a „dokumentum” a gyermekeknek az önmagukkal való szembesülését segíti, a legszemélyesebb jellemzőiket tárja fel. Az óvodapedagógusok előtt kirajzolódik az a gyermek kép, amilyennek abban a pillanatban a gyermek tartja magát. A program ajánlásától eltérően arra kérjük a gyermeket, hogy nevezze meg három csoporttársát, akivel legszívesebben tölti az idejét az óvodában. Így egyfajta szociometriai vizsgálat eszközeként is alkalmazzuk.

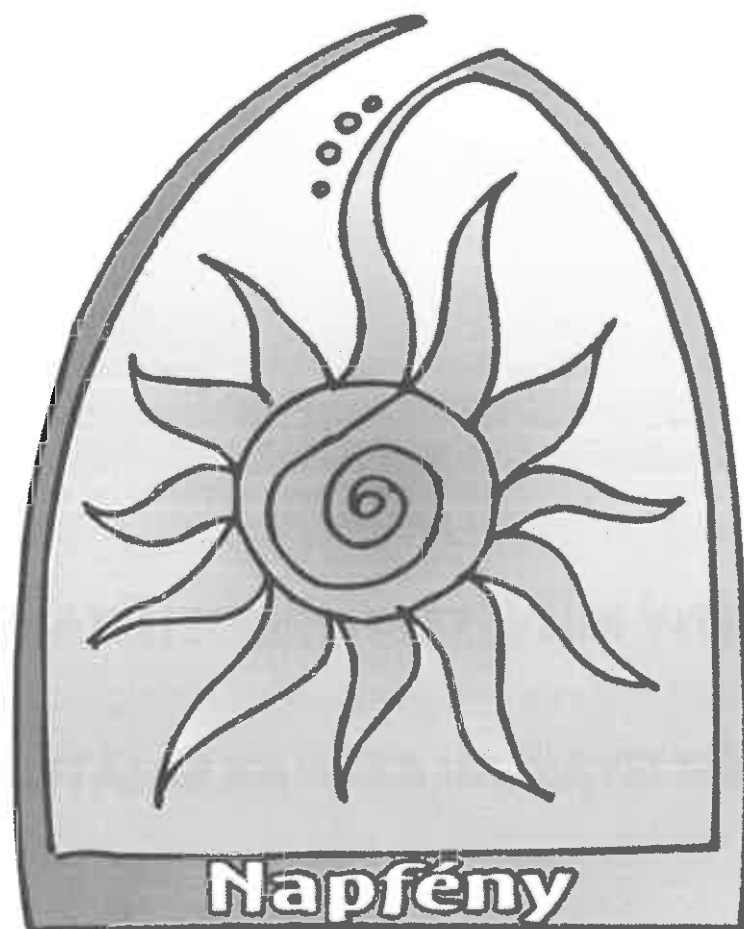
	b) PARTNERI EGYÜTTMŰKÖDÉS DOKUMENTÁCIÓJA ▪ Együttműködési megállapodás a szülőkkel Együttműködési megállapodást kell kötni, melyben világosan meg vannak fogalmazva mindkét fél vállalásai, az együttműködés formái és irányai. Ezzel egyúttal megvalósul - a már működő óvodában - a program bevezetésének feltétele azaz, az érintett szülők írásbeli beleegyezése. ▪ Együttműködési megállapodás a szervezetekkel Minden, a programba együttműködőként bevont szervezetekkel együttműködési szerződést kell kötni, mely tartalmazza az együttműködés célját, tartalmát, formáját, időtartamát, a kapcsolattartó nevét és feladatait. A megállapodások megkötése az intézményvezető feladata. ▪ Jelenléti ív Minden, az adott együttműködő szervezettel történő megbeszélésről, találkozóról jelenléti ívet és emlékeztetőt kell készíteni, melyet a résztvevők aláírnak és feltüntetik azt is, hogy melyik szervezet képviselőjében vannak jelen.
Nyilvánosság:	Fontosnak tarjuk, hogy az érintettek körén túl szélesebb körben is tájékoztatást adjunk a programról, annak megvalósulásáról, sikereiről. Ennek keretében a fontosabb eseményeket, programokat, eredményeket folyamatosan megjelenítjük közösségi oldalakon, a honlapunkon, médiában
Személyi feltételek:	A Kedvesház-pedagógia alkalmazásához a meglévő humán erőforrás elegendő, létszámbővítésre nincs szükség. A pedagógussal szembeni elvárások: ▪ empátia, önismeret, hitelesség, szociális érzékenység, sztereotípiák és előítéletek felismerése, kezelése; önkontroll; ▪ a hátrányos helyzet/roma problémavilág ismerete (roma kultúra, hagyományos kultúra, családi szocializációs másság, értékek, szokások, szegénységi másság); ▪ jó kommunikációs készség; ▪ Kedvesház-pedagógiai képzettség, szakmai tudás és mindezek alkalmazása a saját gyakorlatban;

Tárgyi feltételek:	<i>A program működtetéséhez szükséges elemek:</i> ▪ <i>Gyermekek ágyneműk, (párnák, takarók, derékalj) ágynemű huzatok, váltóruhák, váltócipők</i> ▪ <i>Tornafelszerelés/ zsák, fehér póló, rövid és hosszú nadrág, tornacipő</i> ▪ <i>Törölközők</i> ▪ <i>Mosógép</i> ▪ <i>Szárítógép</i> ▪ <i>Színes nyomtató+patron</i> ▪ <i>Képzőművészeti alkotások reprodukciói</i> ▪ <i>Anyagi fedezet biztosítása Családi nap, Nyitott ház, Szülői klub, Cigány kultúra Világnapja programokhoz, és a kirándulásokhoz.</i>
Módszertani anyagok:	<i>Bordács Margit-Lázár Péter: Kedveskönyv 2013. Gyermekekért SOS '90 Alapítvány</i> <i>Módszertani kézikönyv roma/hátrányos helyzetű gyermekek integrált oktatásához, neveléséhez)</i>

A NAPFÉNY MŰVÉSZETI MODELL TAGÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

Készítette:

Hevesi Tóth Katalin
tagóvoda vezető

Óvodánk Törökszentmiklós déli részén helyezkedik el, könnyen megközelíthető a város bármely pontjáról. Az óvoda épülete 2014-ben egy komplex energetikai pályázat segítségével megújult. Megtörtént az épület külső homlokzatának szigetelése, nyílászáró cseréje, ill. geotermikus fűtési rendszer került beüzemelésre. Udvarunk nagy fákkal körbeölelt, ahol a szabadtéri játékeszközökön kívül, tornapálya és futópálya is segíti a gyermekek mozgásfejlődését. Csoportszobáink tágasak és világosak. Gyermekebarát elrendezésük és a kialakított játékterek segítik az önfeledt játékot, nevelőmunkánk hatékonyságát. Egy-egy csoportba közel azonos életkorú gyermekek járnak. A csoportokban elhivatott, lelkiismeretes, a művészetek iránt érdeklődő, elkötelezett óvodapedagógusok és dajka nénik végzik a gyermekek nevelését, fejlesztését.

Óvodai nevelésünk sajátosságát Nagy Jenőné: „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című alternatív programjának felhasználásával határoztuk meg, mely a művészeteket, és ezen belül a néphagyományőrzést állította a kisgyermekek nevelésének szolgálatába. A múlt és a művészet értékeinek megismeréséért évszakonként „Ovigaléria” kiállítást rendezünk, a környezetünkben élő

kézművesek, művészek, gyűjtők alkotásaiból, gyűjteményeiből. Ezzel egy időben „Évszak-koncerteket” tartunk. Mindkét rendezvényünk nyilvános a szülők előtt.

A társas kapcsolatok alakítását a bátorító nevelés elvei szerint végezzük, melynek alapelvei megtalálhatók a csoportok információs tábláin. Tevékenységeinkben megbújik a humor, amely oldja a feszültséget, lazít, és jó közérzetet teremt a gyermekek és nevelők számára egyaránt.

A nevelésünk megsegítésére vizuális szimbólumrendszereket alkalmazunk. Így jelezzük pl. a tevékenységek helyét, folyamatát, a megtanulásra szánt meséket-verseket, énekeket. Ezen kívül sok szemléltetőképpel, kiírással találkozhatnak a hozzánk látogatók. Ezeken a képeken, kiírásokon át közvetítjük, nevelésünk tartalmát, szokásrendszerét. Szokásrendszerünkkel biztonságot adunk gyermekeinknek, hisz a kisgyermek szereti, ha tudja, mit szabad és mit nem! Ez megnyugtatja őket. Olyan erkölcsi tulajdonságok megerősítését tartjuk feladatunknak, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság.

Pedagógiai programunkkal arra törekszünk, hogy a gyerekeknek és szüleiknek is olyan óvodai életben legyen részük ami, felfedezésre csodálkozásra, a szép meglátására ösztönzi őket. Minden módszertani eszközt annak szolgálatába állítunk, hogy a gyermekek érzelem-gazdag, élményekkel teli életet éljenek meg óvodánkban, ezért a nevelők tetteikkel is azt sugározzák, hogy:

„TISZTELLEK TÉGED, FONTOS VAGY NEKEM, CSAKIS RÁD FIGYELEK, ÉS SEGÍTEK NEKED, HA SZÜKSÉGED VAN A SEGÍTSÉGEMRE.”

Nevelőmunkánkat, a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény pedagógiai programjában meghatározottak alapján végezzük.

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékeit a helyi sajátosságokhoz igazodva alakítottuk ki, melyek az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazottakkal koherensek.

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI NAPPÉNY MŰVÉSZETI MODELL TAGÓVODA
NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSÁGAI

Készült, Nagy Jenőné: „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” c. óvodai programjának felhasználásával

Mottó: „Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

Nevelésfilozófiánk:

*Nevelőmunkák során az Alfred Adler nevéhez fűződő **bátorító nevelés** elveit, módszereit követjük.*

Adler pedagógiájának legfontosabb eszközei az igenlés, a bátorítás, valamint

	a belátás és a megértés. Mindezekkel elérhető, hogy a gyermek felismerje magatartása következményeit, megfogalmazza a változás szándékát, s ebben vállalja saját felelősségét. A nevelés legfontosabb eszközeinek a jóindulatot, az igenlést, a barátságot, a bátorítást, valamint a belátást és a megértést tartjuk. Alapvetően pedagógiai optimizmussal közelítünk a gyermekhez, abból indulunk ki, hogy megfelelő viselkedésünk modellként szolgál a gyermek számára, s azt mintaként követve ő is helyesen fog viselkedni. Hiszünk jószágában, megbízunk benne, ezáltal erősödik önbizalma. Olyannak fogadjuk el és olyannak szeretjük őt, amilyen, és nem olyannak, amilyennek szeretünk lennie kellene, így elfogadja és szeretni tudja önmagát. Elfogadásunkat, bátorításunkat úgy közvetítjük felé, hogy elismerjük igyekezetét, teljesítményét, hiszünk képességeiben, s ennek megfelelően pozitívumaira, kedvező adottságaira építünk, és nem a negatívumait hangsúlyozzuk. Azt sem felejtjük el, hogy a túlzott elvárások és elérhetetlen célok gátat szabnak a gyermek fejlődésének, ezért bátorítjuk őt arra, hogy nyugodtan hibázhat, a hibákból tanulni lehet, az életünkhöz hozzátartozik a hibázás lehetősége. A gyermeket egyenértékű félként kezeljük, rászólások, utasítások helyett inkább kérdezzük, hozzásegítjük ahhoz, hogy jó döntéseket hozzon, kialakítsa helyes önértékelését, hogy sikeresen megküzdjön életfeladataival.
Jövőképünk:	Óvodánk küllemében sugározzon harmóniát, közvetítsen művészeti élményeket, kulturális értékeket a gyermekek és a szülők számára, a nevelőmunka tartalmi színvonalát tekintve váljék a településrész egyik kiemelkedő intézményévé.
Gyermekeképünk:	A hozzánk járó gyermekek vonzódnak az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. A művészeti tevékenységek által és a bátorító nevelés hatására kialakul óvodás tartásuk, önállóvá, nyugodttá és kiegyensúlyozottá válnak. Szeretik és óvják környezetüket. Tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni.
Pedagógusképünk:	▪ Rendelkezik megfelelő pszichológiai felkészültséggel, eszközökkel. ▪ Ismeri a bátorító nevelés alapelveit, a bátorítás módszereit. ▪ Gyakran hat a művészetek eszközeivel a gyermekekre és eljuttatja őket az „ah” élményig. ▪ A gyermekek közvetlen környezeti tapasztalatszerzését úgy irányítja, hogy a gyermekek minél több „aha” élményhez jussanak. ▪ Felismeri és vállalja a helyzet- és jellem komikumokat. Képes a humorral feszültséget oldani, jó közérzetet teremteni a csoportban.(„haha”élmény) ▪ Nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmesen és szívesen magyaráz.

	▪ Irodalomszeretetet jellemzi, érdeklődik a drámapedagógia iránt. ▪ A zene szeretete, ismerete jellemzi, legalább egy hangszeren játszik. ▪ A képzőművészet szeretete és ismerete jellemzi, gazdag vizuális technikai repertoárral rendelkezik. ▪ Ismeri a népszokások eredetét, hiedelemvilágát, jelképeit, jártas a kézművességben, számos népi játékot, népdalt, népmesét tud. ▪ Rendelkezik számítógép használói ismeretekkel.
Óvodaképünk	<u>Az óvoda előkertje, bejárata</u> ▪ az épület homlokzatán megjelenik az óvoda névtáblája, a magyar zászló ▪ az óvoda előkertjében lévő hirdetőtáblán csak az aktuális kiírások, hirdetések, ajánlók találhatóak, esztétikus elrendezésben ▪ a hirdetőtáblán jelen van a madárbarát óvoda piktogramja ▪ az épület ablakait az évszaknak, vagy az aktuális jeles napnak megfelelő dekorációk díszítik <u>Folyosó:</u> ▪ egységes stílusban, esztétikusan elhelyezve, igényes és visszaköszönő anyaghasználatban kifüggesztve megtalálható: ▪ jövőképünk, küldetésünk - nevelésünk rendszerábrája - testvéróvodák nyilatkozatai - ovi-kalendárium - dolgozóink bemutatása (fotó) - a nyitós-zárós csoport jelrendszere - esztétikus, művészi fotók az aktuális év madaráról, fájáról, vadvirágáról, haláról, stb. <u>Öltözők</u> ▪ Az egy térben lévő öltözők összhangban és harmóniában állnak egymással, személyességet tükröznek. - minden gyermek polcán megtalálható jele, neve, fényképe, jellel ellátott kincses kosara - a gyermek szemmagasságában, jól láthatóan megtalálható az öltözés és a vetkőzés folyamatábrája, az évszaknak megfelelő ruhadarabokkal - hangszórók a reggeli fogadó zenéhez ▪ Minden csoport öltözőjében rendelkezésre áll egy információs tábla a szülők tájékoztatására az alábbi információkkal.

- az adott csoport neve, szimbóluma
- a csoport névsora
- az óvodapedagógusok és a dajka neve
- a csoport hetirendje, napirendje
- évszaki tevékenységi tervek, naprakészen kihelyezve
- a bátorító nevelés elvei (a bátorító nevelés 14 pontja)
- a gyermekek etika kódexe (az elvárt udvariassági formák: köszönés, megköszönés, kérés, kérdezés)
- a gyümölcsnapot támogató gyermek jele
- a humor megjelenése („gyermek-száj”)
- tanult mondókák, versek, dalok (sokszorosított, elvihető)
- aktuális információk

Óvi-galéria

- A kiállítási helyszín és felület színeiben, formájában visszafogott, letisztult, nem vonja el az alkotásról a tekintetet, figyelmet, így segíti a gyermekek műalkotásokkal történő állandó kapcsolatának kialakulását, az alkotásokban való gyönyörködését, rácsodálkozását.
- a kiállított alkotások tematikája, színei, formái az aktuális évszagnak, ill. jeles napnak megfelelőek
- egyszerre maximum 5 alkotás kiállítható
- a kiállított tárgyak lehetőség szerint a gyermekek szemmagasságában kerülnek elhelyezésre
- az alkotások élvezetét, jól láthatóságát a megfelelő világítás ill. fényhatások biztosítják
- az alkotások mellett található az alkotó/gyűjtő neve, esetleg pályafutása
- a galéria része egy esztétikusan, naprakészen vezetett vendégkönyv, ahová az óvodába látogatók írhatják véleményüket a galériában látható alkotásokról/gyűjteményekről

Csoportszoba:

- A csoportszobákat funkcióterekre osztjuk, minden funkcióter rendelkezik saját elvárás rendszerrel, szimbólumrendszerrel, mely segíti a gyermekek tájékozódását, az eszközök rendben tartását.
- A természetes világítás felhasználása céljából az ablakokat szabadon hagyjuk, csak olyan függönyt használunk, ami nem veszi el a fényt.

Játék

- A tároló polcokon megtalálhatók a játékok helyét, rendjét jelölő fényképek.
- A családi játékokhoz megengedett a kisméretű valódi eszközök használata (üveg pohár, porcelán tányér, fazék, merőkanál, stb.)
- A rajzos diagnosztikának jól látható könnyen használható helye van.

Verselés, mesélés

- a mese tér szimbólum képe jól látható helyen van, stílusában harmonizál az ének és az alkotó tér szimbólumképeivel és a csoportszoba stílusával
- a mesetér színtere lehet a személyes perceknek
- a mesetérben, megfelelő számban, mesepárnák állnak a gyermekek rendelkezésre, melyek harmonizálnak a csoport színeivel, stílusával
- a mesegyertyának állandó, biztonságos helye van
- a meseceremóniához IKT eszközök, a meséléshez különböző zenei effektek, betétek gyűjteménye áll rendelkezésre
- az aktuális vers, mese hívóképe (a mese szereplőjének vagy cselekményének esztétikus ábrázolása) a gyermekek számára jól látható és elérhető helyen vannak
- a „szeretett báb” állandó helye
- a rajzos diagnosztika táblája jól látható és kezelhető helyen van
- a gyermekek életkorának megfelelő, verses és meséskönyvek, melyek a gyermekek számára könnyen elérhetőek, önállóan használhatóak
- a gyermekek számára használható legalább 5 féle bábtípus
- az egész alakos tükör, az átváltozás, kellékeinek használatához és a testséma kialakításához is szükséges
- az átváltozásokhoz és a dramatikus játékokhoz különböző textilek, ruhadarabok, kellékek, a gyermekek által is könnyen, használhatóan tárolva

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- a zene kör szimbólum képe jól látható helyen van, stílusában harmonizál az alkotó-, és mese tér szimbólumképeivel és a csoportszoba stílusával
- a zenekörben 6 szék található, rajta párna, alattuk kör alakú szőnyeg
- az aktuális mondóka, ének, énekes játék hívóképe (a mondóka, ének, énekes játék szereplőjének vagy cselekményének esztétikus ábrázolása) a gyermekek számára jól látható és elérhető helyen találhatóak
- a gyermekekkel közösen barkácsolt ritmushangszerek és legalább 5 féle ritmushangszer (dob, kasztanyetta, rumbatök, ritmusbot, triangulum, csörgő), 2 féle dallamjátszó hangszer (xilofon, metalofon) található
- az énekes könyvek, mondókás könyvek, ritmusképek a gyerekek és az óvodapedagógusok számára is használhatóak
- minden csoportnak van az énekkörbe hívó motivációs képe, dala, vagy mondókája
- rendelkezésre áll válogatott komolyzenei-népzenei CD –tár
- a rajzos diagnosztika táblája jól látható és kezelhető helyen van
- az óvodapedagógus által használt hangszerek külön polcon vannak
- a hangszerek és kellékek a gyermekek számára is elérhető polcon vagy nyitott szekrényben találhatóak, a rendjüket a róluk készült fotók jelzik

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

- az alkotó tér szimbólum képe jól látható helyen van, stílusában harmonizál az ének-, és mese tér szimbólumképeivel és a csoportszoba stílusával
- az eszközök egymással harmonizáló, egységes tároló dobozban vannak elhelyezve
- minden gyermeknek van saját dossziéja, saját alkotásai számára, mely színében harmonizál a csoport színeivel, ép és stabil
- gyermekek használatára „KÉP-tár” néven itt található a különböző képző-, iparművészeti-, és építészeti alkotásokról készült képek, reprodukciók gyűjteménye
- a rajzos diagnosztika táblája jól látható és kezelhető helyen van
- az ábrázoló eszközök rendjét, a polcokra kihelyezett, eszközökről készült fotók jelzik
- a funkciótérben mini-galéria is található, magassága és az alkotások rögzítésének módja lehetővé teszi, hogy a különböző életkorú gyermekek számára is önállóan jól használható legyen
- jó minőségű változatos eszközök az építéshez, képalakításhoz, plasztikai munkákhoz, kézimunkához

A külső világ megismerése

- a csoportszobában megjelenik a környezeti nevelés tere is
- itt jelenik meg a 4 évszak szimbólum képe - óvodapedagógus választása esetén a hónapok szimbólum képei is -, hogy a gyermekek vizuálisan is követni tudják az évszakok változásait; Az évszak/hónap képek megjelenésükben harmonizálnak a művészeti terek szimbólum képeivel és a csoport stílusával.
- A térben, esztétikus, a csoportszoba stílusával harmonizáló tároló kosarak, edények, vannak, ahova a gyermekek, a természet kincseit és az aktuális projekt-téma gyűjteményeit helyezhetik.
- A csoportnak van évszakokra bontott kalendáriuma, melyen a gyermekek követni és jelölni tudják a napokat, hónapokat, ünnepnapokat, jeles napokat és a projektek aktuális tevékenységeit.
- Itt található az „Én jelem, én mondókám” című album, a gyermek jelével, mondókájával, családfájával, a családról készült fényképekkel.
- Tároló kosarakban, edényekben nagyítók, bogárvizsgálók, csipeszek, távcsövek, térképek, találhatóak, melyeket a gyermekek szabad játék tevékenységükben is használhatnak.
- A gyermekek számára könnyen elérhető a természettel kapcsolatos ismeretterjesztő könyvek, melyeket a gyermekek szabad játék tevékenységükben önállóan is nézegethetnek.
- A rajzos diagnosztikának jól látható könnyen használható helye van.
- A projektekhez projekt fal, projekt polc, projekt album
- Az eszközök helyeit, rendjét fotók jelzik.

Mozgás

- a zenés mozgásos percekhez legalább 4 féle kézi szer fellelhető a csoportban
- mozgáshoz válogatott zenei CD-k állnak rendelkezésre
- az udvaron futópálya található a mindennapi kocogáshoz, futáshoz
- az udvaron mini „focipálya” készült a mozgásos játékokhoz
- többfunkciós terem a zenés mozgásos tevékenységeknek
- a lúdtalp és bokasüllyedés kialakulásának megelőzéséhez az udvaron mezítlábas ösvény található
- az udvari szabad mozgáshoz többfunkciós nagymozgást fejlesztő játékok kerültek elhelyezésre

Megérkeztem tábla

- A táblán minden gyermeknek, óvodába lépésétől kezdve megtalálható a jele és a fényképe.
- Anyagában és színében, méretben harmonizál a teremmel és berendezéssel.
- Megjelenésében utal a csoport nevére.

Szokásrend kialakítása

- **Étkezés**

- Minden csoportban van „terítős asztal” az étkezésekhez használt edényeknek és az ételeknek.
- A terítős asztal rendje, és a terítés folyamatábrái a terítős asztal fölött, a gyermek szemmagasságának megfelelően, balról-jobbra rendezve, jól láthatóan vannak elhelyezve.
- A folyamatábrák, a korcsoportnak és a gyermekekkel szembeni elvárásoknak megfelelően legyenek kihelyezve. (kis- és középső csoport önkiszolgálás, nagycsoport naposi munka folyamatábrája)
- A naposok jelölése jól látható és a gyermekek számára is könnyen kezelhető módon a terítős asztal közelében található (csak nagycsoportban)

- **A gyermekek testi fejlődésének követése**

- a gyermekek súlyát piktogramokkal jelöljük, hogy a gyermekek is használhassák
- a gyermekek magasságát piktogramokkal jelöljük, hogy a gyermekek is használhassák

Gyermekmosdó

- az egészségügyi szokások folyamatábrái esztétikus kivitelben, a gyermekek szemmagasságában kerülnek elhelyezésre (kézmosás-, fogmosás-, WC használat-, folyamat)

Udvar

- az óvoda udvarán élő, költő madarak képei, esztétikus kivitelben,

	<i>természetes anyagból készült ismertető táblákon láthatóak, melyek a gyermekek szemmagasságában vannak elhelyezve</i> - <i>a madárbarát óvoda elvárásainak megfelelően a madaraknak költőodúk (A, B, C,), etetők és itatók kerültek kihelyezésre</i> - <i>az udvar más lakóiról gondoskodva sün-lak és rovarmenedék is található</i>
Alapelveink	▪ <i>A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szabjuk, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.</i> ▪ <i>Elkötelezettek vagyunk a művészeti nevelés iránt.</i> ▪ <i>A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítását az élménypedagógia és a bátorító nevelés erejével alakítjuk.</i> ▪ <i>Nevelésünk során a gyermekek érzelmeire építünk és a gyermekek esztétikai tevékenységét, alkotókészségének fejlesztését hangsúlyozzuk.</i> ▪ <i>Törekszünk arra, hogy minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de érzékelje azt is, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.</i> ▪ <i>Mindennapjainkban, nagy szerepet szánunk a humornak, mint feszültségoldó módszernek.</i> ▪ <i>Lehetőséget teremtünk a szülők művészeti hatásokkal történő megérintésére, a művészetek által generált pozitív érzelmekbe történő bevonására.</i>
Sajátos céljaink:	▪ <i>A gyermekek és a művészetek, népszokások közötti érzelmi kötődés kialakítása.</i> ▪ <i>A szülők bevonása az óvodai nevelésbe a művészetek eszközeivel, direkt és indirekt módszerek alkalmazásával.</i>
Sajátos feladataink:	<i>Az óvodás korú gyermekek testi és lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi- szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásának és az anyanyelvi képességek fejlesztésének segítségével.</i> <i>Az erkölcsi-szociális érzelmek kialakításának feladatai</i> ▪ <i>Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt családi, állandó értékrendet követő légkör megteremtése.</i> ▪ <i>Vizuális szimbólumok, jelek segítségével olyan erkölcsi tulajdonságok megerősítése, mint az együttérzés, figyelmesség, segítő készség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség.</i> ▪ <i>Az egészséges önérvényesítés, önértékelés és a konstruktív</i>

	<i>együttműködő, társas kapcsolatok kialakulásának segítése a gyermek-gyermek, felnőtt- gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítségével.</i> ▪ <i>A csoportban, közösségben elfoglalt szerep, a baráti kapcsolatok kialakulásának segítése, érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítésével.</i> ▪ <i>Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.</i> Az esztétikai érzelmek kialakításának feladatai ▪ <i>Az esztétikus megjelenés igényének segítése, egyéni igényeket is figyelembevevő esztétikus, higiénikus gondozással.</i> ▪ <i>Az esztétikus, szép mozdulatok kialakulásának elősegítése, harmonikus, összerendezett mozgássorok, mozgásformák gyakorlásával.</i> ▪ <i>Az ízlésformálás és a szépérzék alakítása, egészséges, esztétikus természeti és tárgyi környezet biztosításával.</i> ▪ <i>Az élmény-befogadó képesség erősítése, művészeti tevékenységekhez kapcsolódó rácsodálkozási élmények biztosításával.</i> ▪ <i>A gyermekek esztétikai ítéletének formálása, alakítása esztétikai élmények biztosításával.</i> Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai ▪ <i>A tanulási vágy kialakulásának támogatása, az intellektuális érzelmek megjelenésének segítségével, az érdeklődés felkeltésével.</i> ▪ <i>Az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazása, a kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozásával.</i> ▪ <i>A gyermekek kommunikációs aktivitásának, beszédkedvének erősítése, meghitt beszélgetésekkel, személyes percekkel.</i> ▪ <i>Érzéseik, gondolataik verbális, vizuális és mozgással történő szabad kifejezésének segítése az érzelmi alapigények - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet - biztosításával.</i>
Egészséges életmódra nevelés	▪ <i>A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel (pl. testsúly, testmagasság, láb-kéz stb.) összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni jellemzők, sajátosságok fejlődésének feltárását, követését.</i>

	▪ Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szokásainak szintjét, fejlődését az óvodába lépés pillanatától kezdve, vizuális szimbólumokkal, rajzos diagnosztikák segítségével jelöljük, követjük. ▪ Az óvodában egységes, minden csoportra érvényes, nevelőtestületi szinten elfogadott, megalapozott, következetes, ám rugalmasan kezelt szokás- és szabályrendszerrel biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódjának kialakítását, biztonságát. ▪ A gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében, mindennapos mozgás keretében napi kocogó-futó lehetőséget biztosítunk. A gyermekek meghatározott futópályán önmaguk döntenek el, mennyit futnak. A felnőttekkel együtt végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk, és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet. ▪ A szabad és szervezett mozgásos tevékenységekhez, kiemelten a labdás játékokhoz megfelelő nagyságú, kapuval ellátott terület, („focipálya”) áll a gyermekek és az óvodapedagógusok rendelkezésre.
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	▪ A szocializációs időszakra (befogadás/beszoktatás) az „Engedjétek, hogy szeressünk benneteket” nevű, minden csoportra érvényes, közös tervet (folyamatszabályozást) készítünk, ebben tervezzük azt is meg, hogy mivel kedveskedünk az új kicsiknek. ▪ A gyermekek jelét úgy válogatjuk ki, hogy ahhoz mondókát, verset vagy gyermekdalt lehessen kapcsolni. Ez az első esztétikai élménye a gyermekeknek az óvodában. ▪ Minden óvodai csoportnak van saját jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezetet biztosít, s mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését. ▪ Minden csoportnak van kedvenc bábja, (szeretett báb) akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat. Ezt a bábót is a többi közé helyezzük, hogy a gyermekek játszhasanak vele, tapogathassák, megszeretgethessék. ▪ Újraértelmeztük hagyományos rendezvényeinket úgy, hogy a gyermekeket minél kevesebbet szerepeltetjük. A jeles napok, ünnepek, jelképei mindig megjelennek az óvoda ünnepnapjaiban, dekorációjában. ▪ Törekszünk az óvodások és az idősebb gyermekek (iskolások) gyakoribb találkozásának megteremtésére. ▪ Az óvoda rendelkezik a gyermekek számára készült, udvariassági szokásokat tartalmazó „etikai kódexszel”.

A FELNŐTT-GYERMEK KAPCSOLATÁBAN MEGJELENŐ ELVEINK

(Az Adler-i bátorító nevelés 14 pontja)

1. *A felnőtt próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermeket.*
2. *Parancsolás helyett igyekezzon kérdezni.*
3. *A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában.*
4. *A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.*
5. *A felnőtt biztosítson a gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot, a határok pontos megjelölésével, a többszöri „hátralépéseknél” vezessen be konzekvenciákat.*
6. *A felnőtt legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.*
7. *A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakítását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.*
8. *A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát, a kialakult összeütközések feldolgozása során.*
9. *A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakulhasson, a bátorítatlan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb előrelépésnek, fejlődésnek is.*
10. *Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitáson keresztül.*
11. *A felnőtt – gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előrevivő megfogalmazás jelenjen meg, a kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő társ megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedelmény keresése, melyből mellőzendő a megváltás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.*
12. *A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek bizalomelőlege és szemlélete, ami a sikert észre véteti, a sikertelenséget segít elviselni.*
13. *Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyermeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak és változásra képessé váljanak.*
14. *A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. (A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.)*

**Az óvodai
tevékenységekben**

A tevékenységek tervezésekor, megvalósításakor felhasználjuk és alkalmazzuk az igényesen válogatott magyar és egyetemes kultúra irodalmi, zenei,

megjelenő sajátosságok:	képzőművészeti táncművészeti értékeit. Játék: Sajátos tartalmak az életkor és az egyéni képességek figyelembe vételével: - belülről indított és vezérelt játéktevékenység indításának segítése - kreatív alkotói légkör biztosítása - művészeti játékok kialakítása a csoportszobában - egyéb játékok létrehozása (konstrukciós-, építő-, mozgásos-, családi -, projekt tér) - az esztétikai nevelés tudatos beépítése a játékidőbe - lehetőség szerint, folyosói játékok nyitása (2-3 gyermeknek) - az udvaron a három művészeti tér kialakítása (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, ének, zene, énekes játékok, gyermektánc, verselés, mesélés) - kooperatív játékok támogatása, segítése Módszerek: ▪ játékeszközök cseréje évszakonként ▪ az adler-i bátorító nevelés alkalmazása ▪ a játékszabályok megerősítése vizuális szimbólumokkal, dramatikus játékokkal, és a csoport „szeretett bábjaival” ▪ a játékok helyének rögzítése vizuális szimbólumokkal Verselés, mesélés: Sajátos tartalmak az életkor és az egyéni képességek figyelembe vételével: ▪ A mese erkölcsi mondanivalójának megfogalmazása, megerősítése közmondás alkalmazásával ▪ A mesékhez különböző ráhangoló-, dramatikus játékok játszása. ▪ A meséhez, mesekönyv készíthető, abból való mesélés. ▪ A „mi mesénk” mese kitalálása csoport, mikrocsoport, és páros formában. ▪ Lehetőleg nem szavaltatjuk a gyermekeket kórusban. ▪ Óvónők alkalmi színházának, bábszínházának megalakítása (meseszínház, bábszínház). ▪ Évszakonként külső előadók meghívása Módszerek: ▪ Mesélés: a) meseszignál alkalmazása b) első héten a mesélés lehetséges formái - mesélés szó szerint - mesélés több szempontból (tárgy megszemélyesítésével, vagy egy szereplő személyén keresztül) - a mese végleges memorizálása játékosan (pl: pletyka játék)
---	---

c) *második héten a mese feldolgozásának lehetséges formái*

- *mesélés bábbal (slk, fakanál, ujj, zacskó, kesztyű, marionett, dugó, stb)*
- *pantomimmel*
- *mesélés a gyerekek bevonásával*
- *vetítéssel, IKT eszközt használatával*
- *dramatizálás, a meséhez kapcsolódó dramatikus játékok játéka*
- *a mese egy részletének kiemelése, eljátszása*
- *a gyerekek saját, általuk készített mesekönyvből mesélnek*

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:**Sajátos tartalmak az életkor és az egyéni képességek figyelembe vételével:**

- *zenekör kialakítása (a csoportszobában 6 szék körben elhelyezve)*
- *hívogató ceremónia az énekes játékhoz, zenei képességfejlesztéshez*
- *évszaki hangversenyek szervezése*
- *táncház a gyermekek szép, esztétikus mozgásáért*
- *pihenés előtt altatódalok előadása*
- *élethelyzethez kapcsolódó zenehallgatás*
- *óvodába érkezéskor meghittséget árasztó halk folyosói zene szől*
- *zenei gyűjtemény összeállítása*
- *„csak tiszta forrásból” elv érvényesítése*
- *értékes, igényes zeneművek közvetítése*

Módszerek:

- *alkalmanként csak egy énekes játék játéka*
- *„Így tedd rá” módszer alkalmazása*
- *az énekes játék tanulása utánzással*
 1. *az énekes játék dallamának, szövegének elsajátítása*
 2. *az énekes játék szabályának elsajátítása*

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:**Sajátos tartalmak az életkor és az egyéni képességek figyelembe vételével:**

- *ovi-galéria működtetése: a művészeti értékek közvetítése az óvodába belépők felé (kulturális misszió betöltése)*
- *kiállítás megnyitók, művészeti komplexitás alkalmazásával*
- *személyes találkozások az alkotókkal, gyűjtőkkel*
- *mini-galéria kialakítása a csoportszobában a gyermekek alkotásainak kiállítására*
- *alkotó tér kialakítása*

	Módszerek: ▪ az óvoda PR tevékenységének segítése, meghívók, képeslapok készítésével - 5-6-7 évesek - óvodapedagógusok ▪ az alkotó térben, a rajzeszközök állandóan a gyermekek rendelkezésére állnak ▪ élményből kiinduló téma, két technika felajánlásával ▪ a mini-galériában és az ovi-galériában látható alkotásokról esztétikai értékítélet megfogalmazása Mozgás Sajátos tartalmak az életkor és az egyéni képességek figyelembe vételével: ▪ mozgásos fantáziajáték ▪ egyenletes járás helyes testtartással, zenére vagy ritmushangszer kísérettel ▪ zenés mozgásos percek eszközzel és eszköz nélkül ▪ mindennapi kocogás, futás Módszerek: ▪ többségében a szabadlevegőn végezzük ▪ előnyben részesítjük a mozgásos játékokra épülő mozgásfejlesztést A külső világ megismerése Sajátos tartalmak az életkor és az egyéni képességek figyelembe vételével: ▪ projekt szemléltetése kialakítása ▪ probléma alapú gondolkodásból kiinduló élmény- és tapasztalatszerzés ▪ erdei óvoda megszervezése ▪ aktivitást segítő kooperatív fejlesztő játékok alkalmazása a szülőknek projektkiállítás szervezése ▪ mikrocsoportos élményszerzés, séta Módszer: - tervezésünkben negyedévente, legalább 2 alkalommal megjelenik a projekt terv
Sajátos tanulásszervezés:	Projekt módszer A projektek olyan komplex feladatok, amelyeknek középpontjában egy gyakorlati természetű probléma áll. A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásának feltárása, így a témát a gyermekek széles körű összefüggésben dolgozzák fel.

A gyermekek érdeklődésre, az óvodapedagógus és a gyermek közös tevékenységére épülő módszer. A megismerési folyamatok a projektek tevékenységeinek sorozatából valósulnak meg.

A cél sohasem a tanulás, hanem valamilyen konkrét produktum létrehozása. A tanulás mint kísérő eszköz van jelen, a főszereplők a produktum elérésére irányuló tevékenységek. A tanulás a tevékenységek tervezése, szervezése, a szokások alakítása, elsajátítása közben valósul meg.

Jellemzői:

- **Nagyfokú szabadság**, amelyet a gyermekek számára biztosít a célok kiválasztásától, a tervezéstől a feladat végrehajtásának módjain keresztül egészen az elkészült produktum értékeléséig
- A konkrét, a **mindennapi életből vett problémákat** közösen oldják meg az óvodapedagógusok és a gyerekek, eközben a gyermekek saját elképzelései is megvalósulnak.
- A gyermekek **aktív részvétele és érdeklődése** biztosított, mert a gyermekek maguk választhatják ki érdeklődésük, képességeik, tempójuk szerint azokat a feladatokat, amelyek vonzóak számukra. Lehetnek ezek a feladatok akár a téma feldolgozásából, akár a tervezésből, akár a megvalósítás folyamatából.
- Az óvodapedagógus – gyermek és a gyermek-gyermek közötti természetes együttműködésre épül mind a téma kiválasztásában, mind a hozzá szükséges tudás megszerzésében, a kellékek és eszközök beszerzésében, a produktum elkészítésében és bemutatásának megszervezésében.
- Központi témája **tevékenységekben vagy tevékenységek sorozatában valósul meg**. (pl.: körtebefőtt télire:körteszedés, körtevásárlás, -,mosás, -válogatás, üvegmosás, szirupkészítés, stb.)
- A téma jellegétől függően **időtartama** lehet rövidebb vagy hosszabb(több hét vagy akár egy hónap)
- **A témafeldolgozás teljes**, mivel az adott körülményekhez képest a lehető legtöbb összefüggés kerülhet felszínre.(pl.: a körte mint gyümölcs,, az egészség, a higiénia, a tartósítás, az ős jellemzői, stb.)
- A **tevékenységekbe integrált műveltség tartalmak** sokoldalú tapasztalatok során épülnek be a gyermeki tudatba. A valóságos élettevékenységek maguk köré rendezik az ismereteket, ezáltal komplexsége és több szempontúvá válik a központi probléma feldolgozása. Eközben a gyerekek aktívan és cselekvően „élik” az életet, és megismerésük fő forrása a tapasztalás lesz, amely így maradandó tudást biztosít.
- **Kollektívizál és individualizál**, mert közös tervezéssel, közös szervezéssel, közös végrehajtással és ellenőrzéssel együttműködéssel együttműködésre, összedolgozásra, munkamegosztásra, kooperativitásra sarkallja a gyermekeket, ugyanakkor lehetővé teszi, hogy kik-ki maga válasszon magának testhez álló feladatot – ezzel individualitásukat viszik a közös vállalkozásba.

- A projekt megvalósulásába a szülői támogatás és közreműködési készség is bevonódik.

A projekt fajtái:

- Egy gyakorlati feladat, mint például egy hasznos tárgy vagy doboz megtervezése és kivitelezése.
- Egy esztétikai élmény átélése például oviújság készítése, szüreti mulatság, színházi előadás)
- Egy probléma megoldása, például Hová menjünk kirándulni? Hogy kerül a tej a dobozba?
- Valamilyen tevékenység elsajátítása, például kerékpározás, körmöcskésés, szőnyegszövés.
- Valamilyen tudás elsajátítása például: A tél, A dió, Az óvod környéke, A családom.

A projekt tervezésjellemzői:

- Az egész éves folyamatot nem tervezzük projekt módszerrel ,mert ügyelünk arra, hogy az egyes projektek között legyen kellő idő az élmények feldolgozására és lecsengésére. Tervezésünk során, negyedévente legalább 2 projektet tervezünk, aminek az időpontja kiterjedhet egy hétre vagy akár egy hónapra is.

A projekt megszervezésének folyamata:

1. Előkészület a projekt kiválasztásához

Az óvoda pedagógus feladata:

- a gyermeki érdeklődés számbavétele
- a lehetséges projekt témák számbavétele
- minden egyes téma fejlesztő hatásainak, integrációs lehetőségeinek felérése

2. A projekttemák gyermekek elé terjesztése, a gyermekek választás

3. A gyermekek által választott projekt megtervezése

A gyermek és az óvodapedagógus közös munkájának sorrendje:

- a projekttema tevékenységekre bontása
- a témával kapcsolatos már meglévő tudás, az eddigi tapasztalatok számbavétele
- információk gyűjtése, forrásuk feltárása és az információk gyűjtésének megtervezése
- az eszközök, szerszámok, kellékek számbavétele, beszerzésének megtervezése
- a felelősök, vállalkozók és „önként jelentkezők” regisztrálása
- az egyes tevékenységekhez idomuló produktumok kiválasztása, megadása, választási és változtatási lehetőségek biztosítása
- az egyes tevékenységek lehetséges sorrendjének összeállítása, véglegesítése, regisztrálása

4. A projekttevékenységek lebonyolítása a regisztrált sorrend

figyelembevételével. Ezek lehetnek az óvodapedagógus és a gyermek együttes tevékenységei, egyéni, páros, és közös, valamint kooperatív munkaszervezési módokkal.

5. Az egyes tevékenységek produktumainak **közzétételei** (kiállítás, képeskönyv, video-film bemutató, poszter, faliújság, dramatikus játék, előadás, táncház, stb.) és **a meghívottak körének kiválasztása.**

6. A projekt értékelése:

- beszélgetéssel
- az élmények felidézésével,
- önértékeléssel
- egymás tevékenységeinek értékelésével

A projektmódszer előnyei:

- Meghagyja a világ egy és osztatlan voltát, és a teljesség élményével ajándékozza meg az óvodás gyermeket
- Alkalmas élethelyzetekben adódó tevékenységek általi tapasztalatszerzésre.
- A tevékenységben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltségterületek
- A közvetlen környezet szemléletes alapját adja a megismerési folyamatok fejlődésének - érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás- és a gyermeki kísérletező igénynek.
- Biztosítja az egyéni érdeklődés, az egyéni ütem, az önállóság és az öntevékenység lehetőségét, ez motiválón hat a gyermekek téma iránti elkötelezettségére. Ezek a hatások motiválón hatnak a gyermeki önfejlődés inspirálására úgy, hogy közben a pedagógus háttérben maradhat.
- A szabad önkifejezés lehetősége harmonikus lelkiállapotot eredményez.
- A szenzoros, perцепciós, pszichomotoros fejlődés elsőbbséget nyer a konkrét tapasztalás során.
- A cselekvések hatékonyabban segítik a személyiség fejlődését, mintha a felnőttől származnának a feladathelyzetek.
- Mindig tartalmaz választási lehetőséget, így jól hasznosítható az egyéni érdeklődés motiváló ereje.
- Teret ad a váratlan módosításoknak, kiegészítéseknek, újonnan fellépő igényeknek.
- Támogatja az eltérő szükségletű gyermekeket, az eltérő tanulási stílusok érvényesülését.
- A közösségi vállalás és az együttes tapasztalás során megvalósulhat a munkamegosztás.

A szervezett tanulás formái:	Kötelező: - mozgás, mindennapos testnevelés - mesélés - énekes játékok (5-6-7 éveseknek) Közvetve kötelező: - a külső világ tevékeny megismerése - ének, zene, énekes játékok, gyermektánc, zenei képességfejlesztés - verselés Kötetlen: - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
A sajátos nevelési gyakorlat várható eredményei:	▪ A gyermekek ügyelnek saját külsejükre, melyekben megjelenik a szépre, az ízlésesre törekvés. ▪ Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, szimbólumait. ▪ Ismerik saját képességeiket, tudják értékeiket, de azt is megtudják fogalmazni, mik a hiányosságaik. ▪ A gyermekek spontán játéktevékenységében gyakran megjelennek a művészeti tevékenységek. ▪ Az ismert meséket szabad játéktevékenységben, belső indíttatásból gyakran dramatizálják. ▪ Egyre bonyolultabb egyedi építményeket képesek létrehozni. ▪ Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda etikai kódexében preferált viselkedési szabályok. ▪ A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni. ▪ Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni. ▪ Képzalkotásaikban egyedi módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket. ▪ A gyermekek alkotásaira jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása. ▪ Szívesen alkotnak közös kompozíciókat. ▪ Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne.

	▪ Az alkotásokról tudnak értékítéletet alkotni, tudnak beszélgetni az alkotásokról. ▪ Szívesen készítenek önállóan és csoportosan is játékokat, ajándékokat, kellékeket. ▪ Szeretnek közösen- és a közösségért dolgozni.
Állandó jeles napok, programok:	Szülők számára nyitott programok: ▪ Mihály napi vásár ▪ Márton nap ▪ Adventi játszóház és hangverseny ▪ Utcai rajz kiállítás ▪ Anyák napja ▪ Napfényes nap ▪ Évzáró- búcsú az óvodától Szülők számára zárt programok: ▪ Évszakonként Ovi-galéria megnyitó ▪ Őszi almaszüret ▪ Könyvtárlátogatás ▪ Mikulás ▪ Adventi orgona koncert és templomlátogatás ▪ Farsang hete -Tavaszcvaró télüzés ▪ Március 15. – megemlékezés a városi Kossuth szobornál ▪ Május 1.- májusfaállítás ▪ Húsvét ▪ Tavaszi kirándulások – erdei óvodai programok ▪ Születésnapok, névnapok
Sajátos dokumentáció:	<u>Projekt terv:</u> ▪ Projektek tervezése a csoportnaplóban történik ▪ Szülők tájékoztatása: - Projekt témája - Időkerete - Célja - Élmény és tapasztalatszerzés - Élménye és tapasztalatok feldolgozása - Fejlesztő játékok - Gyűjtőmunka ▪ A projekt tevékenységeinek megjelenítése a csoport kalendáriumon ▪ Projekt értékelése a szülők számára ▪ Projekt dokumentálása ▪ Produktumok bemutatása
Sajátos	Minden olyan – a programhoz illeszkedő, vagy illeszthető – intézménnyel, amely

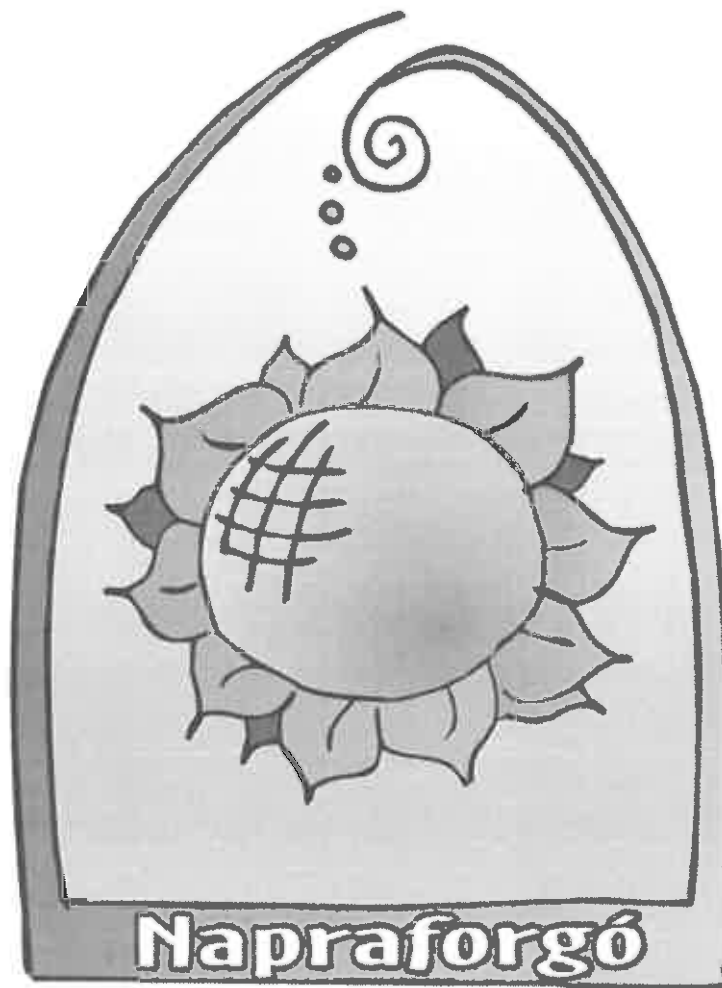
kapcsolatrendszer:	<i>kiszélesítheti, vagy elmélyítheti a pedagógiai gyakorlat magvalósulását, együttműködésre törekszünk.</i>
Közvetlen partnerek	Óvoda-család együttműködése <i>A szülőkkel való kommunikáció és a velük való együttműködés a program egyik hangsúlyos alapeleme. Az együttműködés formái megegyeznek az intézményi tartalmi minimummal.</i>
Az intézményi kapcsolatrendszeren kívüli közvetett partnereink	- Kodály Zoltán Alapfokú Művészetoktatási Intézmény - Apáról Fiúra Népművészeti és Kézműves Egyesület - Szentháromság Római Katolikus Főtemplom – Katolikus Egyház - TBDSK (Törökszentmiklósi Birkózó Diáksport Klub) - Sarkadi Imre - Törökszentmiklós Városi Önkormányzat Városellátó Szolgálat Iskola konyha - <u>Ipolyi Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ</u> - "Ezerjó" Szentmiklós Néptáncgyűttes - Bozsik Gyermek Labdarúgó Program – Kiss Gergely - IV. sz. Idősek Klubja - Olas Tiszafia Hagyományőrző Egyesület - Lánglovagok - Önkéntes Tűzoltóság Törökszentmiklós - Törökszentmiklósi Rendőrkapitányság
Nyilvánosság:	<i>Fontosnak tarjuk, hogy a közvetlen partnerek körén túl szélesebb körben is tájékoztatást adjunk a programról, annak megvalósulásáról, sikereiről. Ennek keretében a fontosabb eseményeket, programokat, eredményeket folyamatosan megjelenítjük közösségi oldalakon, a honlapunkon, médiában</i>
Módszertani anyagok:	Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból. 1996. Körmöci Katalin (2004): Projektmódszer az óvodában. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó. Budainé Balatoni Katalin: Így tedd rá!

A NAPRAFORGÓ TAGÓVODA

NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

Készítette:

Fajt Györgyné
tagóvoda vezető

Óvodánk 1979-ben – a Nemzetközi Gyermekévben – nyílt meg. Jelenleg 3 csoportban neveljük a gyerekeket. Lehetőség szerint tiszta életkorú csoportok kialakítására törekszünk. Tornatermünk, fejlesztő szobánk, nagy udvarunk, tágas, esztétikus mosdónk van. Jól felszerelt csoportszobákkal várjuk a gyermekeket. A kisgyermekek nevelését 6 óvodapedagógus végzi. Munkánkat 3 szakképzett dajka, 1 pedagógiai asszisztens segíti.

Nevelésünk legfontosabb alapelvei:

- Kiemelt területnek tekintjük az óvoda óvó, védő, gondozó funkcióját, nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmód szokásainak alakítása.
- A gyermekek hozott tudására, erősségeikre építő pedagógiai gyakorlatot követünk.
- A tanulási folyamatban fókuszálunk a szülők aktív bevonására.
- Kiemelt fontosságúnak tarjuk az érzelmi, erkölcsi, és közösségi nevelést, ezen belül a családi nevelést, a közösségépítést.

Kiemelt célunk:

- Hídpítés a család felé, pozitív üzenetek által, a gyermekeken keresztül.

Nevelésünk sajátos rendszere (Kedves Ház pedagógia) lehetővé teszi a gyermekek változó, eltérő szükségleteinek figyelembe vételét, a differenciált egyéni képességfejlesztést, a családok fokozottabb mentális, érzelmi és szociális támogatását. Alkalmazzuk a roma kultúra azon irodalmi, zenei, képzőművészeti értékeit, amelyek igazodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz.

Nagy hangsúlyt fektetünk a játékra, általa pedig a szociális képességek, kompetenciák elsajátítására, erősítésére.

A szülőkkel való együttműködés óvodai nevelésünk alapeleme, a lehető legnagyobb mértékben bevonjuk őket a különböző eseményekbe. A hagyományos kapcsolattartási formákon kívül sajátos alkalmakon is találkozunk, pl.: Családi napok, Nyitott ház programok, Szülők klubja, a Cigány Kultúra Világnapja. Minden ősszel megrendezzük a Napraforgó hetet, melyen hagyományos népi mesterségeket, szokásokat ismertetünk meg meghívott mesteremberek közreműködésével. Az „Óvodába indulok” hét keretében az óvodakezdet megelőzően ismerkedhetnek meg a gyermekek – szüleikkel együtt- a leendő óvó nénikkel, dajka nénikkel, az új környezettel

Nevelőmunkánkat, a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény pedagógiai programjában meghatározottak alapján végezzük.

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékeit a helyi sajátosságokhoz igazodva alakítottuk ki, melyek az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazottakkal koherensek.

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI NAPRAFORGÓ TAGÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

Készült az alábbi pályázatok eredményeinek felhasználásával:

- TÁMOP 3.2.2. Esélyegyenlőségi programok végrehajtásának támogatására
- TÁMOP 3.1.4. Kompetencia alapú oktatás egyenlő hozzáférés –Innovatív intézményekben
- TÁMOP 3.1.1. Biztos Kezdet Óvodai Program
- ÉAOP-5.1.1/A-12-2013-0007/1-5. Törökszentmiklós város északi szegregátumának komplex fejlesztése
- Lázár Péter-Bordács Margit: Kedvesház Esélyteremtő Programja

Mottó: „Kérlek szépen, nyisd ki!”

Nevelésfilozófiánk:	„Két tanító fogadást kötött, hogy melyikük tudja rövidebb idő alatt kinyitni egy gyermek öklöbe szorított kezét. Egyikük erővel próbálkozott. A gyerek összeszorított foggal szorította öklét, de ő kitartóan addig feszítette a gyerek ujjait, amíg az megadta magát és sírva fakadt. A másik gyöngéden és szelíden fogott hozzá. Rámosolygott a gyerekre, megérintette a gyerek öklöbe szorított kezét és azt mondta neki: „Kérlek szépen, nyisd ki!”. Erre a gyerek visszamosolygott, és szinte azonnal ösztönösen szétnyitotta ujjait. A „Kérlek szépen, nyisd ki!” mottó híven tükrözi a Kedvesház – pedagógia hitvallását. Ez az attitűd jellemzi legjobban a pedagógiai hozzáállásunkat. Ez a vezérgondolat jellemzi legjobban nevelésünket, ez a szándék érvényesül abban, ahogy utat keresünk a gyerekekhez és a szülőkhöz, ez szövi át és határozza meg az egész pedagógiai gyakorlatunkat.” (Kedveskönyv)
Jövőképünk:	Óvodánk küllemében is, és a nevelőmunka tartalmi színvonalát tekintve is váljék a településrész egyik kiemelkedő intézményévé.
Óvodaképünk:	▪ „Kedves ház arculat” megteremtése, a homlokzaton elhelyezett Kedvesház logóval. ▪ Az óvoda folyosójának központi részén egy roma származású képzőművész alkotásának elhelyezése, melynek témája a gyermek és a család.
Alapelveink:	▪ Az óvoda funkciói közül, fokozottan alkalmazzuk az óvó, védő, ellátó, gondozó funkciót. Tervezésünkben ez megjelenik. ▪ Valljuk, hogy a gyerekek munkájának értéke maga a munka, hibáival együtt. ▪ A gyermek megtanulására, (szociális hátrányok, eltérő családi szocializáció, nyelvi hátrányok és szubkulturális különbségek, előítéletesség, szülői motivátlanság) a hozott tudására, az erősségeire építő pedagógiai gyakorlatot követünk. ▪ A tanulási folyamat fókuszainak az én-erősítést, kooperativitást, élményszerző- és tevékenységközpontú tanulás-szervezést, valamint a szülők aktív bevonását tekintjük. ▪ Minden nevelési-oktatási tevékenységet olyan céllal és megfontolással végzünk, hogy az pozitív hatással legyen a családi környezetre is. ▪ Erősítjük a gyermekekben és a szülőkben azt a felfogást, hogy a hátrányos helyzetből való felemelkedés a tanuláson át vezet. ▪ Kiemelt fontosságúnak tartjuk az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelést, ezen belül a családi nevelést (összetartozás, családban elfoglalt hely, szerep, stb.), illetve az egészséges életmód és életvitel kialakítását.

	▪ <i>Nevelésünk magába foglalja a nemzetiségi identitás megalapozását.</i>
Célunk:	▪ <i>Az egyéni-és kulturális másság (eltérő családi szocializációs minta) megismerésen alapuló személyre szabott személyiség fejlesztés (szociális-, tanulási-, fizikai-, művészeti képességek fejlesztése);</i> ▪ <i>Én-erősítés (a hozott tudásra építés; támaszkodás az erősségekre; elismerés, értékelés);</i> ▪ <i>Közösségépítés (KETHANO- szabályrendszer);</i> ▪ <i>Hídépítés a család felé (pozitív üzenet a család felé a gyereken keresztül; együttműködő partnerkapcsolat; a szülők bevonása; megerősítés a szülői szerepekben)</i>
Feladatunk:	▪ <i>Roma és/vagy hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknek olyan pedagógiai, szociális és tárgyi környezet biztosítása, mely pozitívan hat a családi környezetre is.</i> ▪ <i>A szülői segítőkapcsolat kialakításának és ápolásának kezdeményezése, a rendszeres "pozitív üzenetek" küldése a családok felé.</i> ▪ <i>Minden alkalom megragadása arra, hogy a szülőket meggyőzzük arról, hogy minden helyzetben a gyermekek érdekeit kell szem előtt tartaniuk.</i> ▪ <i>A szülők (és az otthoni környezetet) lehetőség szerinti bevonása az óvodai élet eseményeibe, rendezvényeibe, és egyúttal tudatos kihasználása az ilyen helyzeteknek az egymás iránti bizalom elmélyítésére, információcserére, kölcsönös tájékoztatásra.</i> ▪ <i>Olyan foglalkozások, rendezvények szervezése, melyek kifejezetten a szülők egészségnevelésével, művelődésével, szülői kompetenciájuk erősítésével, továbbtanulásukkal kapcsolatosak. (előadások, felnőttek iskolája, stb.).</i> ▪ <i>A gyermekek óvodai tevékenységébe változatos módon, tudatos tervezéssel jelenjenek meg a cigány kultúrkincs (irodalom, zene, tánc, képzőművészet) hagyományos és kortárs értékei.</i>
Egészséges életmódra nevelés	<i>A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életmódbeli és szociokulturális helyzetükből adódó hátrányaik kompenzálása érdekében nagyobb hangsúlyt kap az egészséges életmód szokásainak kialakítása, automatizálása, az egészség megőrzése érdekében a prevenció.</i>
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	<i>A programunk sajátos rendszere lehetővé teszi a gyermekek változó, eltérő szükségleteinek figyelembevételét, a hiányzó szokások kialakítását, az eltérő családi értékek és kultúrák tolerálását, a halmozottan hátrányos helyzetű</i>

	gyermek és családok fokozottabb mentális, érzelmi, és szociális támogatását.
Az óvodai tevékenységekben megjelenő sajátosságok:	<i>A tevékenységek tervezésekor, megvalósításakor felhasználjuk és alkalmazzuk a roma/cigány kultúra irodalmi, zenei, képzőművészeti táncművészeti értékeit.</i> Verselés, mesélés: ▪ <i>Tervezésünkben negyedévente legalább 2 alkalommal megjelenik a cigány gyermekirodalom, azaz a cigány népmesék, műmesék, ill. roma származású költők, írók művei. (pl. Szécsi Magda, Bari Károly, Choli Daróczi József, Karsai Ervin meséi, versei) Ezeket az alkotásokat magyarul meséljük, mondjuk, dolgozzunk fel.</i> Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: ▪ <i>Tervezésünkben negyedévente legalább 2 alkalommal megjelennek az autentikus népdalok, a népies műzenék, a cigánytáncra jellemző ritmusok, dallamok.</i> ▪ <i>A zenehallgatás során cigány származású zenészeket, ill. zeneszerzők műveit is hallgatjuk.</i> Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: ▪ <i>Negyedévente legalább 2 alkalommal tervezünk ismerkedést cigány témájú képekkel, cigány származású képzőművészek alkotásaival, a cigány viselet sajátos színvilágával. (Pl.: Orsós Teréz, Balázs János, stb.)</i>
A program által ajánlott, általunk alkalmazott módszerek:	A megismerés módszerei ▪ <i>A megismerés módszereit csak akkor tudjuk eredményesen alkalmazni, ha képesek vagyunk hitelt érdemlően sugározni a gyerek felé irányuló érdeklődésünket, kíváncsiságunkat.</i> <u>Lehetséges formái:</u> <i>névjátékok, én-erősítő gyakorlatok, megfigyelés, az aktualitáshoz igazodó személyes beszélgetések.</i> A közösségépítés módszerei ▪ <i>A közösségi élet során valósul meg a gyerekek szociális képességeinek fejlődése, az egyéniség határainak megtapasztalása, az együttélés és együttműködés szabályainak kialakulása és tudatosulása, a kommunikáció és a konfliktuskezelés fejlődése, a közös alkotás örömeinek megérzése, a közösségi értékek felismerése.</i> <u>Megvalósulási formák:</u>

	▪ KETHANO-szabályok <i>Közösségépítő gyakorlatok, játékok, beszélgető kör, kooperatív tanulásszervezés, könyv vagy album készítés a közös programokról.</i> (KETHANO cigány nyelven azt jelenti: „közös”, a Kedvesház-pedagógiában közösséget értünk alatta.) ▪ Projekt módszer <i>Egy-egy nagyobb volumenű téma vagy probléma feldolgozása, ilyenkor a projekt módszert célszerű alkalmazni. Különösen jó lehetőséget jelent a választás szabadságának érvényesítésére a nagyobb érdeklődés és elköteleződés előidézése céljából.</i> ▪ Drámapedagógia <i>A foglalkozások célja a dramatikus cselekvésen keresztül megvalósuló tanulás. A személyiség kibontakozásának, a közösségi érzések és –értékek megerősödésének különösen hatékony eszköze. Segíti a figyelmet, a feladattudat és feladattartás, az emlékezet, az együttműködés, az empátia, a felelősségtudat, a kommunikáció és az önérvényesítő készség fejlődését.</i> ▪ Album készítés <i>A könyv vagy album készítés átszövi a Kedvesház-pedagógia mindennapi gyakorlatát. Közösén készített könyv készül 2-3 jeles eseményről (születésnapok, kirándulások, gyerek programok, stb.) részben a könyv, mint érték; az olvasóvá nevelés, a tanulási képességek fejlesztése céljából, másrészt a közös élmény és közös tevékenység révén a közösség fejlesztésének elősegítéséért.</i>
A szervezett tanulás formái:	Kötelező: - mozgás, mindennapos testnevelés - mesélés - énekes játék (5-6-7 éveseknek) Közvetve kötelező : - külső világ tevékeny megismerése - verselés - ének, zene, zenei képességfejlesztés, énekes játék, gyermektánc Kötetlen: - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Állandó jeles napok, programok:	<i>A szülőkkel való együttműködés a program egyik alapeleme. A gyakorlatban ez úgy valósul meg, hogy a lehető legnagyobb mértékben bevonjuk a szülőket a különböző programokba, eseményekbe. Bármilyen, a gyermekhez kapcsolódó, történésről a szülőt tájékoztatjuk, kikérjük a véleményét, igyekszünk megtalálni az együttgondolkodás módját és az együttműködési pontokat.</i> <u>Szülők számára nyitott programok:</u> - Napraforgó hét ezen belül Családi nap, megvendéglés, közösen készített produktum hazavitele. - Őszi kirándulás - Adventi játszóház - Karácsony - <u>Délután</u>, a szülők megajándékozása, versekkel, dalokkal karácsonyi hangulat megteremtése az óvodapedagógusok által, gyertyagyújtás, megvendéglés (mézeskalács, tea) - Farsang - A cigány kultúra világnapja(Roma nap) - április 8. - Gyermeknap - Anyák napja (Nyitott ház) - Évzáró, minden csoport bemutatójával <u>Szülők számára zárt programok:</u> - Márton nap - Mikulás - Korcsoporttól függetlenül személyesen van jelen minden csoportban a Mikulás, csomagot ajándékoz minden gyermeknek. - Karácsony - <u>Délelőtt</u> a folyosón feldíszített óvodai karácsonyfa alá a Jézuska hozza az ajándékokat (játékeszközöket). Közös éneklés után, ajándékbontás és ünnepi ebéd következik. - Húsvét - Tavaszi kirándulás - Születésnapok - <i>A programban érintett minden gyereknek meg kell ünnepelni a születésnapját. Ekkor személyre szóló ajándékot kap a felnőttektől, és a társai is dalokkal, versekkel, rajzokkal ajándékozzák meg. Végül közös játékkal folytatódik az ünneplés. Később készül egy születésnapi könyv, melybe minden gyerek rajza/alkotása benne van, s amit az ünnepelt hazavihet.</i> Városi rendezvényen való részvétel, közreműködés: - Március 15
---	--

Kapcsolatrendszer:	<i>Minden olyan – a programhoz illeszkedő, vagy illeszthető – intézménnyel, amely kiszélesítheti, vagy elmélyítheti a pedagógiai gyakorlat magvalósulását, együttműködésre törekszünk.</i>
közvetlen partnerek	▪ Szülők/törvényes képviselők <i>A Kedvesház-pedagógia fontos része a szülőkkel/családokkal való aktív és személyes kapcsolattartás, együttműködés. Ennek az alábbi sajátos megvalósulási formái vannak:</i> ▪ Családi nap – „Napraforgó hét” <i>Ez egy olyan alkalom, mely összehozza a csoportot alkotó gyerekeket, szüleiket és az érintett pedagógusokat. Legfontosabb célja, hogy közös élményeken keresztül áthidaljon távolságokat, kialakítsa az egymáshoz tartozás érzését, és teret adjon az együttműködésnek. A családi napnak három összetevője van, együtt éneklés, együtt étkezés és együtt játszás. A nap végére születnek családi produktumok, melyeket a családok hazavisznek.</i>

	▪ Nyitott ház - Anyák napja Egy ünnepi műsorral (bemutató foglalkozással) kezdődik, ami által a szülők betekintést nyerhetnek az intézményben folyó pedagógiai munkába, rálátásuk lesz gyerekeik teljesítményére, a csoportban elfoglalt helyére, a közösség munkájára. Célja a szülői büszkeség érzésének megélése, a tudás és tanultság értékének kialakítása. A foglalkozás második része egy valójában szülői értekezletnek nevezhető eseménnyé alakul, ahol megbeszélésre kerülnek az aktualitások és az elkövetkező időszak tervei, feladatai, a lehetséges együttműködés formái. ▪ Szülők klubja A nevelési év során a szülői igényekhez és az óvoda lehetőségeihez mérten szervezhető, vezetheti tagóvoda vezető, óvodapedagógus és külső szakember is. A klubfoglalkozások különböző témák köré csoportosíthatóak, de célunk, hogy mindenképp szolgálja a fiatal szülők szülői kompetenciájukban való megerősödését. Ezzel segítve egymás jobb megismerését, az együtt-tevékenykedés örömeinek megtapasztalását, egymás örömeinek és nehézségeinek meghallgatását. ▪ Személyes beszélgetések Személyes beszélgetésekre azért van szükség, mert ilyenkor kötetlen formában, az aktuális helyzetnek megfelelő témákat tartalmazó, életszerű, nem kizárólag szakmai természetű, inkább emberi érdeklődésen, megértésen alapuló kapcsolat alakul ki. A személyes odafordulás, figyelem, megértés, elismerés alapfeltételei a bizalom kialakulásának, s a bizalom jelenti a partneri együttműködés alapját. Épp ezért minden lehetőséget meg kell ragadni a szülőkkel való személyes beszélgetések folytatására. ▪ Kirándulások ▪ Kirándulást a gyerekek életkorának megfelelő időtartammal évente 2 alkalommal szervezünk, a szülők és az együttműködő partnerek bevonásával.
közvetett partnerek	▪ Gyermekevédelmi, szociális, egészségügyi ellátó szervezetek A hátrányos helyzet okozta problémák többoldalú kezelése a Kedvesház program egyik kiemelt célja. A gyerekek és családjaik komplex megsegítése és

	támogatása céljából együttműködünk az érintett gyermekvédelmi-, szociális- és egészségügyi ellátó szervezetekkel. Ennek formáját és ütemezését a jogszabályokban meghatározott módon tesszük, ill. az intézmény stratégiai dokumentumai alapján. Óvodánkban, szükség szerint a családlátogatások sajátos formáját is alkalmazzuk, mely szerint az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi, szociális, egészségügyi szakemberek közösen látogatják meg a családokat. ▪ Kisebbségi önkormányzat – Közösségi ház A kisebbségi önkormányzattal való együttműködés hozzájárulhat a multikulturális nevelés sikeres megvalósulásához. Közös programok szervezésével, egymás rendezvényeinek segítségével, az ezeken való megjelenéssel és aktív közreműködéssel az identitás megerősítése, a másság reális megismerése, a különbségek érdekességeinek megtapasztalása valósul meg. ▪ Biztos Kezdet Gyerekház Településünkön működik Biztos Kezdet Gyerekház, melynek célja a hátrányos helyzetű településrészekben, nehéz körülmények között élő családok gyermekei számára olyan szolgáltatások biztosítása, melyek hozzájárulnak későbbi óvodai, iskolai sikerességükhöz. A ház munkatársaival rendszeres segítjük egymás munkáját, közvetett és közvetlen formában egyaránt tartjuk a kapcsolatot. ▪ Egyházi és civil szervezetek Szélesebb körű szolgáltatások nyújtása, a családok többoldalú megtámogatása céljából a környezetben elérhető, és a program iránt érdeklődést mutató egyházi és civil szervezetekkel is együttműködést kezdeményezünk. ▪ Részvétel a helyi társadalmi eseményekben Fontosnak tartjuk, hogy a programnak legyen kisugárzása a helyi társadalom felé az esetleges előítéletes illetve elutasító viszonyulás enyhítése céljából. Ennek érdekében évente legalább két – a helyi társadalom bevonásával megvalósított – programon (sport, egészségvédelmi, környezetvédelmi, kulturális, egyházi) részt veszünk vagy szervezünk.
A Kedvesház pedagógia	▪ Megvalósul a gyermekek pozitív adottságaira, tulajdonságaira alapozó

bevezetésének várható eredményei:	<i>személyiségfejlesztés.</i> ▪ <i>Olyan csoportközösségek alakulnak, ahol a gyermekek megtanulják a másság elfogadását, a kölcsönös tiszteletet, egymás munkájának megbecsülését, a közös munka örömét és a segítségnyújtást.</i> ▪ <i>A szülők és az óvoda munkatársai között bizalmon és kölcsönös tiszteleten alapuló, együttműködő partneri kapcsolat alakul ki, ezáltal pozitívan változik a szülők óvodához való viszonya és a szülők szülői kompetenciájukban megerősödnek.</i> ▪ <i>A gyermekek érdeklődőbbé, fogékonyabbá válnak a környezetük iránt és nyitottabbá a cigány kultúra felé.</i> ▪ <i>Csökken a helyi társadalomban az előítéletesség a romák iránt.</i>
Dokumentáció:	a)TERVEZÉS DOKUMENTÁCIÓ ▪ Gyermek portfólió = Egyéni fejlődési napló (intézményi) <i>A változás/fejlődés nyomon követésének eszköze.</i> ▪ Forgatókönyvek <i>A Kedvesház programban a jeles napok/események megtervezésének eszköze a forgatókönyv, melynek megalkotásával az adott rendezvény tevékenységeinek napirendszerű beosztása, felelősök hozzárendelése, eszközök számbavétele történik. Elkészítése az előkészület része, a nevelők feladata.</i> ▪ „Az én ingecském” <i>Ez a „dokumentum” a gyermekeknek az önmagukkal való szembesülését segíti, a legszemélyesebb jellemzőiket tárja fel. Az óvodapedagógusok előtt kirajzolódik az a gyermek kép, amilyennek abban a pillanatban a gyermek tartja magát. A program ajánlásától eltérően arra kérjük a gyermeket, hogy nevezze meg három csoporttársát, akivel legszívesebben tölti az idejét az óvodában. Így egyfajta szociometriai vizsgálat eszközeként is alkalmazzuk.</i> b) PARTNERI EGYÜTTMŰKÖDÉS DOKUMENTÁCIÓJA ▪ Együttműködési megállapodás a szülőkkel <i>Együttműködési megállapodást kell kötni, melyben világosan meg vannak fogalmazva mindkét fél vállalásai, az együttműködés formái és irányai. Ezzel egyúttal megvalósul - a már működő óvodában - a program bevezetésének feltétele azaz, az érintett szülők írásbeli beleegyezése.</i>

	▪ Együttműködési megállapodás a szervezetekkel Minden, a programba együttműködőként bevont szervezetekkel együttműködési szerződést kell kötni, mely tartalmazza az együttműködés célját, tartalmát, formáját, időtartamát, a kapcsolattartó nevét és feladatait. A megállapodások megkötése az intézményvezető feladata. ▪ Jelenléti ív Minden, az adott együttműködő szervezettel történő megbeszélésről, találkozóról jelenléti ívet és emlékeztetőt kell készíteni, melyet a résztvevők aláírnak és feltüntetik azt is, hogy melyik szervezet képviselőjében vannak jelen.
Nyilvánosság:	Fontosnak tarjuk, hogy az érintettek körén túl szélesebb körben is tájékoztatást adjunk a programról, annak megvalósulásáról, sikereiről. Ennek keretében a fontosabb eseményeket, programokat, eredményeket folyamatosan megjelenítjük közösségi oldalakon, a honlapunkon, médiában
Személyi feltételek:	A Kedvesház-pedagógia alkalmazásához a meglévő humán erőforrás elegendő, létszámbővítésre nincs szükség. A pedagógussal szembeni elvárások: ▪ empátia, önismeret, hitelesség, szociális érzékenység, sztereotípiák és előítéletek felismerése, kezelése; önkontroll; ▪ a hátrányos helyzet/roma problémavilág ismerete (roma kultúra, hagyományos kultúra, családi szocializációs másság, értékek, szokások, szegénységi másság); ▪ jó kommunikációs készség; ▪ Kedvesház-pedagógiai képzettség, szakmai tudás és mindezek alkalmazása a saját gyakorlatban;
Tárgyi feltételek:	A program működtetéséhez szükséges elemek: ▪ Gyermek ágyneműk,(párnák, takarók, derékalj) ágynemű huzatok, váltóruhák, váltócipők ▪ Tornafelszerelés/ zsák, fehér póló, rövid és hosszú nadrág, tornacipő ▪ Törölközők ▪ Mosógép ▪ Szárítógép ▪ Színes nyomtató+patron ▪ Képzőművészeti alkotások reprodukciói ▪ Anyagi fedezet biztosítása Családi nap, Nyitott ház, Szülői klub, Cigány

	<i>kultúra Világnapja programokhoz, és a kirándulásokhoz.</i>
Módszertani anyagok:	<i>Bordács Margit-Lázár Péter: Kedveskönyv 2013. Gyermekekért SOS '90 Alapítvány</i> <i>Módszertani kézikönyv roma/hátrányos helyzetű gyermekek integrált oktatásához, neveléséhez)</i>

NYITNIKÉK TAGÓVODA

NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

Készítette:

Szórád Marianna
tagóvoda vezető

Óvodánk, a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény Nyitnikék Tagóvodája, mely 1956 óta működik óvodaként. A város szélén, tiszta levegőjű, impozáns természeti környezetben helyezkedik el. A város egyik legszebb, legnagyobb udvarát tudhatjuk magunkénak, melyben lehetőség van a felszabadult, természetes mozgásra, spontán megfigyelésekre, fürkészésre, épp úgy, mint tudatos fejlesztésre. A természet szeretése, óvása, gondozása, gyakorló – és gyógynövény kert művelése nálunk belülről táplálkozó, természetes folyamat. Ligetes udvarunk lehetővé teszi sok-sok madár megfigyelését (látcsővel, nagyítóval), itatását, etetését. Regisztrált madárbarát óvoda vagyunk.

Felújított óvoda épületünkben, tágas, világos, gyermekközpontú csoportszobákban, életkor szerinti csoportokban, családias légkörben fogadjuk a gyerekeket. Mindennapi tevékenységeinket is a természetesség hatja át, az évszakkörök témáihoz igazodva. Külső- belső környezetünk nyugalmat árasztó, otthonos.

Hitvallásunkban kiemelt helyen szerepel a természeti nevelés, melyben szimmetrikus kapcsolatban ér össze a természeti és emberi értékek tisztelete. Törekszünk a környezettudatos, környezetre, egymásra figyelő magatartás természetes jelenlétére.

A szülőkkel együttműködésre törekszünk. Mozgósításukat, bevonásukat szolgálják és segítik közös programjaink.

Ősszel mindenki várja „alma-fesztiválunkat”, februárban farsangi mulatságunkat. A kézműves játszóházainkra is mindig sok az érdeklődő. A családi pályázatokra értékes, közös alkotásokat készítenek a családok, melyek egy ideig óvodánkat díszítik.

Gyermeknap alkalmából egy teljes hétig szervezünk örömszerző programokat a gyerekeknek (bűvész műsor, szabadtéri versenyek, óvónők bábszínháza, kézműves foglalkozás, stb).

Az évente kétszer megjelenő DAMI-OVI újságunkból tájékozódhatnak rendezvényeiről, programjainkról.

Sok tapasztalattal rendelkező, sokoldalúan - tehetséggondozás, nevelés a művészet eszközeivel, gyógytestnevelés, mentálhigiénés, gyermekdráma vezetői – képzettséggel rendelkező nevelőtestületünk a gyermekek teljes személyiségének fejlesztését végzik – drámajátékokkal, zenei fejlesztéssel, gyermektáncos mozgásfejlesztéssel, kreativitást fejlesztő kézműves foglalkozásokkal, természetbúvár szemlélet alakításával, az egészséges életmód kialakításával, valamint nagy hangsúlyt fektetnek a gyermekek testi-lelki jól létének biztosítására. Nevelő munkánkat gazdagítják az óvodán kívüli tanulmányi séták, kirándulások, színházlátogatások, vendégművészek előadásai.

Nevelőmunkánkat a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény pedagógiai programjában meghatározottak alapján végezzük.

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékeit a helyi sajátosságokhoz igazodva alakítottuk ki, melyek az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazottakkal koherensek.

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI NYITNIKÉK TAGÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

„A gyermek fejlődése szempontjából döntő fontosságú, hogy érezze, nem csak szeretik, hanem olyannak szeretik, amilyen.”

(Hermann Alice)

Nevelésfilozófiánk:

A vadludak tanítása

Robert Neish

„Ahogy a vadludak csapkodnak a szárnyaikkal, felhajtóerőt képeznek az őket követő madaraknak. Azzal, hogy V-alakban repülnek, az egész madársereg húzóereje 71%-al nagyobb, mintha egyedül repülnének.

Lecke: Azok az emberek, akiket egy közös irány és közösségi érzés tart össze, gyorsabban és könnyebben jutnak előre, mivel egymást is tudják segíteni.

Mikor egy lúd kiesik a formációból, hirtelen megérzi a nehézségét annak, hogy egyedül repül, így gyorsan visszatér az alakzatba, hogy ismét erőt merítsen abból a „húzóerőből”, amit az előtte lévő madarak hoznak létre.

Lecke: Ha van annyi eszünk, mint egy vadlibának, csatlakozunk olyan csoportokhoz, akik ugyanoda tartanak, mint mi.

Mikor a vezető lúd elfárad, visszafordul az alakzatba, és átadja a helyét egy másik vadlibának.

Lecke: Kifizetődő felváltva dolgozni a nehezebb feladatokon, és megosztani a vezetést emberekkel, akik – mint a libák – függetlenek egymástól.

Az alakzat ludai hátulról gágognak az elsőnek, hogy ösztönözzék őket, így segítenek megtartani a sebességet.

Lecke: Higgyük el, hogy a mögöttünk lévők „gágogása” ösztönző, és nem azért teszik, hogy hátráltassanak bennünket.

Mikor egy vadlúd megbetegszik vagy megsérül, esetleg lelövik, két liba kilép az alakzataból és követik a társukat lefelé, hogy védelmet biztosítsanak neki. Addig maradnak vele, amíg a madár folytatni nem tudja a röptét, vagy meg nem hal. Ezután repülnek csak tovább önállóan, vagy egy másik alakzattal, hogy utolérjék a saját

	csapatukat. <i>Lecke: Ha van annyi eszünk, mint a vadlibáknak, kiállunk egymásért, ahogy ők teszik.”</i> <i>Kicsik és nagyok! Legyünk mi is vadludak!</i>
Jövőképünk:	<i>Óvodánk külső-belső megjelenésében, színvonalas tartalmi munkájában, váljék a város egyik kiemelkedő természetéhez kötődő intézményévé.</i>
Óvodaképünk:	<i>A természet közeli arculat megteremtését célozza, a folyosó központi részén elhelyezett „ZÖLD-ELŐ” fal, melyen - gyűjtőmunkák, hírek, érdekességek, aktualitások – környezetvédelmi jeles napok kiírásai fogadják az érkezőt.</i> <i>Kellemes környezetet teremtenek az időszakos kiállítások - családi pályázatok - szárított növényekből, termésekből készült szezonális dekorációk.</i>
Pedagógusképünk:	▪ <i>Óvodánk alkalmazottaival szembeni alapvető feltétel és elvárás, hogy magatartásuk és beszédkultúrájuk utánozható minta legyen a gyermekek számára.</i> ▪ <i>Az egy csoportban dolgozó nevelők tudjanak együttműködni, tervezni, a feladatokat megosztani.</i> ▪ <i>Véleményük a megoldandó feladatot és egymás fejlődését segítse.</i> ▪ <i>A nevelőtestület minden tagja vállaljon és érezzen felelősséget a közösen kitűzött célok, feladatok megvalósításáért.</i> ▪ <i>Az óvodapedagógusok folyamatos önképzéssel, élethosszig tartó tanulással bővítsék, ill. tartsák szinten tudásukat, ismereteiket, fejlesszék személyiségüket.</i>
Alapelveink:	▪ <i>A globális környezetüket szerető a szépet meglátó, a természethez erős kötődésű gyermekek nevelése, a családok bevonásával.</i> ▪ <i>Nevelési folyamatunk fókuszában a közvetlen környezetét jól ismerő, fenntartható életmódra törekvő szemléletmód dominál.</i>
Célunk:	<i>Az életkori sajátosságoknak és egyéni adottságoknak megfelelő környezeti hatásokon alapuló személyiségfejlesztés.</i>
Feladatunk:	▪ <i>Ingergazdag, érzelmi és környezeti hatások biztosítása, óvodai és óvodán</i>

	kívüli programok szervezése. ▪ Változatos tevékenységek tudatos tervezésével támogatjuk a természet értékeinek megóvását, ápolását, tiszteletét.
Egészséges életmódra nevelés	▪ Egészséges életmód szokásainak kialakítása – egészséges táplálkozás szorgalmazása, mértékletesség, takarékoság hangsúlyozásával. ▪ Korszerű hulladékkezelési eljárások megismerése, alkalmazása (szelektív). ▪ Tudatos fogyasztóvá válás: egészséges táplálkozás, idényzöldségek, gyümölcsök fogyasztása.
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	Szemlélet formálásunk alapját képezi, hogy egymást segítő, közösségi szellemet erősítő attitűdöt közvetítünk a munkatársak, a gyerekek, és a szülők felé. Érzelmi, erkölcsi alapértékeink, beállítottságunk lehetővé teszik a biztató légkör, az együttérzés, szolidaritás érzésének támogatását nevelési folyamatunkban. Beszélgetőkör: Elengedhetetlen része a napnak a beszélgetőkör. Természetesen épül be napirendünkbe ez a fajta közös szertartás. Elmondhatják az óvodán kívüli élményeiket, ill. az óvodai életükkel kapcsolatos érzéseiket, gondolataikat. Mindnyájan részt vesznek ebben a tevékenységben egymásra koncentrálva, egymást meghallgatva.
Az óvodai tevékenységekben megjelenő sajátosságok:	Minden tevékenységi terület az évszakkörök témáihoz integrálódik. Játék: ▪ Játék eszköztárunkban megjelennek a természetből vett anyagok, az öko és szenzitív fejlesztő játékok. Külső világ tevékeny megismerése: ▪ A természetben való jelenlétünk dominál a külső világ megismerése során. Környezetvédelmi jeles napokhoz tevékenységeket rendelünk. Szeptember 23. Takarítási világnap - Az óvoda udvarának gereblyézése, söprögetése, szülők bevonásával. - Növényi hulladékokból bogármelegedő készítése. - Betakarítás a kis kertben, őszi terményeink begyűjtése, válogatása,

tisztítása.

- A kert ásása, rendezése közben a földigiliszták, hangyák megfigyelése (nagyítóval is).
- Kiültetett virágaink téliesítése.

Október 4. Állatok világnapja

- Látogatás az óvodához közeli gazdasági udvarba.
- Az ember állatgondozó munkájának megismerése.
- Állatalbum készítése a szülőkkel, testvérrel otthon gyűjtött képekből.
- Bogármelegedő gondozása, továbbfejlesztése.
- Akvárium, v. terrárium telepítése.
- Madáretetők kihelyezése.
- „A legkedvesebb állatom” címmel rajzkiállítás rendezése.
- Kirándulás természeti környezetbe.

Március 22. Víz világnapja

- Babafürdetés, babaruhamosás.
- Szappanbuborék fújás.
- Papírhajó hajtogatás, úsztatás.
- Úrtartalommérés – különböző nagyságú edények feltöltése egységnyi vízzel.
- Növények hajtatása, csíráztatása vízzel és víz nélkül.
- Akvárium tisztítása és feltöltése friss vízzel.
- Vízzel kapcsolatos képek gyűjtése otthon a szülőkkel, albumba rendezése.
- Séta alkalmával az esővíz útjának megfigyelése.
- Kísérletek vízzel (fagyasztás, olvasztás, párologtatás).

Április 22. A Föld világnapja

- Ismerkedés a Földgömbbel, a Föld alakjával, fogalmakkal (földrészek, országok, hegyek, tengerek, óceánok).
- Kirándulás a Városi Könyvtárba, ismeretterjesztő könyvek, újságok nézegetése, kölcsönzése.
- Séta egy közeli építkezéshez, ahol megfigyelhetjük a földréteget, a gödröt.
- Terepasztal készítés, a domborzati viszonyok megfigyeléséhez, tapinthatóságához.
- Veteményezés, fűnyírás, virágládák beültetése.
- Fák, bokrok metszése, facsemeték ültetése a szülők bevonásával.

Május 10. Madarak, fák napja

- Az elültetett fák folyamatos figyelemmel kísérése, öntözése.
- Madáretetők leszerelése.
- Udvarunkon fészkelő madaraink hangjának, életmódjának megfigyelése (videóra rögzítése).
- Madárhajtogatás, sárkányeregetés, színes madártollgyűjtés.

- Fészeképítés fűszálakból, ágakból.
- Udvarunk fáinak kérgéről lenyomat készítése és összehasonlítása.
- Képek gyűjtése madarokról, fákról: tabló készítése.

Június 5. Környezetvédelmi világnap

- Szelektív hulladék gyűjtése, majd elszállítása a hulladékgyűjtőhöz.
 - Családi pályázat a háztartási hulladékok újra hasznosítására (játékok, eszközök), ezekből kiállítás rendezése.
 - Környezetbarát termékek gyűjtése, az azokon feltüntetett emblémák megismerése.
 - Udvar rendezése, szépítése.
- Erdei óvodai kirándulást szervezünk hagyományosan évente.
 - Kialakított gyakorló kertünkben minden csoportunk tevékenykedik.
 - Gyógynövénykert gazdagítja udvarunkat, gondozása, terméseinek felhasználása folyamatos.
 - Gondoskodunk a madarak itatásáról, etetéséről.
 - Lehetőségeket biztosítunk bogármelegedő és komposztáló használatához.

Mozgás:

- Ligetes, fás udvarunk alternatív lehetőségeit kihasználjuk a szabad és irányított mozgásban egyaránt – mezítláb járás különböző talajon, alacsony fára mászás, a nagy térben való felszabadult, természetes mozgás és tájékozódás a napos és árnyékos helyek kihasználásával.

Verselés, mesélés:

- Természetközeli helyzetben történő spontán vershallgatás, verselés.
- Természeti jelenségek drámajátékkal való átélése.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- Énekes játékok és zenehallgatás alkalmasszerűen a szabadban.
- Természet zeneiségének felfedeztetése – dió, mák, fa, kavics, madárcsicsergés.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

- Saját udvarunkon gyűjtögetett természeti kincsek felhasználása a természeti élményekből indított alkotó tevékenységek során.

Munka:

- A gyakorló - és gyógynövény kert művelése, füves terület tisztán tartása

	<i>az avar összegyűjtése saját élményű lehetőséget biztosít a munka megbecsülésére és tiszteletére.</i>
A szervezett tanulás formái:	Kötelező: - mozgás, mindennapos testnevelés - mesélés - énekes játék (5-6-7 éveseknek) Közvetve kötelező : - külső világ tevékeny megismerése - verselés - ének, zene, zenei képességfejlesztés, énekes játék, gyermektánc Kötetlen: - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Sajátos nevelési gyakorlatunk várható eredményei:	▪ Képesek a „Lehajolok hozzád, hogy a vendéged legyek” elveit érvényesíteni anélkül, hogy beavatkoznának a természet rendjébe. ▪ Nem bántják a bogarakat, kisállatokat, nem tesznek kárt a növényekben. ▪ A gyakorlókertben szívesen tevékenykednek, végeznek megfigyeléseket, s esetenként észreveszik egy-egy munkálat szükségességét.(betakarítás, gyomtalanítás, gereblyezés, stb.) ▪ Az udvari játékokat, kerti szerszámokat rendeltetésszerűen használják. ▪ Szívesen mennek a természetbe, észreveszik az ott látható szépet, jól érzik ott magukat. ▪ Érdeklődnek társadalmi környezetük iránt és családjukkal, lakóhelyükkel kapcsolatban. ▪ Szeretik, védik, óvják a természeti és társadalmi környezetüket.
Állandó jeles napok, programok:	<u>Óvodán belüli jeles napok, programok, események</u> Szülők számára nyílt óvodai rendezvények, jeles napok, események - Alma-fesztivál - Ősz kincsei - családi pályázat - Adventi kézműves játszóház - Farsangi mulatság - Húsvéti kézműves játszóház - Anyák napja - Évzáró, nagycsoportosok búcsúztatója - Gyermeknapi kézműves játszóház - Takarítási világnap (szept. 23.) - Föld napja (ápr. 22.) - Környezetvédelmi világnap (jún. 5.) A szülők számára zárt óvodai rendezvények, jeles napok események

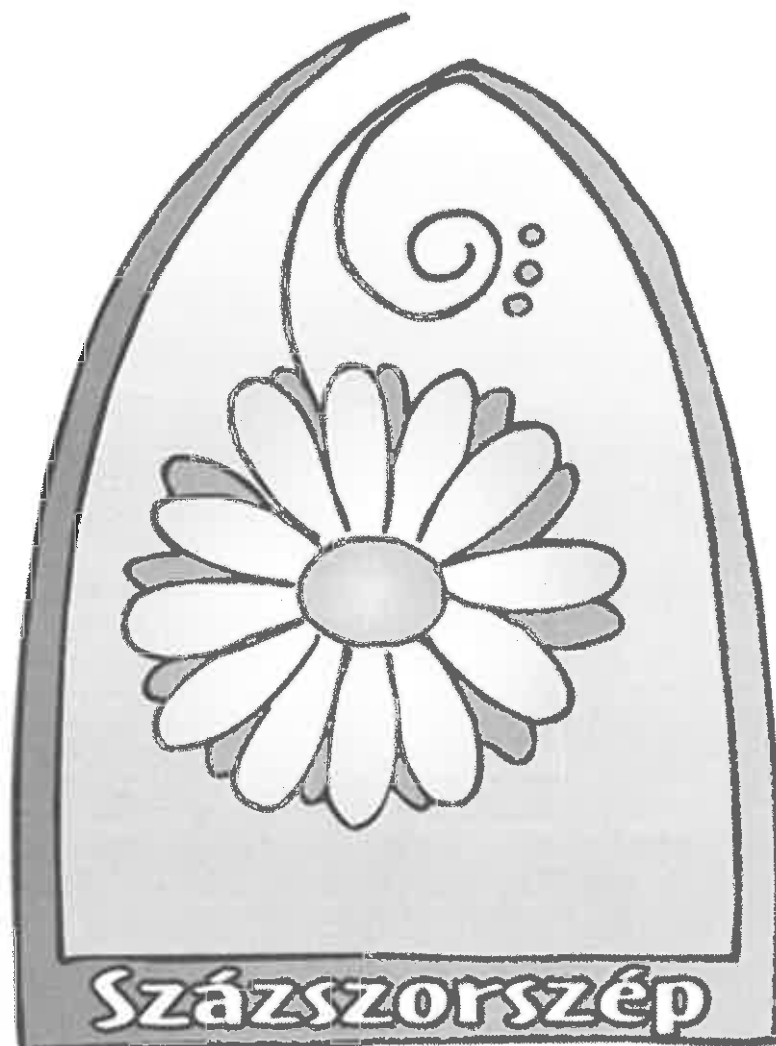
	- Bábszínház 3 alkalommal - Mikulás - Bűvész műsora - Gyermeknapi óvónők bábszínháza - Állatok világnapja (okt. 4.) - Víz világnapja (márc. 22.) - Madarak fák napja (máj. 10.) <u>Óvodán kívüli jeles napok, programok, események</u> Szülők számára nyílt óvodai rendezvények, jeles napok, események - Színházlátogatás Szolnok - „Mikulás kupa” - „Ovi Olimpia” A szülők számára zárt óvodai rendezvények, jeles napok események - Március 15. Vécsey emléktábla koszorúzásán való részvétel - Erdei óvodai kirándulás – Széchenyi Parkerdő Vadaspark - Kisvonatozás - Lovas kocsikázás - Hangszerbemutató a zeneiskolában - Bozsik Torna - Látogatás a Hunyadi úti iskolába - Kéthetente mozgás a birkózó csarnokban
Dokumentáció:	Az intézményi elvárásoknak megfelelő dokumentációkat vezetünk.
Kapcsolatrendszerünk	- Széchenyi Parkerdő és Ökoturisztikai Központ - Ördögszekér Környezetvédelmi Oktatóközpont - Apáról Fiúra Népművészeti és Kézműves Egyesület - „Dami ovi” újság - Miklós Néptánc Együttes
Módszertani anyagok:	- Labanc Györgyi (szerk.) Óvodások környezeti nevelése Réce füzetek 5. kiadó: Magyar Környezeti Nevelési Egyesület 2001. - Zöld-Híd Alapítvány Környezettudatosság az óvodában - "Apró lépések az óvodásnak, nagy lépés a világnak!" Kiadó: Zöld-Híd Alapítvány 2010. Bp.

A SZÁZSZORSZÉP TAGÓVODA

NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

Készítette:

Banka Erzsébet
tagóvoda vezető

Óvodánk 1974-ben épült a Fáy András lakótelep szomszédságában, 1975. április 14-én vehették birtokba a gyerekek. Hosszú évekig szinte csak a lakótelepen élő gyerekeket tudtuk felvenni, néhány éve már kibővített a körzetünk, de érkeznek hozzánk gyerekek a város minden pontjáról.

Óvodánk 72 férőhelyes, három csoportos, osztott, életkor szerinti szerveződésben működik. Személyi feltételeink adottak, hat óvodapedagógusunk munkáját, három szakképzett dajka és pedagógus képesítéssel rendelkező pedagógiai asszisztens segíti. Óvodapedagógusaink számos továbbképzésen vettek és vesznek részt módszertani kultúrájuk, ismereteik bővítése érdekében. Csoportszobáink tágasak, jól felszereltek, igényesen berendezettek. Játékeszközeink színvonalasak, alkalmasak a játékerdeklődés felkeltésére és megtartására. Óvodánk nagy udvara ligetes, jól tagolt, udvari játékaink lehetőséget biztosítanak a gyerekek számára a változatos játékokra és mozgásra.

A gyermekek sokoldalú, komplex fejlesztését az egészséges életmódra nevelés, a mozgás hatásmechanizmusán keresztül valósítjuk meg. Az egészséges életmód alakítása érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a gyerekek testi képességeinek, mozgáskészségek fejlesztésére, az egészséges környezet biztosítására és a kapcsolódó erkölcsi tulajdonságok megalapozására, formálására. Gondoskodunk a szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, segítjük a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását. A gyerekek képességeinek megfelelő műveltség tartalmakat közvetítünk, egészséges fejlődésükhöz, fejlesztésükhöz befogadó környezetet biztosítunk.

Meggyőződésünk, hogy életmód és szemléletváltásra van szükség, ezért az egészséges életmód, a környezettudatos magatartás és a mozgás iránti igényt már az óvodában szeretnénk megalapozni.

A mozgás szervesen beépül óvodai életünk mindennapjaiba. Változatos mozgásformák, mozgáslehetőségek biztosításával alakítjuk a gyermekek igényét a rendszeres mozgás iránt, annak érdekében, hogy megmaradjon természetes mozgáskedvük, megtapasztalják saját lehetőségeik határait.

Lehetőséget biztosítunk a mozgásra a teremben, a szabadban, eszközzel és eszköz nélkül, spontán és szervezett formában egyaránt. A szabad mozgás, a szabad játék napirendünk szerves része, ösztönözzük az önkéntességet, az önállóságot, a kreativitást.

Sok színes, változatos program és tevékenység szervezésével, befogadó, gyermekközpontú óvodai légkörben segítjük a gyerekeket abban, hogy örömmel jöjjenek óvodába, jól érezzék magukat, hogy minden gyermek megtalálja az igényének, érdeklődésének, képességeinek legmegfelelőbb tevékenységi formát, átélje az alkotás örömet.

A családok érdeklődők, segítséget nyújtanak programunk megvalósításában, tevékeny résztvevői programjainknak. A szülők partnerek az együttnevelésben, a gyermekek érdekeit szem előtt tartó

együttműködésben. A jó hangulatú közös munka délelőttök, nyíltnapok, sport délelőttök, kézműves délelőttök, a túrák, és ünnepélyek nagy élményt jelentenek gyermekeinknek és a felnőtteknek egyaránt.

Nevelőmunkánkat, a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény pedagógiai programjában meghatározottak alapján végezzük.

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékeit a helyi sajátosságokhoz igazodva alakítottuk ki, melyek az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazottakkal koherensek.

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI SZÁZSZORSZÉP TAGÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

Készült:

Magyar Gábor: Magyar Mozgáskotta Módszerének és Dr. Tóthszöllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában című könyvének módszertani ajánlásai alapján.

Mottó: „Amit tapasztalsz, érzed és tanulsz, évmilliókra lesz tulajdonod”

/Madách Imre/

Nevelésfilozófiánk:	<i>„Van-e életünknek nagyobb ajándéka, mint gyermekeink boldog mosolya?</i> <i>A gyermekközpontú pedagógiai módszerek rohamos térhódítása épp ennek az ajándéknak a felismerésében rejlik. Abban, hogy miközben az apróságok napról napra ügyesebbek, és okosabbak lesznek, egyetlen percre sem felejtik el a nevetést, a vidámságot. Az öröm, a sikerélmény pedig megsokszorozva erejüket, a sutából ügyeset, a gyengéből erőset, a zárkózottból nyitott felnőttet nevel. Ez a pedagógiai munka komoly kihívás. Olyan helyzetek sorozatát kell a gyermekeknek kialakítani és fenntartani, amelyből saját felfedezésükként kezelve, a maguk valójában megélve, észrevétlenül tudják átemelni folyamatosan fejlődő személyiségükbe a nevelési cél szerinti követelményeket, értékeket. A felelősen gondolkodó felnőtté válás folyamatának meghatározó időszaka, a kisgyermekkorra, az óvodai nevelés időszakára esik. Miként házaink gondosan épített alapjai, úgy ezen időszak átgondolt személyiségfejlesztő hatásai is hosszú évtizedek meghatározói.”</i> <i>/Magyar Gábor: Magyar Mozgáskotta Módszer/</i>
Jövőképünk:	<i>Legyen óvodánk megbízható, elismert kiindulópontja vonzáskörzetünk, városunk óvodáskorú gyermekei számára. Küllemében és a nevelőmunkánk színvonalát tekintve is váljék Törökszentmiklós egyik kiemelkedő intézményévé.</i>
Óvodaképünk:	▪ <i>Csoportszobáink tágasak, világosak, jól felszereltek, szépen berendezettek.</i>

	▪ Óvodánk udvara szép, nagy, ligetes, sok fával, játékra, mozgásra alkalmas változatos udvari játékokkal, jól tagolt játékterekkel. ▪ Minden gyermek és dolgozó rendelkezik az óvoda logóját ábrázoló egységes fehér tornapólóval, a mindennapi mozgásformákhoz alkalmazkodó kényelmes ruházattal, lábbelivel ▪ Rendelkezünk KRESZ pályával, amely alkalmas kerékpározásra, a mindennapi futásra, kocogásra, versenyjátékok lebonyolítására. ▪ Speciális, tartós, esztétikus, igényes mozgásérdeklődést felkeltő és megtartó változatos eszközökkel rendelkezünk. ▪ Információs tábláinkon a helyes táplálkozással, az egészség megóvással, az egészséges életmóddal, az egészségvédelemmel, fertőző betegségekkel, mozgással, sporttal kapcsolatos cikkek, információk, könyvajánlások állnak a szülők rendelkezésére
Pedagógusképünk:	▪ A pedagógussal szembeni elvárások: - Példamutató, példaadó felnőtt életvitel - Példaadó magatartás - Mozgásszeretet - Önismeret, empátia, hitelesség - Gyermekismeret - Értékek közvetítése
Alapelveink:	▪ Minden lehetőséget biztosítunk, megadunk a gyermekeknek személyiségük egészséges, optimális fejlődéséhez ▪ A mozgás megszerettetésével, örömeivel szeretnénk elérni, hogy az váljék a gyerekek alapigényévé. ▪ Olyan eszközöket, módszereket alkalmazunk, amelyekkel hatékonyan és élvezetesen tudjuk fejleszteni az alapkészségeket és a fizikai képességeket egyaránt. ▪ A megismerési, a tanulási folyamatban az én-erő, az egészséges önbizalom fokozását, az önérvényesítést, az önállósulási tendenciákat, a javítás lehetőségét erősítjük. ▪ Fontosnak tartjuk a példaadást, a példamutatást az egészséges életvitel, életmód váltaához.
Célunk:	▪ A gyerekek, a családok szemléletének formálása az egészséges életmód, a mozgás lehetőségeinek bemutatásával, közvetítésével. ▪ A gyermeki személyiség komplex fejlesztése mozgásos tevékenységekkel. ▪ A gyermekek számára élvezetes és hasznos fejlesztési alternatívák

	<i>felkínálása a mozgásos programjainkban.</i> ▪ <i>Sikerélmény biztosításával a gyermekeket újabb és újabb mozgásos tevékenységekben való részvételre ösztönözzük.</i> ▪ <i>Az új, változatos mozgásformák tanulását a pozitív transzfer hatások segítségével még eredményesebbé tesszük.</i> ▪ <i>A szülők, a családok meggyőzése, bevonása, értékek közvetítése programjainkon keresztül.</i>
Feladatunk:	▪ <i>A gyerekek személyiségfejlődésének, egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását három reprezentációs szinten a motorikum, a vizualitás és a verbalizáció együttes jelenlétével valósítjuk meg.</i> ▪ <i>Változatos óvodai programjainkba bevonjuk a szülőket, hogy gyermekeiken keresztül is segítsük a családok szemléletének, az egészséges életmód, életvitel iránti igényének alakítását.</i> ▪ <i>A mozgásos tevékenységekbe integráltan komplex módon valósítjuk meg a gyermekek érzelmi, szociális, kognitív, anyanyelvi képességeinek fejlesztését.</i> ▪ <i>Közös élményekre épülő, közös tevékenységeket biztosítunk a mozgással kapcsolatos pozitív érzelmek és a kompetenciaérzet kialakítása érdekében.</i> ▪ <i>Megteremtjük az önálló tevékenykedés, örömteli, önálló mozgás motivációs bázisát.</i> ▪ <i>Biztosítjuk a mozgástapasztalatok bővítéséhez szükséges teret, időt, eszközt.</i> ▪ <i>Hatékony mozgásformákat biztosítunk, a funkcionális mozgáskészségekre építünk.</i> ▪ <i>A gyerekek tevékenységeibe tudatos tervezéssel jelenítjük meg a mozgáslehetőségeket, mozgásformákat.</i> ▪ <i>Mozgásos programjaink tárházát folyamatosan bővítjük.</i>
Egészséges életmódra nevelés	▪ <i>Az egészségvédelem és megőrzés érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a prevenciós munka előtérbe helyezésére, a tájékoztatásra.</i> ▪ <i>A szülők támogatásával hetente egy alkalommal Gyümölcsnapot szervezünk mindhárom csoportban.</i>
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	▪ <i>Olyan motivációs bázis megteremtését helyezzük előtérbe, amely megfelelő alapot biztosít mozgásos tevékenységek zavartalan</i>

	kibontakoztatásához, a mozgásos tevékenységekhez társuló érzelmek megéléséhez. ▪ A belső motiváció és a pozitív érzelmek kialakulását erősítjük. ▪ Programunk sajátosságai segítségével erősítjük gyermekeinkben az elfogadás, a segítőkézség, a türelem, az egymás iránti érzékenység és figyelmesség, a megértés képességét.
Az óvodai tevékenységekben megjelenő sajátosságok:	Verselés, mesélés: ▪ A verseket, mondókákat, népköltéseket játékos, utánzó mozgással kombináljuk. ▪ Meséket, mesefeldolgozásokat, dramatikus játékokat különböző, változatos mozgásformák megjelenítésével gazdagítjuk. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: ▪ Évente két alkalommal táncház szervezésével bővítjük a gyerekek mozgásterét és formáljuk mozgáskultúráját. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: ▪ Tevékenység előtt és közben változatos mozgásformákkal ráhangoló, lazító kéztornával segítjük a gyermekkezek koordinált mozgását. ▪ Változatos tevékenységek és technikák megismertetésével, gyakorlásával fejlesztjük a gyermekek koordinációs képességeit és testséma ismeretét. Külső világ tevékeny megismerése: ▪ A megismerési folyamatok gyakori színtere az egészséges természeti környezet. ▪ Megismertetjük gyermekeinkkel városunk meghatározó sportlétesítményeit Mozgás: ▪ Évszaktúrák szervezése ▪ Kerékpározás ▪ Magyar Mozgáskotta Módszer alkalmazása ▪ Zenés percek ▪ Mindennapi futás ▪ Aerobik a Kölcsey iskola tornatermében az első osztályosokkal közösen ▪ Családi sportdélelőtt ▪ Sport délelőtt a martfői testvéróvodával

	▪ <i>Láb- és tartásjavító feladatok beépítése mozgásos programjainkba</i>
Az általunk alkalmazott kiemelt módszerek:	A megismerés módszerei ▪ <i>A megismerő tevékenység során befogadásra felkínált tartalmi elemeket gondosan válogatjuk ki.</i> ▪ <i>A gyermeki kíváncsiságra, megismerési, kipróbálási vágyra építünk.</i> ▪ <i>Nagy hangsúlyt helyezünk az arányos, stabil tartalmi és funkcionális összhang kialakítására.</i> A közösségépítés módszerei ▪ <i>A szociális érzékenység és az önérvényesítés egymásnak való megfeleltetését hangsúlyozzuk.</i> ▪ <i>A gyermekek közötti kapcsolatokat a pozitív érzelmek mentén erősítjük (szeretni tudni, szeretni tanítani)</i> ▪ <i>A közös tevékenységek során az együttműködéshez szükséges szabályokat, szokásokat tudatosítjuk.</i> <u>Megvalósulási formák:</u> Óvodánk mozgásos és az egészséges életmódra nevelés megvalósítása érdekében szervezett programjai, tevékenységei.
A szervezett tanulás formái:	Kötelező: - <i>mozgás, mindennapos testnevelés</i> - <i>mesélés</i> - <i>énekes játék (5-6-7 éveseknek)</i> Közvetve kötelező : - <i>külső világ tevékeny megismerése</i> - <i>verselés</i> - <i>ének, zene, zenei képességfejlesztés, énekes játék, gyermektánc</i> Kötetlen: - <i>rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</i>
Sajátos nevelési gyakorlatunk várható eredményei:	▪ <i>Mozgásuk harmonikusabbá összerendezettebbé válik.</i> ▪ <i>A különböző mozdult sorokat eredményesebben hajtják végre.</i> ▪ <i>Kondicionális és koordinációs képességeik optimális szintre fejlődjenek.</i>

Állandó jeles napok, programok:	<u>Szülők számára nyitott programok:</u> ▪ Őszi, téli, tavaszi évszaktúrák ▪ Mobilitás napi rendezvények ▪ Munkadélelőtt szervezése évente két alkalommal: ősszel és tavasszal udvar és kertrendezés ▪ Mikulás kupa ▪ Ovi olimpia ▪ Játékvásár: segítjük a szülőket az otthoni játékeszközök, mozgásfejlesztő eszközök kiválasztásában, megmutatjuk, elmondjuk, hogyan lehet velük játszani. ▪ Nyílt napok szervezése ▪ Családi sport délelőtt ▪ Szülői fórum ▪ Egészség nap ▪ Óvodanyitogató a leendő óvodásoknak és szüleiknek ▪ Adventi kézműves délelőtt ▪ Húsvéti kézműves délelőtt ▪ Gyermek heti rendezvények – „Százszorszép napok” ▪ Anyák napja ▪ Évzáró ünnepély <u>Szülők számára zárt programok:</u> ▪ Szüreti Mulatság ▪ Mikulás ▪ Óvodapedagógusok, dajkák hagyományos karácsonyi bábelőadása ▪ Ősz köszöntő hangverseny ▪ Őszi és tavaszi óvodai szintű kirándulás ▪ Fogmanók napja ▪ Karácsonyi hangverseny ▪ Farsangi Mulatság ▪ Tavaszváró hangverseny ▪ Sport délelőtt a martfői testvéróvodával ▪ „Meglepetések napja” /Elköszönünk az iskolába menő nagycsoportosoktól/ Városi rendezvényen való részvétel, közreműködés: Március 15.
Kapcsolatrendszer:	Minden olyan – a programhoz illeszkedő, vagy illeszthető – intézménnyel, amely kiegészítheti, elmélyítheti a pedagógiai gyakorlat megvalósítását, együttműködésre törekszünk.
közvetlen partnerek	▪ Szülők/törvényes képviselők A hatékony együtt nevelés érdekében nagyon fontos számunkra, hogy jól működő kapcsolatot alakítsunk ki a gyermekek szüleivel. Az őszinte, kölcsönös

tiszteleten alapuló együttműködés érdekében számos közös programot szervezünk. A mindennapokban a családok megismerése, megnyerésére, igény szerinti segítésére, az egyenrangú nevelőtársi viszony megteremtése munkánk alapja.

Pedagógiai programunknak megfelelő megvalósulási formái a hagyományos kapcsolattartási formákon kívül:

- **Őszi, téli, tavaszi évszaktúrák**

Az évszakokhoz kapcsolódó gyalogtúrákat csoportonként szervezzük a szülők részvételével. A kiscsoportosok rövidebb, a nagyobbak hosszabb túrákon bizonyíthatják állóképességüket, kitartásukat. Az évszakoknak megfelelő játéklehetőségekkel, ősszel és tavasszal „piknikezéssel” kötjük össze a túrát.

- **Nyíltnapok**

Csoportonként szervezzük, a résztvevő szülők aktív résztvevői a szervezett tevékenységeknek, együtt játszanak, mozognak gyermekeikkel.

- **Családi sport délelőtt**

Évente egy alkalommal, tavasszal kerül megrendezésre a sportpálya birkózó termében. Rendezvényünkre várunk minden gyermekeikkel együtt játszani, együtt mozogni vágyó szülőt, nagyszülőt, testvért. A szabad mozgással kezdődő programot játékos futó és gimnasztikai gyakorlatok követik. A bemelegítést követően csoportonként versenyjátékokat játszunk a gyerekek és szüleik közös részvételével. A hangulatos futó és fogó játékokat a csoportok közötti kötélhúzás követi és zárja a rendezvényt. A már hagyományos sport délelőttünk évről évre nagyobb érdeklődésre tart számot.

- **Egészség nap**

Az egészség nap megszervezésével az egészséges életmód, életvitel alakításához nyújtunk segítséget a családok részére. Az egész napos rendezvény délelőtti részében a gyerekekkel és a gyerekeknek szervezünk programot. Doktor nénit, fogorvost, védő nénit láttunk már vendégül, a pozitív érzelmi viszonyulást és az ismeretek bővítését segítve. Gyümölcssalátát készítünk, egészséges élelmiszerekkel ismertetjük meg a gyerekeket, sétákat szervezünk. Délután várjuk a szülőket, ahol aerobikon vehetnek részt, ismeretterjesztő előadásokat szervezünk az egészségvédelemmel kapcsolatos témákban, egészséges élelmiszerekkel ismerkedhetnek meg szakemberek segítségével.

	▪ Gyermek heti rendezvények – „Százszorszép napok” Gyermek heti rendezvényeinken a szülők, testvérek, nagyszülők sok segítséget nyújtanak, aktívan vesznek részt a gyermeknapigalognapjainkon, és a központi gyermeknapunkon. Együtt játszanak, versenyeznek gyermekeikkel, közösen vesznek részt a kézműves tevékenységekben, versenyjátékokban, segítséget nyújtanak a gyerekek megvendégelésében. A hosszabb távon megvalósuló óvodai szintű gyermek heti kiránduláson részt vesznek, segítik a kirándulás programjának megvalósítását.
közvetett partnerek	Programunk megvalósítását segítő partnerek: ▪ Törökszentmiklósi birkózó egyesület: „Kocogj, mozogj napok” ▪ Kölcsey Ferenc Általános Iskola: Aerobik az elsőosztályosokkal közösen Egyházi és civilszervezetek: ▪ Hittanoktatás biztosítása a szülők igényeinek megfelelően ▪ Együttműködés városunk civilszervezeteivel programjaink szervezésében, lebonyolításában, ismeretterjesztésben, szolgáltatók nyújtásában
Dokumentáció	Az intézményi elvárásoknak megfelelő dokumentációkat vezetünk.
Nyilvánosság:	Fontosnak tarjuk, hogy óvodánkról és az óvodában folyó nevelőmunkánkról szélesebb körű tájékozódást adjunk. Ennek érdekében fontosabb programjainkat, eredményeket megjelenítjük a közösségi oldalakon, honlapunkon, a médiában, a nyomtatott sajtóban.
Tárgyi feltételek:	A program működtetéséhez szükséges sajátos elemek: - Tornafelszerelés / tornazsák, logóval ellátott egységes fehér póló. rövid és hosszú nadrág, tornacipő, fehér bokazokni/ - Mozgáskotta eszközök: jelmodul kottalapok szimbólumokkal, alakos, számos, marokzsákok, jelszalag, szőnyeg, gerendák, dobogók
Módszertani anyagok:	- Magyar Gábor: Magyar Mozgáskotta Módszer /Módszertani füzet, videó/ - Dr. Tótszöllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában /FER-CO. Kft./ - Demeter Rózsa: Kisgyermekek játékos tornája /Alföldi nyomda, Debrecen/ - Vámos Károlyné: Gyere velünk labdázni! /Sport-Budapest, 1982./ - Pappné Gazdag Zsuzsanna: A karika (Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok) /Flaccus Kiadó, 2002./ - Pappné Gazdag Zsuzsanna: A tornapad (Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok) /Flaccus Kiadó, 2001./

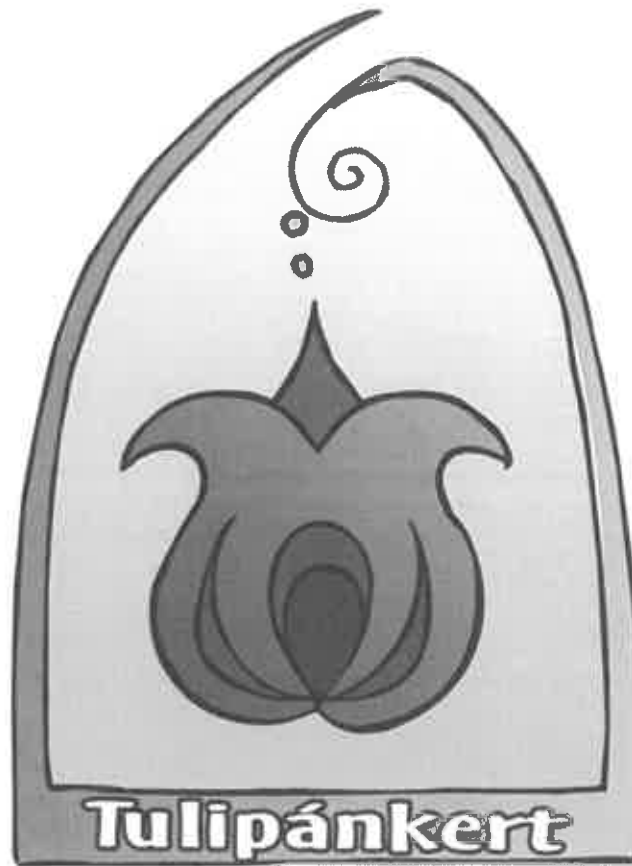
	- <i>Pappné Gazdag Zsuzsanna: A tornabot (Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok) 2/Flaccus Kiadó, 2004./</i>
Felhasznált irodalom	- <i>Magyar Gábor: Magyar Mozgáskotta Módszer /Módszertani füzet, videó/</i> - <i>Dr. Tótszöllősiné Varga Tünde: Mozsásfejllesztés az óvodában /FER-CO. Kft./</i> - <i>Czvetnics Rita: Itt a torna /Novum Kiadó, 2012./</i> - <i>Dr. Tóth János: Játékos lábtorna és tartásjavító torna /Tankönyvkiadó, Budapest, 1987./</i>

TULIPÁNKERT TAGÓVODA

NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

Készítette:

Fejlesztés Istvánné
tagóvoda vezető

Óvodánk a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény Tulipánkert tagóvodája több mint százéves múltra tekint vissza. A város nyugati részén található, megújult külső és belső környezetben, három csoportban várjuk, fogadjuk a gyermekeket. Az udvarunk változatos lehetőségeket biztosít a gyermekek fejlesztésére, a szabad játékra.

Családias légkörben gondoskodunk a gyermekek testi, lelki, érzelmi, értelmi és szociális fejlődéséről, életkoruknak és egyéni fejlettségüknek, érzékenységüknek megfelelően. Arra törekszünk, hogy a családokkal szoros kapcsolatot építsünk ki a gyermekek együttnevelése érdekében.

1906-ban épült óvodánk hagyományait ápolva munkánk alapjául a múlt értékeinek megbecsülését választottuk. A magyarság hagyományait, kultúráját, értékeit szeretnénk élővé tenni a mai gyermekek és felnőttek számára. Sajátos nevelési gyakorlatunkban a népi hagyományok őrzésére, ápolására, a természet szeretetére, a család tiszteletére, a gyermekek aktivitására, cselekvési vágyára és érzelmi fogékonyságára építünk. Tesszük ezt azért, mert ma nagyon kevés

gyermek hozza magával a szülői házból a természetre rácsodálkozás, az együttjátszás, együtt éneklés örömét. Ezért úgy gondoltuk, hogy a hagyományok felelevenítésével, őrzésével a családok bevonásával örömteli, érzélem gazdag óvodás éveket nyújthatunk a gyermekeknek.

A népi hagyományok tárházából, a gyermekek életkorának megfelelő, számukra örömteli, élményeket adó és cselekvésre készítő elemeket válogattunk össze, illesztettünk be a nevelés folyamatába.

Fokozatosan és folyamatosan fedezzük fel szűkebb és tágabb környezetünket. Megismerkedünk közvetlen lakókörnyezetünkkel, városunk jellegzetes épületeivel. Színházba, kiállításokra látogatunk el. Ősszel és tavasszal kirándulunk.

Büszkék vagyunk a jeles napokhoz kapcsolódó rendezvényeinkre: szüret, „maci nap” Pünkösdi királyválasztás, tavaszi kirándulások. Egy-egy ünnep előkészületeibe mindig bevonjuk a szülőket, igyekszünk nyitott óvodát kialakítani.

Nevelőmunkánkat, a Törökszentmiklósi Városi Óvodai Intézmény pedagógiai programjában meghatározottak alapján végezzük.

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékeit a helyi sajátosságokhoz igazodva alakítottuk ki, melyek az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazottakkal koherensek.

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI TULIPÁNKET TAGÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK SAJÁTOSSÁGAI

(Készült: A Gödöllői Néphagyományőrző Óvodai program felhasználásával)

Mottó: „Egy fa életerejét az határozza meg, hogy milyen mélyre nyúlnak a gyökerei.”

(Dr. Farkas István piarista nevelő)

Nevelésfilozófiánk:

Meggyőződésünk, hogy kisgyermekkorban a cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelemdús élmények hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire. A hagyományápolásból fakadó együttélés egy olyan biztonságérzetet sugárzó légkört teremt, amely védelmet nyújt, és alapul szolgál a gyermek teljes

	<i>kibontakoztatásához.</i>
Jövőképünk:	<i>Tagóvodánk nevelőközössége a hagyományőrző óvodai program működtetésével tudatosan törekszik arra, hogy a település egyik hagyományőrző és közvetítő intézményévé váljon.</i>
Óvodaképünk:	▪ <i>Az óvoda helyiségeiben a múlt értékeinek hangulatának felidézése.</i> ▪ <i>A kor elvárásainak megfelelő inspiráló környezet kialakítása.</i>
Pedagógusképünk:	▪ <i>Személyes példájával hiteles és követhető példát nyújt a gyermekek és a családok számára.</i> ▪ <i>A közösen megfogalmazott és elfogadott általános érvényű szabályzók betartásával, derűs összhangot és biztonságot áraszt.</i> ▪ <i>Azonosul a néphagyományőrző szemlélettel és törekszik mindazon ismeretek, készségek elsajátítására, amelyek a program megvalósításához szükségesek.</i> ▪ <i>Tudása és személyisége révén alkalmas, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazított magyar kultúra és a lokálpatrióta szemlélet komplex közvetítésére.</i>
Alapelveink:	▪ <i>A gyermekek érzelmi és esztétikai fogékonyságára és sajátos aktivitására alapozva, fejlesztjük személyiségüket.</i> ▪ <i>A gyermekek játéka néphagyomány-ápolással és természet szeretettel ötvözve, jól szolgálja érzelmi, értelmi, szociális és testi fejlődésüket.</i>
Célunk:	▪ <i>A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a néphagyomány ápolása, a természetóvás gazdag eszközrendszerével.</i> ▪ <i>A gyermekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása, környezettudatos szemlélet és magatartás kialakításával.</i> ▪ <i>A néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a családok aktív együttműködésével.</i>
Feladatunk:	▪ <i>A hagyományok gazdag tárházából, olyan tevékenységek felkínálása a gyermekek számára, amelyek, cselekvésre készítik, élményeket nyújtanak és örömet jelentenek számukra.</i>
Egészséges életmódra nevelés	▪ <i>Megismertetjük a gyermekeket a hagyományos és a modern, mai konyhatechnológiával (tartósítás, befőzés, szárítás, aszalás, gyümölcslé készítés) és eszközökkel.</i>

Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	▪ A gyermekek biztonságérzetének kialakítása, az általunk biztosított közös élmények, tevékenységek, állandó körforgásával, megerősítő szeretettel. ▪ Az aktív érzékenység megalapozása az emberi és természeti környezet hatásaira.
Az óvodai tevékenységekben megjelenő sajátosságok:	Játék: A játék folyamatában történik a műveltség tartalmak közvetítése, elsajátítása. Verselés, mesélés: - Az irodalmi anyag összeállítását a magyar népmesék, népi mondókák népköltések túlsúlya jellemzi. - Felnőtt játékokat kicsinyekkel mozgással kísért népi mondókák (ölbe vevős, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók, ujj- és tenyérjátékok, lovagoltatók csúfolók, kiszámolók) ▪ Aktualitás szerint megvalósuló irodalmi nevelés: a mindennapi hagyományokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, természeti jelenségekhez, változásokhoz kapcsolódó mondókák, mesék, találós kérdések, szólások, közmondások, dramatikus népszokások ismertetése, néphagyomány ápoló irodalmi nevelés céljából. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: ▪ Jeles napokhoz kapcsolódó dal és mozgásanyag énekes népszokások bemutatása, gyakorlása, rögzítése az ünnepkörnek megfelelő ráhangolódással, folyamatosan, fokozatosan valósul meg csoport, illetve óvoda szinten. ▪ A népi játékokhoz kapcsolódó eszközök, kellékek biztosítása, megjelenítése (gyermek viselet, kendő, kötény, kalap, bot, koszorú, stb.) Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: ▪ Népi kismesterségek technikáinak beépítése a tevékenységekbe (szövés, varrás, fonás, fűzés, díszítő munkák, batikolás, berzselés). ▪ A jeles napokhoz fűződő technikák alkalmazása. Mozgás: ▪ Ügyességi, népi sportjátékok, küzdőjátékok a szervezett és szabad

mozgás során, és a jeles napokhoz kapcsolódva (szüret, pünkösd).

Külső világ tevékeny megismerése:

- *A környezettel való aktív ismerkedés áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát.*
- *Tapasztalatszerzés biztosítása a növények, állatok életéről, az ezekhez kapcsolódó emberi munkálatokról, az idő múlásáról.*
- *Határjárás őszei, tavasszal.*
- *Befőzés, aszalás, saláta készítés.*

Jeles napokhoz fűződő szokások gyakorlása:

Szüret

- *Szülők segítségével begyűjtött őszi gyümölcsök, termékek közös elfogyasztása, mustkészítés, a feldíszített szüreti hangulatot idéző udvaron.*
- *Szüreti dalok, mondókák, játékok felelevenítése, mely az óvónők, gyermekek közös táncázásával zárul.*

Lucázás

- *A nagycsoportos fiúk csoportról-csoportra járnak jókívánságaikkal.*

Mikulásvárás:

- *Mikulás megszemélyesítésével (egy felnőtt beöltöztetése) a gyermekek ajándékozása.*
- *Közös énekléssel, verseléssel köszöntjük a Mikulást.*

Advent:

- *Az adventi koszorú készítésével veszi kezdetét a karácsonyvárás időszaka, melyet a gyermekekkel együtt díszítünk. Az óvoda épületét is a karácsonyi dekorációk teszik hangulatossá, amely az érzelmi ráhangolódást is segíti a családok és gyermekek számára egyaránt.*
- *Kézműves délután keretében lehetőséget adunk a szülők számára is, hogy gyermekükkel együtt apró meglepetéseket készíthessenek családtagjaik számára.*
- *Az adventi időszak zárásaként mézeskalácssütés, karácsonyfa díszítés, és a nevelőtestület közös, gyermekeknek szóló dramatikus játéka.*

Gyertyaszentelő

- *Az időjósító napon kialakított hagyományunk: „Macinap” a gyermekek*

	által behozott macikból kiállítás rendezése, az óvónők dramatikus játékaival színesítve. Farsang - Az előkészületekhez hozzátartoznak a télcsúfoló dalok, tréfás mondókák énekelgetése, mondogatása, ami a farsangon folytatódik. Farsang napján a gyermekek jelmezeiket magukra öltve „mulatnak”. Az óvónők a gyermekekkel együtt énekelnek, táncolnak, játszanak, farsangi fánkot fogyasztanak, elűzik a telet. Májusfaállítás - Tavaszköszöntő dalokkal, mondókákkal, körjátékokkal körbejárjuk az udvaron felállított a feldíszített májusfát. Pünkösddőlés - A játékban minden csoport részt vesz, amely lovasversenyes pünkösdi királyválasztásból, vagy a lányok pünkösdjárásából áll. Lehetőség nyílik a különböző ügyességi játékok gyakorlására, a győztes pünkösdi királlyá választására.
A program által ajánlott, általunk alkalmazott módszerek:	Az intézményi program által ajánlott és alkalmazott módszereket alkalmazzuk.
A szervezett tanulás formái:	Kötelező: - mozgás, mindennapos testnevelés - mesélés - énekes játék (5-6-7 éveseknek) Közvetve kötelező : - külső világ tevékeny megismerése - verselés - ének, zene, zenei képességfejlesztés, énekes játék, gyermektánc Kötetlen: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A sajátos nevelési gyakorlat várható eredménye:	▪ <i>Megalapozódik bennük a hagyományápolás és a természet iránti fogékonyság.</i> ▪ <i>Értik a mesében előforduló, vagy a köznapi életben előforduló ritkábban használt szavakat, népies kifejezéseket, szófordulatokat</i> ▪ <i>Tudnak 5-6 népi sportjátékot.</i> ▪ <i>A magyar népmesék szófordulatai beépülnek passzív szókincsükbe.</i> ▪ <i>A népi mozgásos, dalos játékokkal a gyermekek mozgáskultúrája, esztétikus mozgása fejlődik.</i> ▪ <i>Megismerik a népi kismesterségek technikáit, ismerik a természetes anyagokat.</i> ▪ <i>Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, helyi nevezetességeket, régi kismesterségeket, azok művelőit.</i> ▪ <i>Ismerik a természetes anyagokat és azok felhasználását.</i> ▪ <i>Szívesen vesznek részt az ünnepek előtti alkalmi munkavégzésben.</i>
Állandó jeles napok, programok:	Őszi jeles napjaink, népszokások: - <i>Határjárás</i> - <i>Szüret – óvodaszintű (családok bevonásával)</i> - <i>Állatok világnapja</i> - <i>Márton nap</i> Téli jeles napjaink, népszokások: - <i>Adventi koszorú készítés</i> - <i>Mikulás - óvodaszintű</i> - <i>Lucázás - óvodaszintű</i> - <i>Kézműves foglalkozás a családokkal - óvodaszintű</i> - <i>Karácsony</i> - <i>Vízkereszt</i> - <i>Maci nap - óvodaszintű</i> - <i>Farsang - óvodaszintű</i> Tavaszi jeles napjaink, népszokások: - <i>Víz világnapja márc. 22</i> - <i>Határjárás</i> - <i>Kézműves foglalkozás a családokkal - óvodaszintű</i> - <i>Húsvét</i> - <i>Föld napja</i> - <i>Májusfa állítás, kitáncolás - óvodaszintű</i>

	- Anyák napja (családok bevonásával) - Madarak és fák napja - Gyermekhét rendezvényei - Pünkösd (családok bevonásával) - óvodaszintű - Nagycsoportosok búcsúja (családok bevonásával)- óvodaszintű
Kapcsolatrendszer:	<i>Minden olyan – a programhoz illeszkedő, vagy illeszthető – intézménnyel, amely kiszélesítheti, vagy elmélyítheti a pedagógiai gyakorlat magvalósulását, együttműködésre törekszünk.</i>
közvetlen partnerek	▪ Szülők/törvényes képviselők <i>A hagyományörző szemlélet fontos része a szülőkkel/családokkal való aktív és személyes kapcsolattartás, együttműködés.</i>
közvetett partnerek	- Apáról Fiúra Népművészeti és Kézműves Egyesület - Törökszentmiklósi Birkózó és Diáksport Klub – Sarkadi Imre képviselő - Hunyadi Mátyás – Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola - Pánthy Endre Katolikus Általános Iskola - Baptista Szeretetszolgálat EJSZ Kölcsey Ferenc Általános Iskola - Bethlen Gábor Református Általános Iskola, Óvoda - Ipolyi Arnold Könyvtár, Múzeum és Kulturális Központ - „Ezerjó” Szentmiklós Néptáncgyűttes – Szilágyi Erik képviselő
Dokumentáció:	<i>Az intézményi elvárásoknak megfelelő dokumentációkat vezetünk.</i>
Nyilvánosság:	<i>Fontosnak tarjuk, hogy az érintettek körén túl szélesebb körben is tájékoztatást adjunk a programról, annak megvalósulásáról, sikereiről. Ennek keretében a fontosabb eseményeket, programokat, eredményeket folyamatosan megjelenítjük közösségi oldalakon, a honlapunkon, médiában.</i>
Tárgyi feltételek:	- 15 db fiú és leány viselet - körmöcskék, hímzőkeretek - paraszti élet használati tárgyai (cserép edények, köcsögök, tarisznyák, kucsmák, kalapok, botok)
Módszertani anyagok:	- A tevékenységek tervezésekor, megvalósításakor felhasználjuk és alkalmazzuk a következő kiadványokat: Czárán Erzsébet: Világnak világa 4 kötet, Hónapok, hetek, napok varázslatai - Városi Óvodai Intézmény Hunyadi úti Óvoda Törökszentmiklós, 2004.,

	- <i>Lázár Katalin: Népi játékok</i> - <i>Gödöllői Néphagyományőrző Óvodai program</i>
--	--

